



# Perspectiefnota



8 juni 2021



# Inhoudsopgave

1. Voorwoord/Inleiding .....	5
2. Sociaal Domein .....	8
3. Corona .....	12
4. Investeringsfonds Impuls Ede .....	15
5. Nieuw beleid/knelpunten per programma.....	17
Programma 1 .....	18
Programma 2 .....	20
Programma 3 .....	22
Programma 4 .....	23
Programma 5 .....	25
Programma 6 .....	28
Programma 7 .....	30
Programma 8 .....	32
6. Financiën .....	34
6.1 Financiële beschouwing .....	34
6.2 Algemene uitkering .....	38
6.3 Reserves .....	44
6.4 Formatie.....	45
7. Actualisatie .....	46
7.1 Programma 1.....	46
7.2 Programma 3.....	47
7.3 Programma 4.....	47
7.4 Programma 5.....	48
7.5 Programma 6.....	49
7.6 Programma 7.....	49
7.7 Programma 8.....	49
8. Bijlagen .....	51
Bijlage 1A - Overzicht mutaties.....	52
Bijlage 1B - Overzicht programmaplannen .....	57
Bijlage 1C - Overzicht actuele begroting 2021 .....	59
Bijlage 2A - Overzicht reserves .....	61
Bijlage 2B - Toelichting op in te stellen bestemmingsreserve WGA en ZW .....	64
Bijlage 2C - Toelichting op ingestelde bestemmingsreserve Cofinanciering Edese opgaven .....	65
Bijlage 2D - Overzicht voorzieningen .....	66
Bijlage 3 - Maatregelenpakket Sociaal domein.....	67



# 1. Voorwoord/Inleiding

## Deze perspectiefnota

In maart 2020 trof de Coronapandemie Nederland. “Met 50% van de kennis moesten we 100% van de besluiten nemen”, blikt premier Rutte terug. Erik Gerritsen, secretaris-generaal van het ministerie van VWS stelde onlangs bij zijn afscheid: “Het was geen 50% maar slechts 5% kennis waar we het mee moesten doen.” In die onzekerheid besloten we vorig jaar geen perspectiefnota uit te brengen maar een financiële barometer. Nog steeds is de pandemie gaande, maar inmiddels lijkt het erop dat we langzaam terug kunnen keren naar een leven waarin mensen elkaar fysiek kunnen ontmoeten, ziekenhuizen hun reguliere zorg oppakken, jongeren weer naar school gaan en cultuur, sport en de binnensteden weer het normale, levendige beeld gaan laten zien. Om bij te dragen aan het herstel na corona hebben wij parallel aan deze perspectiefnota een Herstelagenda Corona opgesteld in nauwe samenspraak met Edese bedrijven en organisaties.

In deze fase van coronacrisis presenteren wij een ‘gewone’ perspectiefnota waarin we vooruitkijken en richting en prioriteiten bepalen voor de aankomende begroting. Dat doen we weliswaar vanuit het hier en nu, maar wel met oog voor de grotere ontwikkelingen en waar we naar op weg zijn.

In het hier en nu hebben we te maken met grote onzekerheden. Niet alleen vanwege de grote impact van corona op inwoners, bedrijven en instellingen. Ook speelt de onzekerheid in de financiële verhoudingen met het Rijk de Nederlandse gemeenten parten.

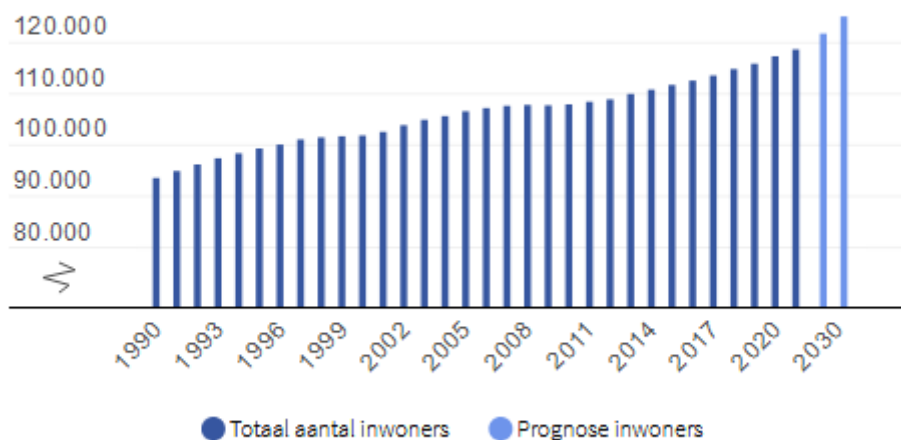
Ondertussen is Ede volop in beweging. We zijn een dynamische gemeente en spelen in op de veranderende wereld om ons heen. Dat doen we door te koesteren wat we hebben, zoals de schitterende natuurlijke omgeving van Ede, en tegelijkertijd te werken aan wat nodig is om Ede en de regio verder te versterken: Ede gaat voor Food en Veluwe! Daarin zijn we ambitieus.

Met deze perspectiefnota blijven we investeren in de opgaven van Ede, die op terreinen uitdagend zijn. We behouden daarbij de goede basis voor onze inwoners. Op deze manier werken we ook toe naar een goede overdracht voor een volgend bestuur.

## Schaalsprong

Ede is een gemeente in groei die een schaa sprong maakt. Door de centrale ligging, prachtige natuur en goede voorzieningen is Ede een prettige plek om te wonen, werken en recreëren. De afgelopen decennia is onze gemeente behoorlijk gegroeid en deze groei zal zich versneld doorzetten. Onderstaande tabel laat zien dat Ede in 1990 nog 93.400 inwoners had, op dit moment en 117.000 en volgens de prognoses 124.950 in 2030.

## Bevolkingontwikkeling en prognose



BRP gemeente Ede, Gemeente Ede | 1990 - 2030

### Opgaven

Met deze groei gaat een grote ruimtelijke opgave gepaard. De vraag naar extra woningen speelt landelijk, maar niet in elke gemeente even sterk. Onze gemeente is een van de hardst groeiende gemeenten van Gelderland. Om aan de woningvraag te voldoen is het nodig de komende 20 jaar 10.000-15.000 woningen te bouwen. De groei vraagt ook dat mobiliteit, werkgelegenheid en het voorzieningenniveau meegroeien.

Naast de woningbouwopgave zijn er urgente opgaven op het gebied van energie, natuur, landbouw en het sociaal domein. We werken aan de energietransitie, zitten midden in de transformatie sociaal domein en er worden gebiedsplannen gemaakt om de natuur te versterken en te werken aan duurzamere landbouw.

Het is een flinke uitdaging om de Edese opgaven te realiseren. Maar er liggen ook veel kansen. Deze kansen kunnen we benutten als we de groei goed vormgeven en ruimte creëren om de opgaven te verwezenlijken. In de Omgevingsvisie, waarover de raad in 2021 zal besluiten, zijn leidende principes opgenomen die richting geven aan hoe we dit de komende decennia gaan doen. Maar ook nu al zetten we hierop al zo maximaal mogelijk in, in lijn met het Bestuursakkoord.

### Organisatie

De schaa sprong die Ede maakt heeft ook impact op de organisatie. De opgaven nemen in complexiteit toe en we zien het aantal projecten, activiteiten en het beroep dat inwoners op ons doen flink toenemen. Ook wordt onze rol in de regio en in het landelijk speelveld prominenter; we nemen de positie in die hoort bij een gemeente van onze omvang, met de opgaven waar wij voor staan en onze ambities. Dit vraagt een andere manier van werken en zorgt ook voor druk op de organisatiecapaciteit. Het is zaak onze organisatie hier naar de toekomst toe verder op in te richten.

### Onzekerheid financiering vanuit het Rijk

De huidige tijd is onzeker. Naast dat de economische gevolgen van corona beperkt te overzien zijn, zorgt ook de langdurende kabinetsformatie voor onzekerheid. Totdat er een nieuw kabinet is gevormd, blijft voor gemeenten onduidelijk hoe de financiële uitkeringen vanuit het Rijk zich gaan ontwikkelen. Dit geldt deels voor de middelen voor jeugd (sociaal domein), maar ook voor andere grote opgaven zoals de versnelling van de woningbouw, de energie- en landbouwtransitie en natuurversterking. Het wordt steeds duidelijker dat er extra geld nodig is om hierin verdere stappen te kunnen maken.

## Investeren in Ede

Binnen de geschetste uitdagingen kiezen wij nadrukkelijk om te blijven investeren in Ede. Wij zien het als onze taak om te blijven werken aan het bieden van perspectief voor onze inwoners, bedrijven en organisaties, in het licht van ons bestuursakkoord en de Mid Term Review zetten we in op een drietal categorieën:

1. Een goede basis voor onze inwoners ('Prettig wonen en leven in Ede nu en in de toekomst')
2. Het realiseren van ambities ('Stappen zetten in de grote opgaven voor de toekomst')
3. Basis op orde intern (herstelacties die zorgen voor een gezonde organisatie en 'Een financieel duurzaam perspectief')

Om goed gepositioneerd te zijn voor de toekomst maken we incidenteel en structureel middelen vrij. Incidenteel om de eerste aanzetten te geven voor een aantal noodzakelijke ontwikkelingen, zoals wij ook hebben gedaan bij de afwegingen bij de begroting 2021, waarbij het aan het volgend bestuur is om hierin keuzes voor de langere termijn te maken. Structureel omdat het op diverse terreinen noodzakelijk is om 'een been bij te trekken', zodat we ook daar klaar staan om de volgende stap te zetten. Per saldo stellen we voor om gemiddeld zo'n € 3 miljoen te investeren.

Een bijzonder aandachtspunt vormen de benodigde middelen ter dekking van het tekort jeugd. Een arbitragecommissie heeft inmiddels vastgesteld dat het Rijk € 1,9 miljard aan het gemeentefonds dient toe te voegen. Een door Rijk en gemeenten overeen te komen ontwikkelagenda zou dit bedrag op termijn doen afnemen, evenals de uitgaven in het jeugddomein. Het demissionaire kabinet heeft voor 2021 en 2022 een stap gedaan, maar laat de invulling voor de jaren daarna aan de formerende partijen. Dit gaat om vele miljoenen. Miljoenen die de afgelopen jaren niet ingezet konden worden in de volledige breedte van onze gemeente. Dit terwijl de noodzaak aanwezig is.

## Kortom

Met deze perspectiefnota behouden we de goede basis en zorgen we voor continuïteit waar nodig. Vanwege de huidige context is het meerjarenperspectief nu negatief, maar we verwachten dat dit de komende periode ten positieve verandert als gevolg van keuzes van een nieuw kabinet. Onzeker is nog hoe en in welke mate een nieuw kabinet invulling gaat geven aan ambities. In de loop van de tijd komt meer duidelijkheid en daarmee ook een beter inzicht in (zo nodig) passende bijsturingsmaatregelen.

Om de schaa sprong te kunnen maken en stappen te kunnen zetten ten aanzien van de grote opgaven en transitie is het nodig de komende jaren verder te investeren. Meer dan we op dit moment kunnen doen. Niet alleen als gemeente maar ook met partners als het Rijk, de provincie en anderen.

Leon Meijer,  
Wethouder Financiën.

## 2. Sociaal Domein

### Grote opgaven: perspectief op sociaal domein in transformatie

In 2015 heeft de gemeente extra verantwoordelijkheden gekregen van het rijk: de drie decentralisaties in het sociaal domein. Het Rijk was overtuigd dat gemeenten effectiever en efficiënter met de maatschappelijke vraagstukken om konden gaan, waardoor dit gepaard is gegaan met een stevige bezuiniging. Daarentegen nam de vraag toe door autonome ontwikkelingen zoals bijvoorbeeld vergrijzing en de toegenomen vraag in de jeugdhulp. Hierdoor komen meer en meer Nederlandse gemeenten in de financiële problemen.

#### *Transformatie*

Om hier een antwoord op te geven is het essentieel dat binnen het sociaal domein ontschot wordt tussen de Sociale Basis, Wmo, Jeugdwet en Participatiewet. En dat meer gewerkt wordt aan het voorkomen dan aan het oplossen van problemen. De gemeenteraad van Ede heeft hiervoor in december 2020 het beleidskader vastgesteld waarbij de leidende principes de basis zijn voor het werken in het sociaal domein en met onze partners. In de uitvoering wordt nu gewerkt aan het ontwikkelen van werkwijzen, versterking van de Sociale Basis en intensievere samenwerking met onze partners. Een gezin, een plan, een regisseur is de basis voor de uitwerking.

#### *Versterken Sociale Basis*

Onder invloed van externe én interne ontwikkelingen zien we de transformatie verder op stoom komen. Vanuit de leidende principes *normaliseren* en *Informeel is duurzaam* sluiten we daarbij aan op ontwikkelingen die de beweging naar de voorkant versterken, naar preventie. Deze beweging krijgt onder andere vorm in de uitvoering van het Actieprogramma Versterken Sociale Basis. Winst van het actieprogramma is dat een gedeelde verantwoordelijkheid ontstaat voor de sterke sociale basis en tal van organisaties werken samen vanuit dezelfde visie en ambities. De middelen voor het actieplan sociale basis hebben we reeds geraamd in de begroting.

Binnen het sociaal domein verwijzen we actiever door naar het preventieve voorveld in de sociale basis. Ook zien we dat deze sociale basis steeds beter aansluit op de vragen van onze inwoners en meer te bieden heeft. Dat is precies de beweging die we nastreven. Deze beweging gaat echter niet overal even snel, waardoor soms frictie ontstaat. Zo groeit het effectief preventief aanbod, maar de middelen groeien niet mee. Om dit te doorbreken, maken we soms de beweging om middelen voor maatwerk aan de voorkant in zetten. Dit betekent investeren in preventie, waarbij de kosten voor de baten uitgaan. Hiermee laten we zien dat we als gemeente regie nemen over het sociaal domein en lef tonen om nog meer integraal te kunnen werken.

### Trends en ontwikkelingen

Er is veel in beweging binnen het sociaal domein, gezondheidszorg en welzijn. Ook landelijk spelen veel vraagstukken waarbij aangesloten wordt. Denk aan vraagstukken rond organisatie en financiering van de jeugdzorg, maar ook het abonnementstarief en aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt zijn belangrijke en complexe thema's.

#### *Vroegsignalering*

Een belangrijke ontwikkeling binnen preventie is vroegsignalering. Onder andere binnen de brede aanpak schuldhulpverlening, maar ook bij eenzaamheid en psychische problematiek. Er is veel bereikt en daar gaan we mee door. Steeds vroeger en preciezer ingrijpen zorgt ervoor dat er steeds minder schuldenaren komen, dat schuldeisers binnen reguliere termijnen hun geld ontvangen en minder maatschappelijke kosten aan de hulpverlening besteed worden. Het vroegtijdig signaleren van psychische klachten is belangrijk om adequate en tijdige zorg te bieden. Depressies zijn de belangrijkste oorzaak van eenzaamheid en de gevolgen van



langdurende eenzaamheid zijn groot. Depressies worden onvoldoende herkend en doorverwijzing is vaak te laat. Door vroegsignalering kan eerder verwezen worden naar de sociale basis wat grotere problemen kan voorkomen of goede begeleiding beter kan worden ingezet.

### *Kansengelijkheid*

Soms kunnen problemen in het sociaal domein voortkomen uit kansengelijkheid. Als gemeente hebben we nu in het huidige stelsel meer mogelijkheden voor handen om dit veranderen en de kansengelijkheid te vergroten. Bijvoorbeeld door middel van een kansrijke start voor kinderen en jongeren, zodat zij veilig en gezond kunnen opgroeien. We hebben extra aandacht voor bijvoorbeeld laaggeletterden en inwoners die zich niet (meer) op hun plek voelen in onze samenleving.

### *Vergrijzing*

Wonen met zorg, voor senioren in het bijzonder, springt daaruit naar voren. Door de dubbele vergrijzing (zowel het aandeel ouderen als de leeftijd nemen toe) stijgt het aantal kwetsbare ouderen. Steeds meer ouderen blijven zelfstandig wonen; de gang naar het verpleeghuis verschuift naar een later moment. Met relatief meer eenzaamheid en een grote(re) druk op de woningmarkt als gevolg. Het antwoord beperkt zich niet tot het aantal geschikte woningen voor senioren, maar moet vooral in verbinding met preventie en zorg gezocht worden. Dat kan alleen vanuit een brede geïntegreerde aanpak vanuit het sociaal domein.

### *Positieve gezondheid*

Een steeds belangrijke pijler is positieve gezondheid. Deze methode is met de recent vastgestelde nota Lokaal Gezondheidsbeleid omarmd. Positieve Gezondheid is een bredere kijk op gezondheid waarbij het niet zozeer gaat om 'niet ziek zijn', maar juist om persoonlijk welbevinden, lichaamsfuncties, zingeving, kwaliteit van leven, meedoen en dagelijks leven. Met deze bredere benadering dragen we bij aan het vermogen van mensen om met de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen in het leven om te gaan. We verwachten dat deze bredere invalshoek de komende jaren een grotere rol krijgt in het sociaal domein en in gezamenlijkheid met onze partners.

De keuze om vanuit positieve gezondheid te werken aan lokaal gezondheidsbeleid is door de corona crisis nogmaals bevestigd. Covid-19 is een nieuwe ziekte die helaas niet meer zal verdwijnen. Mensen met leefstijl-gerelateerde aandoeningen als obesitas, hart- en vaatziekten en diabetes type 2, lopen het hoogste risico om ernstig ziek te worden. Deze constatering vraagt om een sterkere preventie door een gezonde leefstijl te stimuleren. Daarnaast kan positieve gezondheid ook bijdragen aan het opvangen van de nadelige gevolgen van de maatregelen, zoals eenzaamheid, minder bewegen en een grotere kansengelijkheid.

## **Perspectief op de toekomst**

De houdbaarheid van het Nederlandse gezondheidszorgsysteem staat onder druk. De wijze waarop het zorgsysteem is georganiseerd in combinatie met de dubbele vergrijzing leidt, als gevolg van nadruk op productie, tot een onevenredig grote kostenstijging en druk op de arbeidsmarkt. Volgens de huidige prognoses stijgen de zorgkosten met 5% per jaar. Daarnaast worden de gezondheidsverschillen tussen verschillende groepen steeds groter.

Met de transformatie werken we nog met name binnen de gemeentelijke taken aan een grote opgave voor nu en voor de toekomst. We raken daarbij steeds meer uitdagingen op het snijvlak met andere systeem-verantwoordelijken. De zorg in Nederland ook in de toekomst houdbaar organiseren, vraagt echter om een volgende stap: de stap naar integraliteit die het gemeentelijk sociaal domein overstijgt. Steeds meer wordt samenwerking gevonden met partners om gezamenlijk te willen investeren in de opgaven waar we voor staan. Denk aan het CIZ (Wlz), de zorgkantoren en -verzekeraars (Zvw) en het UWV (WW). In de onlangs afgeronde pilot *Domein overstijgend Samenwerken* zien we dat die samenwerking voor het grotere geheel positieve

resultaten oplevert. Als gemeente willen we partner kunnen zijn daar waar initiatieven ontstaan die de transformatie verder helpen. Hiervoor zijn vaak ontwikkelgelden nodig en/of cofinanciering. Het gaat om impulsen waarmee de gemeente samen met partners kan vernieuwen en innoveren. Deze innovaties zorgen vaak tijdelijk voor een kostenverhoging of eenmalige investering, terwijl ze een positieve impact hebben op onze inwoners en op de langere termijn juist bijdragen aan afvlakking van de kosten en het beheersbaar maken van de organisatie en financiering.

#### *Ombuigingen sociaal domein*

Alle vastgestelde ombuigingen in het sociale domein zijn gerelateerd aan de inhoudelijke transformatieopgave, kritisch doorgelopen en bekeken op de financiële effecten. Deze ombuigingen zijn beleidsmatig ingegeven. De raad heeft het kader daarvoor gesteld. De ombuigingstaakstelling is als geheel opgepakt. Immers, transformeren, regievoeren in gezinnen en op aanbieders laat zich niet beperken tot de deeldomeinen zelf.

We ontkomen niet aan temporisering van enkele ombuigingen, die we wel realiseren, maar met een vertraging. Dit vertragingseffect, dat financieel is vertaald in het hoofdstuk Actualisatie, doet zich voor in zowel 2021 als 2022. We blijven dit monitoren. Een deel van de ombuigingstaakstelling valt onder de noemer versterken regie. Deze ombuiging is afgelopen jaar deels incidenteel ingevuld, waarbij regie op zichzelf ook onderdeel is van vele andere ombuigingen. We brengen nu meer lijn aan met het uitvoeringsplan transformatie in de hand. De beweging naar de voorkant -meer sociale basis, minder maatwerk- is onderdeel van alle maatregelen.

Al met al concluderen we dat we in 2021 € 9,3 miljoen van de totaal € 10,3 miljoen aan ombuigingen hebben gerealiseerd of op schema lopen om te gaan realiseren. Deze cijfers lopen op naar € 12,6 miljoen respectievelijk € 14,6 miljoen in 2024. De komende jaren wordt het financieel effect van de lopende ombuigingen gerealiseerd via maatregelen die onderdeel zijn van de lijnen van de inhoudelijke transformatieopgave. Bijlage 3 geeft uitgebreid inzicht in de inhoudelijke stand van zaken. In de besluitvorming bij deze perspectiefnota vragen wij u om akkoord te gaan met het alternatief invullen of opvangen van de niet te realiseren ombuigingen, opdat we met een geschoonde basis verder kunnen.

#### *Volume en prijscompensatie*

Sinds de decentralisaties hebben gemeenten een belangrijke rol in de zorgketen. Voor de inkoop van zorg hebben gemeenten de opdracht om te waarborgen dat er een goede verhouding is tussen de kwaliteit en de prijs van de hulp. Ede zit net als andere gemeenten in een bijzonder spanningsveld.

Aan de ene kant zien we dat de tarieven van de zorgaanbieders stijgen door met name cao-afspraken in de zorgsectoren. Het Rijk kijkt over onze schouder mee en heeft bepaald dat aanbieders mogen rekenen op compensatie van reële groei van tarieven door loon- en prijsstijging. Dit is de zogenaamde AMvB reële kostprijs voor Wmo ondersteuning. Voor de Jeugdwet is deze in de maak. Op deze manier is het mogelijk om medewerkers in de zorg een loonontwikkeling te bieden die vergelijkbaar is met de rest van Nederland.

Aan de andere kant voelen we nu dat een andere financieringssysteem tussen Rijk en gemeenten knelt. Waar eerder in de afzonderlijke uitkering van het Rijk voor het sociaal domein apart de prijs- en volumewijzigingen zichtbaar werden toegekend, gaat dit vanaf 2020 mee in systematiek van de algemene uitkering. Hierin rekenen we met een kleinere prijsontwikkeling. Onze budgetten om zorg in te kopen groeien hierdoor minder hard dan nodig om dezelfde volumes en kwaliteit van zorg in te kopen. De koopkracht in de budgetten daalt. Tot op heden lossen we dat niet op of deels op door individuele afspraken te maken.

We gaan naar een ander systeem van inschatten van loon- en prijsontwikkeling voor budgetten in het sociaal domein dat meer aansluit bij geschetste (maatschappelijke) ontwikkelingen. Dat systeem werken we uit vóór de Meerjarenbeleidsvisie 2023-2026. Ter overbrugging voegen we in 2022, niet cumulatief oplopend, extra

middelen toe aan programma 3. Kortom, Ede blijft scherp op het inkopen van zorg tegen reële tarieven maar zorgt voor budgettaire ruimte om deze zorg te kunnen (blijven) betalen. Dit gaat overigens wel ten koste van de beschikbare financiële ruimte, omdat de algemene uitkering onvoldoende compensatie biedt.

Naast prijsontwikkeling zijn budgetten onderhevig aan volumeontwikkelingen. Dit komt niet alleen door de groei van Ede maar hangt samen met tal van andere factoren, bijvoorbeeld veranderingen in samenstelling van de populatie. Landelijk onderzoek heeft uitgewezen dat de vraag naar zorg substantieel sneller groeit dan onze bevolking. Bij het opstellen van deze perspectiefnota is rekening gehouden met een stukje extra volumegroei boven op de groei van Ede.

De extra toevoeging voor prijs en volume aan programma 3 bedraagt € 900.000. In gesprekken met aanbieders vragen we wel om een deel van het effect dat we verwachten in te verdienen door zich samen met de gemeente in te spannen om de hoeveelheid zorg niet te laten stijgen, dan wel terug te brengen.

#### *Macrobudget sociaal domein*

Zoals in eerdere P&C documenten gemeld, heeft een arbitragecommissie onderzoek verricht naar het structurele karakter van de middelen Jeugd en de daarbij benodigde omvang. In afwachting van de uitkomsten heeft het Rijk in maart 2021 een extra bijdrage voor de jeugdzorg in 2021 verstrekt. Eind mei heeft deze commissie haar (overigens niet bindende, maar zwaarwegende) advies gepresenteerd. Het Rijk heeft hierop gereageerd met het incidenteel beschikbaar stellen van extra middelen voor 2022. In de financiële beschouwing in hoofdstuk 6 leest u wat dit betekent voor het financiële beeld van de gemeente.

### 3. Corona

#### Inleiding

We bevinden ons in een periode waarin we van de overbruggingsfase geleidelijk overgaan naar de herstelfase. Dit is een geleidelijk proces zonder duidelijk aan te wijzen keerpunt. De vorig jaar ingezette weg zetten wij voort. Corona begint al wat te wennen in onze werkprocessen waardoor de zwaarte van de crisisorganisatie afschaalt. Het accent van het gemeentelijk maatregelenpakket ligt in het voorjaar van 2021 nog steeds op het behoud van liquiditeit bij mensen en organisaties in aanvulling op de steunpakketten van Rijk, provincie en banken. Ondertussen werken wij aan de Herstelagenda Corona die tegelijkertijd met deze perspectiefnota aan u is aangeboden.

Juist na afronding van het schrijfwerk aan dit hoofdstuk kwam het Rijk naar buiten met een aanvullend steunpakket. Het benadrukt de financiële dynamiek van dit dossier. De effecten van de brief aan de Tweede Kamer van 27 mei 2021 zijn niet verwerkt in deze perspectiefnota.

#### Overbruggingsfase

In de Programmarekening 2020 zijn de niet bestede coronamiddelen zoveel mogelijk toegevoegd aan de Reserve Steun- en Herstel Corona. Nadien heeft het kabinet twee keer het economisch steun- en herstelpakket uitgebreid. Dit is tot uitdrukking gekomen in de decembercirculaire van het gemeentefonds en de 'maartbrief'. In de onderstaande tabellen geven we de budgettaire effecten uit deze documenten weer. Omwille van het overzicht en financiële beheersing voegen we deze middelen direct toe aan onze reserve.

##### Categorie 1

###### *Compensaties waarvan de omvang nog nader vastgesteld wordt*

Voor de TOZO-regeling hadden we eind 2020 € 14 miljoen meer aan voorschotten ontvangen dan daadwerkelijk besteed. Dit bedrag is in de jaarrekening als schuld op de balans verantwoord. Het bedrag is inmiddels teruggevorderd door het Rijk. In de eerste maanden van 2021 is € 3,0 miljoen ontvangen en € 1,8 miljoen is uitgekeerd aan aanvragers. Redenen waarom in 2021 minder gebruik gemaakt is van de regeling zijn:

1. Aangescherpte eisen. Zo is bijvoorbeeld nu sprake van een partnerinkomenstoets.
2. Geleidelijke versoepelingen. Bijvoorbeeld het weer open zijn van de kappers.

##### Categorie 2

###### *Compensaties gericht op de interne thema's en bedrijfsvoering*

	bedragen x € 1.000					
CATEGORIE 2	Beschikbaar op 1-1-2021	Dec. circ. 2020	Maartbrief 2021	Totaal	Besteed/verplicht	Beschikbaar peildatum ppn
Voorschot inkomstenderving belastingen	463			463		463
Organisatie verkiezingen	174	147		321	309	12
<b>Totaal</b>	<b>637</b>	<b>147</b>	<b>0</b>	<b>784</b>	<b>309</b>	<b>475</b>

De bedragen die voor de belastingen in de reserve staan betreft vooral de ontvangen compensatie voor parkeer- en toeristenbelasting. De inkomstenderving voor beide belastingensoorten lijkt mee te vallen. Omdat we in principe afgerekend worden op de daadwerkelijke inkomstenderving, zullen we dit geld op enig moment terug moeten betalen. Om de verkiezingen te hebben kunnen organiseren, hebben we extra uitgaven moeten doen. Deze zijn iets lager uitgevallen dan de compensatie die we hiervoor van het Rijk al hadden ontvangen.

### Categorie 3

#### (Lumpsum)compensatie gericht op externe thema's

Het betreft hier thema's waarover het college op grond van een inhoudelijke onderbouwing over kan besluiten. De per thema ontvangen compensatie is daarbij slechts richtinggevend. Het in de Financiële Barometer beschreven afwegingskader is hierop van toepassing.

	bedragen x € 1.000					
CATEGORIE 3	Beschikbaar op 1-1-2021	Dec. circ. 2020	Maartbrief 2021	Totaal	Besteed/verplicht	Beschikbaar peildatum ppn
Lokale culturele voorzieningen, bwd huizen, vrijwilligersorganisaties	223	813		1.036	104	932
Noodopvang kinderen, peuters, jeugd en jongeren	199		416	615		615
Eenzame ouderen en kwetsbare doelgroepen			455	455		455
Overige sociaal maatschappelijke regelingen			47	47		47
Crisisdienstverlening-arbeidsmarktregio		890		890		890
Re-integratie dienstverlening bijstandsgerechtigden	121	427		548	427	121
Schuldenbeleid en bijzondere bijstand (incl. TONK)	107	240	376	723		723
Afvalverwerking			181	181		181
<b>Totaal</b>	<b>650</b>	<b>2.370</b>	<b>1.475</b>	<b>4.495</b>	<b>531</b>	<b>3.964</b>

Werkkracht BV heeft in 2020 extra inzet moeten plegen om ervoor te zorgen dat de dienstverlening op peil blijft, de re-integratie van bijstandsgerechtigden niet vertraagd en waar mogelijk wordt geïntensiveerd. Net als vorig jaar worden in 2021 de rijksmiddelen ad € 0,4 miljoen beschikbaar gesteld aan Werkkracht BV.

Bij de beschikbaarheid van de gelden moeten we enige nuance in ogenschouw nemen bij de beoordeling van 'vrije' besteedbaarheid. Ten eerste wordt nog precies uitgezocht welke voorwaarden verbonden zijn aan de pakketten. Ten tweede willen wij de resultaten van de dialoogtafels (zie herstelfase) betrekken in de planvorming. Een korte toelichting op de onderliggende beleidsvelden bedragen/regelingen treft u in hoofdstuk 5.2.

### Herstelfase

In het najaar van 2020 heeft de VNG-commissie Sociale Impact COVID-19 gemeenten en Rijk opgeroepen om te werken aan een lange-termijnagenda zodat de samenleving versterkt uit de coronacrisis kan komen. Ede heeft hier gehoor aan gegeven. In april hebben we met ruim 100 deelnemers en vertegenwoordigers van organisaties langs acht thema's/sectoren gesproken over de grootste uitdagingen en kansrijke ideeën. De opbrengst van deze gesprekken hebben we gebundeld tot vijf actielijnen die de contouren van de herstelagenda vormen:

1. Veilige opstart
2. Levendige gemeente
3. Sociaal verbonden
4. Brede talentontwikkeling jongeren
5. Veerkrachtige en ondernemende gemeente

De contouren lezen we ook terug in de adviezen van eerder genoemde commissie. Goed om ons te realiseren: De actielijnen staan niet op zichzelf maar zijn een weloverwogen aanvulling op staand beleid van de gemeente. Immers, vanuit alle reguliere programma's wordt gewerkt aan het verzachten, voorkomen of herstellen van de effecten van corona.

Voorstel is om een maatregelpakket met een horizon tot eind 2022 vast te stellen. Dit mede omdat we alleen in gang willen zetten wat we nu kunnen overzien, terwijl we weten dat veel problemen over twee jaar nog niet opgelost of verdwenen zijn.

De omvang van het financiële kader is noch aan de inkomsten, noch aan de uitkomstenkant uitgekristalliseerd. Middelen die we beogen in te zetten zijn de middelen van Rijk en provincie en de reserve Steun- en Herstel Corona. Bij het opmaken van de perspectiefnota tellen deze middelen op tot € 4,7 miljoen (zie volgende paragraaf), ons realiserend dat steunprogramma's van Rijk en provincie nog altijd lopen en dat niet alle toegekende gelden vrij besteedbaar zijn. Aan de uitgavenkant telt een eerste inschatting van benodigde middelen op basis van de gevoerde gesprekken op tot circa € 5 miljoen. Een verdeling hiervan over de actielijnen leest u terug in de herstelagenda. In deze perspectiefnota is geen claim verwerkt voor extra geld.

De onzekerheid over de duur en mate van de crisis houdt aan. De uiteindelijke effecten zijn niet bekend, de omvang van eventuele aanvullende steunpakketten uit het Europa, Rijk en provincie evenmin. Flexibiliteit en fasering blijven sleutelwoorden in het zoeken naar de balans tussen keuzes voor nu en financiële armslag voor later. Onze insteek is om alleen die dingen in gang te zetten wat we kunnen overzien, terwijl we weten dat veel problemen over twee jaar nog niet opgelost of verdwenen zijn. In de herstelagenda werken we aan een (financiële) planhorizon van twee jaar, tot einde 2022.

Het werken aan de herstelagenda loopt qua proces en in tijd parallel aan het werken aan deze perspectiefnota. Dit betekent dat de herstelagenda als afzonderlijk document tegelijk met de perspectiefnota wordt aangeboden aan de gemeenteraad.

## Reserve steun- en herstel corona

Met de hierboven genoemde informatie is het verloop van de reserve geactualiseerd.

Bestemmingsreserve steun en herstel corona	bedragen x € 1.000					
	Beschikbaar op 1-1-2021	Bij	Af	Beschikbaar peildatum ppn	Hiervan beklemd	Hiervan 'vrij'
Categorie 1	0	0	0	0	0	0
Categorie 2	637	147	-309	475	463	12
Categorie 3	650	3.845	-531	3.964	2.704	1.260
Vrij besteedbaar	325	0	-153	172	0	172
<b>Totaal</b>	<b>1.612</b>	<b>3.992</b>	<b>-993</b>	<b>4.611</b>	<b>3.167</b>	<b>1.444</b>

De bestedingen uit het vrije deel van de reserve zijn ingezet voor tijdelijke uitbreiding van het jongerenwerk tot 1 juni 2021 en uitbreiding van de openingstijden in 2021 van het Schakelpunt van Malkander.

Een relatief groot deel wordt ten tijde van deze momentopname bij deze perspectiefnota als beklemd beschouwd. Bij categorie 2 hebben we toegelicht dat de middelen al zijn besteed en we te maken hebben met een terugbetalingsplicht. Voor categorie 3 hebben we een nuance aangebracht en de koppeling gelegd met het herstelplan. Naar verwachting zal naast de als vrij besteedbare middelen in de reserve ook een deel van de nu als beklemd aangegeven gelden ingezet kunnen worden als dekking van het herstelplan.

## 4. Investeringsfonds Impuls Ede

Het Investeringsfonds Impuls Ede is in 2015 ingesteld om een impuls te geven aan de prioriteiten zoals verwoord in de Visie Ede 2025. Daaraan zijn in de opvolgende raadperiodes ambities toegevoegd. Het fonds, gevoed met precario-heffingen, heeft ons de afgelopen jaren in staat gesteld om te investeren in onderwerpen als food, buitengebied, het levendig centrum en duurzaamheid. Op alle speerpunten in het Investeringsfonds zijn mooie resultaten behaald.

Tot en met 2021 is er binnen het Investeringsfonds ruimte om te investeren in de ambities van het bestuursakkoord en zijn beschreven in de Programmabegroting 2021-2024.

Na 2021 loopt de financiële voeding van het Investeringsfonds definitief af en stopt het fonds. De bestedingen voor de onderdelen World Food Center, Regio Deal Foodvalley en verkabeling hoogspanningslijnen lopen nog wel door na 2021. De afwikkeling van deze onderdelen vindt vanaf 2022 via de programma's en wordt ook daar verantwoord. Om deze reden wordt het Investeringsfonds Impuls Ede niet meer als afzonderlijk hoofdstuk opgenomen in de begroting.

Onderstaande tabel geeft een geactualiseerd overzicht weer van de begroting voor 2021 en de ramingen vanaf 2022. Bij de programmarekening 2020 heeft u kunnen lezen dat er op een aantal onderdelen onderbesteding heeft plaatsgevonden. Vanuit een drietal programma's is een overheveling verwerkt van (een gedeelte van) het budget van 2020. Daarna heeft actualisatie over de jaren plaatsgevonden van de programma's die nog doorlopen na 2021. Dit maakt dat de raming Actuele begroting 2021 geen som is van begroting 2021 en overheveling 2020.

Investeringsfonds Impuls Ede		bedragen x € 1.000				
Omschrijving	Begroting 2021	Overheveling 2020	Actuele begroting 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024
Stand reserve begin jaar	5.841		5.841	4.969	1.980	123
Voeding						
In: precarioramingen in perspectiefnota	6.150		6.150			
Uit: naar algemene middelen (am. lastenverlichting)	-1.500		-1.500			
<b>Totaal</b>	<b>4.650</b>		<b>4.650</b>			
Food, landbouw en WFC						
Gezond en duurzaam voedsel voor iedereen	622	50	672			
Landelijk gebied als proeftuin	450		450			
Inventarisatie buitengebied	107		107			
Adviseur buitengebied	117		117			
Kennishart van Foodvalley - Agrifood	200		200			
WFC	400		400			
Onttrekking middelen WFC + experience	1.459	437	1.910	2.500	779	
	<b>3.355</b>		<b>3.856</b>	<b>2.500</b>	<b>779</b>	
Duurzaamheid en natuur						
Behoud, herstel en ontwikkeling biodiversiteit	395		395			
Naar een klimaatrobuust Ede	65		65			
	<b>460</b>		<b>460</b>			
Regiodeal Foodvalley	290		290	255	178	123
Overig inclusief aflopende programma's						

Levendig Centrum	400		400			
Revitalisering (economie)	90		90			
Verkabeling hoogspanningslijnen	825	127	50	200	900	
Vrijval algemene middelen van restant			25	34		
Leefbare wijken	350		350			
	<b>1.665</b>		<b>915</b>	<b>234</b>	<b>900</b>	
<b>Totaal</b>	<b>5.771</b>		<b>5.522</b>	<b>2.989</b>	<b>1.857</b>	<b>123</b>
Stand reserve per einde jaar	4.720		4.969	1.980	123	0



## 5. Nieuw beleid/knelpunten per programma

Zoals in de inleiding al is aangegeven blijven we investeren in Ede. Aan de hand van het bestuursakkoord en de Mid Term Review zetten we in op een drietal categorieën:

1. Een goede basis voor onze inwoners ('Prettig wonen en leven in Ede nu en in de toekomst')
2. Het realiseren van ambities ('Stappen zetten in de grote opgaven voor de toekomst')
3. Basis op orde intern (herstelacties die zorgen voor een gezonde organisatie en 'Een financieel duurzaam perspectief')

Per saldo resulteert dit gemiddeld in zo'n € 3 miljoen aan intensiveringen.

Omschrijving	bedragen x € 1.000				
	2021	2022	2023	2024	2025
Programma 1 Maatschappelijke Voorzieningen	-	250 N	327 N	330 N	546 N
Programma 2 Preventieve Ondersteuning	-	115 N	15 N	15 N	15 N
Programma 3 Individuele Ondersteuning	-	1.165 N	900 N	900 N	900 N
Programma 4 Economie, Arbeidsmarkt en Mobiliteit	3 N	333 N	120 N	135 N	106 N
Programma 5 Ruimtelijke Ontwikkeling	2.094 N	1.431 N	946 N	156 N	156 N
Programma 6 Veiligheid	20 N	183 N	358 N	358 N	358 N
Programma 7 Kwaliteit Leefomgeving	94 N	223 N	115 N	167 N	166 N
Programma 8 Bestuur en Organisatie	-	439 N	503 N	503 N	503 N
<b>Totaal</b>	<b>2.211 N</b>	<b>4.139 N</b>	<b>3.284 N</b>	<b>2.564 N</b>	<b>2.750 N</b>



## Wat gaan we doen?

### *OWH 1e inrichting lettertuin*

De Lettertuin heeft een aanvraag ingediend voor vergoeding van 1e inrichting meubilair/leermiddelen. De extra kapitaallasten worden gedekt uit bestaande middelen. Wij stellen u voor om voor het jaar 2022 een krediet van € 56.000 beschikbaar te stellen.

### *OWH klimaatinstallatie Collega Bennekom*

Vorig jaar is bij de Perspectiefnota 2021 - 2024 geld aangevraagd voor het verbeteren van de luchtbehandeling in MFA Collage in Bennekom waar o.a. de school en bibliotheek zijn gehuisvest. Door omwonenden zijn bezwaren ingediend op de omgevingsvergunning. In samenspraak met de omwonenden is een aangepast plan gemaakt. De extra investering pas binnen budget. Wij stellen u voor om voor het jaar 2021 een krediet van € 121.000 beschikbaar te stellen.

### *OWH aanbesteding Ruitenbeek*

De start aanbesteding heeft vertraging opgelopen en hierdoor is ook de aanbesteding vertraagd. Consequentie is dat de te verwachten bouwkosten stijgen. De extra kapitaallasten worden gedekt uit bestaande middelen. Wij stellen u voor om voor het jaar 2022 een krediet van € 535.000 beschikbaar te stellen.

### *OWH voorbereiding Het Streek*

Door een voortvarende uitvoering van de ontwerpfase, is sprake van een verschuiving van investeringskrediet tussen boekjaren. Voor de (door de verschuiving) hogere rentelasten in de betreffende boekjaren is dekking binnen de begrote kapitaallasten, maar wel is een aanvullend raadsbesluit nodig. Wij stellen u voor om voor het jaar 2021 een krediet van € 150.000 en voor het jaar 2022 een krediet van € 2.000.000 op te nemen middels een verschuiving vanuit het jaar 2024.

### *Renovatie topplaag en onderlaag*

In de sportvisie is vastgesteld dat de gemeente verantwoordelijk is voor de renovaties van toplagen. Kunstgrasvelden voetbal hebben een levensduur van 20 jaar. Na deze 20 jaar dient zowel de topplaag als onderlaag vervangen te worden. In de komende vier jaar is de gehele vervanging van twee velden (Peppelensteeg en Inschoten) noodzakelijk om de benodigde capaciteit op peil te houden. Wij stellen u voor om voor het jaar 2024 een krediet van € 968.000 beschikbaar te stellen.

### *Toplaagrenovaties*

In de komende vier jaar zijn drie renovaties (Hoekelum, Ederveen en Wekerom) van toplagen kunstgrasvelden voetbal noodzakelijk om de benodigde capaciteit op peil te houden. Wij stellen u voor om voor het jaar 2022 een krediet van € 484.000 en voor het jaar 2023 een krediet van € 242.000 beschikbaar te stellen.

### Binnensport

In de sportvisie is vastgesteld dat de gemeenten binnensportaccommodaties na vier jaar gerenoveerd worden. Deze renovatie is noodzakelijk om de levensduur te verlengen met 20 jaar totdat de accommodaties na 60 jaar worden vervangen. In de komende vier jaar dienen zowel sporthal De Peppel als het naastgelegen Turnstede te worden gerenoveerd om de levensduur te verlengen naar 60 jaar. Wij stellen u voor om voor het jaar 2024 een krediet van € 1.331.000 beschikbaar te stellen.

### Toiletten Molens

De gemeente Ede is eigenaar van vijf monumentale molens. Op vier van de vijf molens is geen basistoiletvoorziening. Dit wordt nu opgelost met chemische toiletten of men maakt gebruik van voorzieningen van omwonenden. Het ontbreken van sanitaire voorzieningen werkt remmend voor het ontvangen van bezoekers en het organiseren van evenementen, tentoonstellingen of andere activiteiten. Voor de Keetmolen in Ede en molen de Hoop in Lunteren wordt een krediet aangevraagd voor het realiseren van een toiletvoorziening. De kapitaallasten en toekomstige onderhoudslasten kunnen gedekt worden uit bestaande middelen. Wij stellen u voor om voor het jaar 2021 een krediet van € 58.000 beschikbaar te stellen.

### Friso Expo (ARTBASE EDE)

Voor de culturele invulling van de Frisokazerne is structureel € 250.000 per jaar beschikbaar. Met ARTBASE Ede is er een uitgewerkt plan voor deze invulling. Uit de bijbehorende businesscase blijkt dat voor de exploitatie een verwacht tekort van € 250.000 per jaar. Door het herstellen van het oorspronkelijke budget van € 500.000 per jaar ontstaat een meerjarig sluitende businesscase.

## Wat gaat het kosten?

Omschrijving	bedragen x € 1.000				
	2021	2022	2023	2024	2025
<i>Een goede basis voor onze inwoners:</i>					
OWH 1e inrichting Lettertuint	-	-	-	-	-
OWH Klimaatinstallatie Collage Bennekom	-	-	-	-	-
OWH Aanbesteding Ruitenbeek	-	-	-	-	-
OWH Voorbereiding Het Streek	-	-	-	-	-
Renovatie onderlaag en top laag kunstgrasvelden	-	-	-	-	136 N
Toplaag kunstgrasvelden	-	-	77 N	80 N	80 N
Renovaties binnensport	-	-	-	-	80 N
Toiletten Molens	-	-	-	-	-
<i>Het realiseren van ambities:</i>					
Friso Expo	-	250 N	250 N	250 N	250 N
<b>Totaal</b>	-	<b>250 N</b>	<b>327 N</b>	<b>330 N</b>	<b>546 N</b>



## Wat gaan we doen?

### *BWD-huizen de Kolk en Commanderie*

Wij bouwen in onze visie voor het sociaal domein op onze sociale basis. Ontmoetingsplekken zijn daarin essentieel en willen we goed outilleren. Op verschillende plekken zien we dat we daarom moeten investeren in buurt en dorpshuizen. We hebben besloten om in 2022 voor twee locaties dat op te pakken en te starten middels een onderzoek. Voor beide onderzoeken hebben we samen € 100.000 nodig.

- De Kolk  
Reeds jaren zijn wij in Ede overleg met buurtcentrum De Kolk over een nieuw buurthuis. Het gaat om een locatie onderzoek en het proces om te komen tot een nieuw buurthuis.
- De Commanderie  
In Bennekom is denksportcentrum De Commanderie toe aan groot onderhoud. Daarbij speelt de vraag in hoeverre deze gemeentelijke accommodatie zich verhoudt tot de buurthuizen t Laag en De Broekakker in Bennekom. In het denksportcentrum vindt ook ontmoeting plaats. Na beantwoording van deze vraag door middel van een onderzoek kunnen we een besluit nemen over het al of niet plegen van het groot onderhoud aan de Commanderie.

### *Integrale aanpak wijken*

Veldhuizen (A) en Ede-Zuid (m.n. de hoogbouw) zijn wijken met veel sociale huurwoningen en relatief veel inwoners die afhankelijk zijn van bijstand en vaak ook kwetsbaar(der) zijn. De leefbaarheid in deze wijken is minder dan in andere Edese wijken. Er is gebrek aan perspectief voor inwoners en er is de afgelopen jaren ook overlast geweest in de vorm van onder andere autobranden en onrusten rond de jaarwisseling. Doel is de leefbaarheid in deze wijken structureel verhogen en ervoor zorgen dat een positieve ontwikkeling wordt ingezet, in plaats van dat de wijken blijven 'wankelen' of zelfs achteruitgaan. Een integrale wijkaanpak is nodig die raakt aan het ruimtelijk, sociaal en veiligheidsdomein. Op dit moment worden hiervoor een ontwikkelperspectief en uitvoeringsagenda' opgesteld. Het ontwikkelperspectief geeft aan wat nodig is om de leefbaarheid in de wijken te verbeteren. De uitvoeringsagenda's zijn daarvan een concretisering.

### *Speeltuinen*

Als gevolg van het Raadsbesluit over het vastgoedbeleid en de uitvoering hiervan met ingang van 2017, is de afdeling vastgoed genoodzaakt om de huur die zij innen voor een aantal speeltuinverenigingen en de speel-otheek te verhogen naar kostprijsdekkende tarieven. Het raadsbesluit dateert al van enkele jaren geleden, maar omdat de huurcontracten langdurig waren aangegaan en de invoer van de kostprijsdekkende huren gefaseerd is gegaan, doet zich nu pas de mogelijkheid voor de huren op te hogen. Aangezien de huurkosten ook op dit moment al een aanzienlijk deel uitmaken van de kosten van de speeltuinen en deze verenigingen weinig andere inkomsten genereren, kunnen zij deze huurstijgingen van circa € 5.000 gemiddeld per speeltuin per jaar alleen worden opgevangen via hun subsidie. Om deze reden breiden we het subsidiebudget voor speeltuinen in programma 2 uit met € 15.000.

## Wat gaat het kosten?

bedragen x € 1.000

Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025
<i>Een goede basis voor onze inwoners:</i>					
BWD-huizen de Kolk + Commanderieje	-	100 N	-	-	-
Integrale aanpak kwetsbare wijken	-	pm	pm	pm	pm
<i>Basis op orde:</i>					
Speeltuinen	-	15 N	15 N	15 N	15 N
<b>Totaal</b>	-	<b>115 N</b>	<b>15 N</b>	<b>15 N</b>	<b>15 N</b>



## Wat gaan we doen?

### *Prijs- en volumecompensatie sociaal domein*

Gemeenten hebben de opdracht om bij de inkoop te waarborgen dat er goede verhouding is tussen de kwaliteit en de prijs van de hulp. Wij hebben besloten om naar een systeem over te stappen waarin we onze budgetten om zorg in te kopen anders gaan indexeren. Voor meer toelichting verwijzen wij u naar het hoofdstuk 2 Sociaal Domein.

### *Inbedding transformatie*

Eind 2021 verloopt de periode waarin we werken met een apart toegevoegde transformatiemanager. Dit heeft zijn (goede) functie gehad, maar we zien dat de transformatie door alle afdelingen doorleefd moet worden. Doel moet zijn dat afdelingsmanagers en beleidsregisseurs inhoudelijk en hiërarchisch de leiding over de transformatie overnemen. Omdat de transformatie niet kan stoppen, steunen we deze overname met een tijdelijke bijdrage van € 265.000 die we toevoegen aan programma 3.

## Wat gaat het kosten?

Omschrijving	bedragen x € 1.000				
	2021	2022	2023	2024	2025
<i>Een goede basis voor onze inwoners:</i>					
Prijs- en volumecompensatie sociaal domein	-	900 N	900 N	900 N	900 N
<i>Basis op orde:</i>					
Inbedding transformatie	-	265 N	-	-	-
<b>Totaal</b>	-	<b>1.165 N</b>	<b>900 N</b>	<b>900 N</b>	<b>900 N</b>

# 4



## ECONOMIE EN MOBILITEIT

Werkgelegenheid, Food, Kennisas  
Grondexploitatie werken  
Verkeersveiligheid, parkeren

| Economische ontwikkeling  
| Uitgifte bedrijfslocaties  
| Bereikbaarheid en verkeersveiligheid

### Wat gaan we doen?

#### *Brouwerstraat*

De weekmarkt staat sinds de herinrichting van het Marktplaatsplein in 2018 op zaterdag voor een deel in de Brouwerstraat. In eerste instantie was gedacht dat dit een tijdelijke situatie zou zijn, maar inmiddels blijkt de aanwezigheid hier structureel. Op dit moment zijn de voorzieningen om de markt hier op zaterdag te houden niet toereikend en zelfs onveilig. De stroomvoorziening moet op orde gemaakt worden en stormankers moeten worden aangebracht. Beide in het kader van de veiligheid voor de markt en de marktbezoekers. Het huidige projectkrediet voor de Brouwerstraat is onvoldoende om deze kosten te kunnen dragen.

#### *Parkweg/Spindop*

In overleg met de omgeving wordt het Spindopplein en de aangrenzende Parkweg aangepakt met als doel vergroening, klimaatadaptatie, het verbeteren van het verblijfsklimaat (veiligheidsbeleving), het vergroten van de interactie tussen winkels en het plein en vergroting van de binding van de wijk met het gebied. De investering bedraagt € 0,75 miljoen. De gemeenteraad heeft in 2016 geld beschikbaar gesteld voor het verbeteren van de winkelgebieden, dit is echter voor alle winkelgebieden bedoeld en daardoor niet toereikend. Jaarlijks kan € 10.000 van dit budget worden aangewend, het overige deel dient te worden aangevuld (€ 22.000 per jaar).

#### *Telefoonweg*

In oktober 2019 is door de gemeenteraad het besluit genomen om de Telefoonweg aan de hoofdwegenstructuur van Ede te onttrekken. Voor de financiering werd deels ingezet op subsidie in het kader van de Regeling Stimulering Verkeersveiligheidsmaatregelen (SPV) 2020-2021, bij het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. In het ombuigingstraject in 2020 is de Telefoonweg voor € 1,1 miljoen opgevoerd (gelijk aan de ingediende subsidieaanvraag). De subsidie is uiteindelijk niet geheel gehonoreerd waardoor een knelpunt is ontstaan van € 700.000, dat moet worden opgelost om de werkzaamheden aan de Telefoonweg te kunnen afronden.

#### *Overbrugging Levendig Centrum*

Het programma Levendig centrum loopt in 2021 af. In de verrijkte visie Ede Centrum Groen en Gastvrij wordt als nalatenschap een uitvoeringsagenda voorgesteld. De gemeente draagt het eigenaarschap van het centrum deels over aan de samenwerkende centropartijen. Dit moet gaan resulteren in een nieuw binnenstadsplatform met ondernemers, vastgoedeigenaren en gemeente. Deze kernpartijen brengen structureel middelen in voor uitvoering van de agenda. Dit gebeurt op basis van ongeveer 1/3, 1/3, 1/3. Naar verwachting wordt het platform pas in de loop van 2022 gevormd. Er moet nog een BedrijfsInvesteringsZone (BIZ) worden opgericht van waaruit de vastgoedpartijen financieel bijdragen aan het platform. Daarnaast zal een nieuw college in 2022 moeten beslissen over het (al of niet) structureel bijdragen aan het binnenstadsplatform. Dat betekent dat 2022 een overbruggingsjaar is. Het budget is nodig om de doorlopende

kosten te dekken en om het platform te kunnen vormen. Zonder dit budget ontstaat schade, omdat met het programma opgestarte activiteiten in het centrum stilvallen en omdat bij centumpartners verwachtingen zijn geschapen over een blijvende betrokkenheid van de gemeente bij het centrum van Ede.

#### *Doorfietsroute Ede-Wageningen*

Binnen het Fietsplan bestaan enkele majeure projecten. De doorfietsroute Ede-Wageningen is er daar één van. Dit project is een gezamenlijk project met Wageningen, de provincie en de Fietsersbond, waarin het Rijk meefinanciert. Tijdens de planvoorbereiding is gebleken dat de uitvoeringskosten hoger zijn dan in 2018 was voorzien. De hogere kosten worden veroorzaakt door gestegen materiaalkosten en aanpassingen ten gevolge van de participatie en de verkeersveiligheid. De extra kosten voor de doorfietsroute Ede-Wageningen worden geraamd op € 6,9 miljoen. Inbegrepen hierbij zijn alle noodzakelijke infrastructuurmaatregelen om de route te realiseren en, conform de wensen uit de participatie, hoogwaardig groen langs de Stationsweg. De provincie Gelderland heeft, onder voorbehoud van goedkeuring door PS een extra bijdrage van € 1,5 miljoen toegezegd en een inspanning om samen met de gemeente Ede een extra bijdrage van het Rijk van € 1 miljoen te bewerkstelligen. Vanwege de onzekerheid van de extra rijksbijdrage is deze financieel niet meegenomen in deze aanvraag.

#### *Bennekom-Oost*

In 2020 zijn in Bennekom-Oost sluipverkeerwerende maatregelen genomen. Deze maatregelen zijn vooral genomen op de Seltersekampweg en de Vossenweg. Voor enkele andere straten was het wenselijk om het profiel aan te passen, maar deze maatregelen zijn niet in 2020 geëffectueerd omdat ze fysiek grenzen aan de doorfietsroute Ede-Wageningen. Het is dan ook logisch om gelijk met de realisatie van de doorfietsroute deze profielwijzigingen te realiseren zodat dit in één werk kan worden uitgevoerd in 2022. De totale investering hiervoor bedraagt € 172.000.

#### *Fietspad Kierkamperweg*

De verkeersveiligheid op traject Kierkamperweg tussen de Commandeursweg en de Achterstraat wordt verbeterd door de aanleg van vrij liggende fietspaden. Deze maatregel sluit nauw aan bij de voorgenomen maatregelen op de Kierkamperweg tussen de Achterstraat en de Mansholtlaan en kan daarom heel goed gelijktijdig worden uitgevoerd in 2022. De totale investering hiervoor bedraagt € 648.000.

## Wat gaat het kosten?

Omschrijving	bedragen x € 1.000				
	2021	2022	2023	2024	2025
<i>Een goede basis voor onze inwoners:</i>					
Herinrichting Brouwerstraat	-	4 N	4 N	4 N	4 N
Herinrichting Brouwerstraat (dekking binnen progr. 4)	-	4 V	4 V	4 V	4 V
Inrichting Parkweg/Spindop	3 N	13 N	22 N	22 N	22 N
Herinrichting Telefoonweg	-	30 N	30 N	30 N	30 N
<i>Het realiseren van ambities:</i>					
Overbrugging Levendig centrum	-	290 N	-	-	-
Doorfietsroute Ede Wageningen - tekort € 5,4 mln.	-	-	33 N	48 N	19 N
Bennekom-Oost - € 172.000	-	-	7 N	7 N	7 N
Achterstraat-Commandeursweg - € 648.000	-	-	28 N	28 N	28 N
<b>Totaal</b>	<b>3 N</b>	<b>333 N</b>	<b>120 N</b>	<b>135 N</b>	<b>106 N</b>





## Wat gaan we doen?

### *Spoorzone Ede*

In oktober 2018 heeft de gemeenteraad een krediet van € 6 miljoen beschikbaar gesteld ten behoeve van de toen lopende aanbesteding. De aanbesteding is in december 2018 vroegtijdig beëindigd. Na een proces van ontwerpaanpassingen is begin 2020 de nieuwe aanbesteding gestart. De hogere gemeentelijke bijdrage voor Contract 1 is toen begroot op € 12,84 miljoen. Uw Raad heeft in januari 2020 besloten om bij de Perspectiefnota 2022-2025 de aanvullende middelen te reserveren. Vanwege de gunning van Contract 1 zou namelijk op dat moment een goede inschatting gemaakt kunnen worden van de ontbrekende middelen.

Vanuit de gunning blijkt dat de inschatting uit 2020 juist is geweest en een aanvullende reservering nodig is van € 6,84 miljoen bovenop de eerder al toegekende middelen van € 6 miljoen. De provincie heeft de intentie uitgesproken om voor de totale uitbreiding van het krediet 50% bij te dragen. Deze bijdrage wordt betrokken bij de provinciale Mid Term Review in juli 2021. Op dit moment is vanuit Provincie nog niet duidelijk in hoeverre de eerdere intenties ook kunnen worden doorgevoerd in de Mid Term Review. Er is sprake van een risico dat de gevraagde € 6,4 miljoen niet volledig gehonoreerd wordt. Indien dit risico optreedt, zal alternatieve dekking beschikbaar moeten komen.

### *Afronding sportpark Otterlo*

Rondom het sportpark Kastanjebos in Otterlo is in het kader van de Wet Natuurbescherming (WNB) een grondwal met daarop een geluidwerende voorziening gerealiseerd. Tijdens de bestemmingsplanprocedure voor de totstandkoming van het sportpark is een convenant gesloten met de SME en GNMF. Eén van de afspraken uit het convenant was dat een monitoringsonderzoek zou worden uitgevoerd naar verstoringsfactoren voor beschermde diersoorten, waaronder geluidseffecten. Uit het rapport van dit onderzoek blijkt dat de huidige geluidwerende voorziening onvoldoende is om aan de wettelijke normen te kunnen voldoen. Deze dient dan ook te worden vervangen door een voorziening die voldoet aan de geldende wettelijke eisen. Hiervoor is een bedrag van € 313.000 benodigd. Dit leidt tot kapitaallasten van € 11.200 vanaf 2022.

### *Implementatie Omgevingswet*

Voor dit jaar (2021) zijn aanvullende middelen nodig van € 380.000 voor de implementatie van de Omgevingswet. Ongeveer de helft hiervan is voor de Omgevingsvisie. Oorzaak hiervan is een intensief participatietraject, uitvoeren verplichte Milieu Effect Rapportage en nadere expertise bij opstellen van de visie. De andere helft van dit bedrag is ontstaan uit verschillende onderdelen, waaronder het Omgevingsplan, die bij uitwerking toch aanzienlijk complexer bleken te zijn dan we vorig jaar verwachtten.

Vanaf 2022 is voor de implementatie van de Omgevingswet geen budget meer beschikbaar. Voor de periode 2022-2024 is nog zeker budget nodig. Het merendeel van dat geld is nodig voor verplichte doorontwikkeling

van het DSO en voor het maken van het definitieve Omgevingsplan. Omdat nog steeds onduidelijkheden zijn rondom het DSO, hebben we nu nog onvoldoende helderheid over benodigde budget. We gaan nu uit van minimaal € 500.000.

Het recente uitstel van de invoeringsdatum heeft weinig consequenties voor Ede, aangezien we de huidige planning en snelheid willen aanhouden. Wel lopen we daardoor risico's op meer frictiekosten door bijvoorbeeld dubbele software.

#### *Versnelling woningbouw*

Het is duidelijk dat de woningbouwopgave voor de gemeente Ede groot is. Om ervoor te zorgen dat voldoende (sociale) woningen worden gerealiseerd en daarnaast voldoende planvoorraad beschikbaar blijft, is het noodzakelijk om hier een versnelling in te zetten. Vorig jaar is bij de begroting budget beschikbaar gesteld voor de Impuls Ruimtelijke Ontwikkeling. Hierbij is aangegeven dat dit budget nodig is om voldoende inzet te kunnen hebben op de Verstedelijkingsstrategie Groene Metropool, de Ruimtelijke Verkenning FoodValley, de Omgevingsvisie Ede en de daaruit voortvloeiende Ontwikkelstrategie. Daarbij is ook aangegeven dat naast inzet op de genoemde sporen ook ingezet zou worden op de versnelling van de woningbouw.

Inmiddels blijkt dat de versnelling van de (sociale) woningbouwopgave ook daadwerkelijk in hoog tempo vorm krijgt. De projectenportefeuille en de daarin opgenomen woningbouwplannen is flink uitgebreid en de planvoorraad is en wordt aangevuld. Voorbeelden zijn plannen als Loevestein, het Horapark, Bennekom-West, de transformatie van het Centrum. Om ook daadwerkelijk uitvoering te kunnen geven aan deze versnelling is het noodzakelijk om extra capaciteit in te zetten. Uiteraard zijn daarbij ook de sporen van de prioritering en procesoptimalisatie al ingezet. Voor 2022 is € 300.000 subsidies toegezegd door de provincie en wij stellen voor om daarnaast € 300.000 te onttrekken aan de reserve cofinanciering Edese opgaven. Voor 2023 is het uitgangspunt bij de claim dat deze subsidie en inzet van reserve cofinanciering kan worden gecontinueerd, maar dit is daarmee nog een risico.

#### *Energietransitie*

Het programma Ede Energieneutraal 2050 heeft een uitnodigingskader voor duurzame energieopwekking in de markt gezet. Tot op heden heeft de markt beperkt initiatief genomen. Daardoor komt het realiseren van de doelen voor duurzame energieopwekking in het programma Ede Energieneutraal 2050 in gevaar. Het is daarom noodzakelijk om als gemeente ondernemender te zijn. Dat vraagt om aanjagen, faciliteren en ontwikkelen van onderop samen met inwoners, lokale bedrijven en andere partijen. Om dat goed te kunnen doen is meer capaciteit nodig dan de situatie waarin we uitgaan van marktinitiatief.

#### *Aanpak permanente bewoning*

In de afgelopen jaren heeft de gemeente Ede met incidenteel budget een impuls gegeven aan de aanpak van permanente bewoning in recreatiewoningen als belangrijk spoor binnen de aanpak van het project Vitale Vakantieparken Ede. Door de opgedane kennis en ervaring is inmiddels goed inzicht gekomen in de integrale aanpak van de parken en wat daarvoor nodig is. We hebben met onze integrale aanpak als gemeente en OddV afgelopen jaren goede, aantoonbare resultaten geboekt. Toch is het huidige beeld dat op dit handhavingsvlak nog veel werk ligt, en dat de achterstanden van tientallen jaren niet in een paar jaar ongedaan gemaakt kunnen worden. Daarnaast speelt mee dat door de integrale aanpak en inmiddels opgedane ervaring meer taken gecombineerd worden (bijv. zaken in relatie tot ondermijning, aanpak andere overtredingen en inventarisaties voor nieuwe bestemmingsplannen) waardoor meer zaken naar boven komen dan van tevoren ingeschat.

Vanaf 2022 is echter geen extra budget meer beschikbaar vanuit de gemeente voor deze intensieve handhaving en resteert alleen de eigen reguliere capaciteit van de OddV. Dat is te weinig om de huidige lijn vast te houden en door te kunnen zetten. Onze zorg is, dat als we te vroeg stoppen met deze intensieve aanpak, het gedane werk van de afgelopen jaren voor niets is geweest en dit ook de ontwikkelingen op andere lopende sporen binnen het programma Vitale Vakantieparken (ruimtelijke, economisch, sociaal) zal

belemmeren. Vanwege de integrale aanpak zal in 2021/2022 een integraal voorstel worden opgesteld samen met de OddV en de gemeentelijke afdelingen Toezicht en Veiligheid, waarin structureel budget wordt aangevraagd voor het totaalpakket handhaving/toezicht op vakantieparken. Om tot die tijd de aanpak te kunnen voortzetten wordt voor het jaar 2022 nog ingezet op incidenteel budget van € 250.000.

#### *Woningbouw Otterlo*

Op 1 april 2021 heeft de gemeenteraad oordeelsvormend gesproken over de Koersnotitie Woningbouw Otterlo. In deze koersnotitie wordt voorgesteld de plannen voor de woningbouwlocaties op de voormalige sportvelden aan de Weversteeg en de Onderlangs in Otterlo aan te passen op basis van een overeenkomst met de belangengroepen Otterlo's Belang en Natuurlijk Otterlo. Deze overeenkomst zorgt voor een breed draagvlak in het dorp en maakt zo de weg vrij voor realisatie van hoognodige woningbouw in Otterlo. De overeenkomst is afgesloten op voorwaarde van instemming van de gemeenteraad met de financiële consequenties. De totale kosten van wijziging van de plannen voor de locaties Weversteeg en Onderlangs op basis van de voorliggende overeenkomst worden nu ingeschat op € 1.834.000.

### Wat gaat het kosten?

Omschrijving	bedragen x € 1.000				
	2021	2022	2023	2024	2025
<i>Een goede basis voor onze inwoners:</i>					
Spoorzone Ede	-	-	145 N	145 N	145 N
Afronding sportpark Otterlo	-	11 N	11 N	11 N	11 N
Implementatie Omgevingswet	380 N	500 N	pm	pm	pm
<i>Het realiseren van ambities:</i>					
Versnelling woningbouw	-	360 N	360 N	pm	pm
Energietransitie	-	310 N	310 N	pm	pm
Aanpak permanente bewoning	-	250 N	pm	pm	pm
Woningbouw Otterlo	1.714 N	-	120 N	-	-
<b>Totaal</b>	<b>2.094 N</b>	<b>1.431 N</b>	<b>946 N</b>	<b>156 N</b>	<b>156 N</b>



## Wat gaan we doen?

### *Vorbereidingskrediet brandweerkazerne*

De huidige brandweerkazerne aan de Breelaan is verouderd en aan vervanging toe. Uit het doorlopen locatieonderzoek is locatie Peppelensteeg als voorkeurslocatie naar voren gekomen. Om de beoogde locatie geschikt te maken voor de situering van een brandweerkazerne moet een voorbereidingsfase doorlopen worden. Hierin wordt zowel het planologisch traject als het ontwerpproces van de brandweerkazerne doorlopen om te komen tot een uitvoerbaar plan. Na deze fase zal ten behoeve van de realisatie uitvoeringskrediet bepaald en bestuurlijk afgewogen moeten worden. Het totaal benodigde budget voor het voorbereidingskrediet is ingeschat op € 1,1 miljoen.

### *Verdeelsleutels VGGM*

Het Algemeen Bestuur van de VGGM heeft besloten tot invoering per 2022 van een nieuwe verdeelsleutel, zodat in principe de brandweertzorg voor alle inwoners, bedrijven etc. in de regio gelijkwaardig is. Deze verdeelsleutel is gebaseerd op het verdeelmodel “Gemeentefonds, OOV-subcluster brandweer”. De invoering leidt tot herverdeel-effecten. Ede behoort bij de 7 van de 15 gemeenten die meer gaat betalen. Dit is op zich geen verrassing. Bij de start van de regionalisatie was al duidelijk dat Ede lage brandweerkosten had ten opzichte van een aantal andere gemeenten. Door de overgang van de vrijwilligers naar de beroepsorganisatie nemen de kosten toe. Per saldo leidt de invoering van de nieuwe verdeelsleutel tot een nadeel van € 154.000 in 2022 en € 301.000 voor de volgende jaren.

### *Kwaliteitsmeter Veilig Uitgaan (KVU)*

In januari 2019 is gestart met het project de Kwaliteitsmeter Veilig Uitgaan (KVU) Ede. Het project heeft als doel om samen met betrokken partijen de veiligheid in het uitgaansgebied in Ede te vergroten, de overlast te verminderen en de uitstraling naar het centrum te verbeteren. De afspraken van het project zijn vastgelegd in een maatregelenmatrix. Betrokken partijen zijn erg tevreden over de aanpak. Als gevolg van de sluiting van de horeca heeft de aanpak vanaf het tweede kwartaal van 2020 enige vertraging opgelopen. Om de afspraken in de maatregelenmatrix af te ronden en de goede samenwerking duurzaam te verankeren, is voortzetting van de projectmatige aanpak ook in 2021 en 2022 noodzakelijk. Daarna kan worden afgebouwd naar een duurzame samenwerkingsstructuur onder leiding van een onafhankelijke procesbegeleider om actuele problematieken in het uitgaansleven te adresseren. De kosten hiervoor bedragen € 20.000 in 2021, € 15.000 in 2022 en € 10.000 in 2023 en verder.

## Wat gaat het kosten?

bedragen x € 1.000

Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025
<i>Een goede basis voor onze inwoners:</i>					
Vorbereidingskrediet Brandweerkazerne	-	14 N	47 N	47 N	47 N
Verdeelsleutels VGGM	-	154 N	301 N	301 N	301 N
<i>Het realiseren van ambities:</i>					
Kwaliteitskeurmerk Veilig uitgaan	20 N	15 N	10 N	10 N	10 N
<b>Totaal</b>	<b>20 N</b>	<b>183 N</b>	<b>358 N</b>	<b>358 N</b>	<b>358 N</b>



## Wat gaan we doen?

### *Openbare ruimte Kolkakkerbuurt*

De gemeenteraad heeft in 2019 het bestemmingsplan Kolkakkerbuurt vastgesteld. De gemeente vernieuwt de openbare ruimte en trekt samen op met Woonstede, die 163 woningen vernieuwt. Vanwege de vele raakvlakken, is een deel van de Verlengde Maanderweg bij het project betrokken.

Aanvankelijk zou de gemeente de openbare ruimte kunnen vernieuwen door inzet van de onderhouds- en vervangingsbudgetten openbare ruimte. Nu de plannen verder zijn uitgewerkt en deels zijn aanbesteed, blijken de gereserveerde budgetten voor de Kolkakkerbuurt en de Verlengde Maanderweg niet toereikend. Dit heeft verschillende oorzaken:

Er is sprake van integrale stedelijke vernieuwing van de Kolkakkerbuurt; de gemeente maakt, anders dan oorspronkelijk gepland, eerst de wijk bouwrijp en richt de straten na oplevering van de woningen opnieuw in. Dit vraagt veel meer uren aan projectbegeleiding, afstemming en tijdelijke maatregelen.

De openbare ruimte wordt, anders dan eerst gedacht, volledig vernieuwd, inclusief openbare verlichting. Hier werd in de budgetten geen rekening mee gehouden.

De projectscope is vergroot (onder andere infiltratieriolen, meer vernieuwing van de openbare ruimte).

Aansluitingen ten bate van zonnepanelen zijn kostenverhogend.

Voorgesteld wordt om een krediet van € 604.000 beschikbaar te stellen.

### *Formatie Groene BOA*

De gemeente Ede heeft een groot areaal aan bos en natuur waar voor handhaving en toezicht 1 fte groene BOA beschikbaar is. Dit is te weinig om structureel en adequaat het minimale noodzakelijk toezicht te kunnen verrichten. Gemeente Ede wil actief inzetten op robuuste natuurversterking, wat een forse extra inspanning vereist. Er vindt steeds meer recreatie in de natuur plaats en in deze periode van de coronapandemie is ook nog eens sprake van een enorme extra drukte in de bossen en natuurgebieden en de verwachting is dat dit ook in de toekomst zo blijft.

Uitbreiding van de formatie groene BOA met 1 fte is nodig. Voor de jaarschijven 2022 en 2023 is incidenteel € 30.000 beschikbaar vanuit Programma Robuuste natuurversterking.

### *Coördinatie kabels en leidingen*

De planning, afstemming en het aanleg en het onderhoud van kabels en leidingen legt een steeds grotere druk op de organisatie. In toenemende mate acteren netbeheerders in de grond. Coördinatie en langjarige planning is dringend vereist. Ten aanzien van telecomkabels is deze coördinerende taak wettelijk aan de gemeente opgedragen. In de praktijk strekt deze wettelijke taak zich uit tot alle openbare ruimte binnen de gemeentegrenzen.

Er is geen formatie om deze omvangrijke taak uit te voeren, waardoor de burger vaker overlast ervaart, we soms inkomsten missen en we ambities op de korte, maar ook op de middellange en lange termijn niet kunnen waarmaken.

We staan aan de vooravond van vele ontwikkelingen, zoals de aanleg van glasvezel in de kern van Ede en de energietransitie. Om deze werkzaamheden op een goede manier te plannen en coördineren, is 1 fte nodig die zorgt voor inzicht, structuur en afstemming.

In welke mate deze kosten mogen worden doorberekend in de leges voor 'kabels en leidingen' vraagt extra (specialistisch) uitzoekwerk. Voor de jaren 2021 en 2022 komen deze kosten ten laste van de algemene middelen.

#### *Kosten doelgroepen samenwerkbedrijf*

Medio 2019 is de pilot van het Samenwerkbedrijf omgezet in een structureel vervolg. De activiteiten zijn ondergebracht bij de ACV. In het kader van "Ede als inclusieve werkgever" is ervoor gekozen de garantiebaners in dienst te nemen bij de gemeente Ede en te detacheren bij ACV. Nu blijkt dat één van de uitgangspunten die gehanteerd is bij de berekening van de loondispensatie niet geheel juist was, waardoor we structureel € 38.000 minder van het UWV ontvangen.

## Wat gaat het kosten?

Omschrijving	bedragen x € 1.000				
	2021	2022	2023	2024	2025
<i>Een goede basis voor onze inwoners:</i>					
Openbare Ruimte Kolkakkerbuurt	-	-	4 N	26 N	25 N
<i>Basis op orde:</i>					
Formatie Groene BOA	-	73 N	73 N	103 N	103 N
Coördinatie kabels en leidingen	56 N	112 N	pm	pm	pm
Kosten doelgroepen samenwerkbedrijf	38 N	38 N	38 N	38 N	38 N
<b>Totaal</b>	<b>94 N</b>	<b>223 N</b>	<b>115 N</b>	<b>167 N</b>	<b>166 N</b>

# 8



## BESTUUR EN ORGANISATIE

Bestuursorganen, bestuursondersteuning, bestuurlijke samenwerking	Bestuur
Burgerzaken, verkiezingen, geo- en vastgoedinformatie	Dienstverlening
Overhead, algemene middelen, deelnemingen, beleggingen en financiering	Algemene middelen
Belastingen en heffingen	Belastingen en heffingen
Vastgoed	Vastgoed

### Wat gaan we doen?

#### *Evenementencoördinator*

Eind 2020 heeft u besloten om de taak 'evenementen' niet langer bij de stichting Ede Marketing te beleggen. We stellen voor € 65.000 structureel beschikbaar te stellen om een evenementencoördinator bij de gemeente Ede te kunnen positioneren.

#### *Bestuurswisseling 2022*

In 2022 zijn gemeenteraadsverkiezingen. Dit brengt extra activiteiten met zich mee ten opzichte van jaren zonder verkiezingen. We stellen voor om in 2022 € 110.000 beschikbaar te stellen.

#### *Budget gemeenteraad*

De begroting van de gemeenteraad vraagt actualisatie. We stellen voor structureel € 20.000 beschikbaar te stellen ten behoeve van het opleidingsbudget en de toegenomen uitkering van presentiegelden voor fractievolgers. De praktijk wijst uit dat er meer vergaderingen zijn dan waarmee rekening was gehouden bij het opstellen van de nieuwe regeling voor presentiegelden.

#### *Accountantskosten*

De kosten van de accountant zijn toegenomen door onder andere uitbreiding van wet- en regelgeving en aangescherpte beroepsnormen. We stellen voor structureel € 35.000 beschikbaar te stellen om het budget voor de accountantskosten in lijn te brengen met de verwachte uitgaven.

#### *Kindercollege*

Sinds de instelling van het kindercollege zijn de kosten gedragen door Griffie, Raad en Kabinet, zonder dat daar specifiek budget voor beschikbaar was. Bij het verder optimaliseren van de begroting is gebleken dat dit, met behoud van alle andere taken, niet langer mogelijk is. We stellen voor structureel € 15.000 beschikbaar te stellen voor het kindercollege.

#### *Personele inzet Klantcontactcentrum*

In 2016 is het Klantcontactcentrum (KCC) voor de duur van drie jaar uitgebreid met 4,5 fte en tijdelijke financiering. In 2019 is dit nog eens verlengd met twee jaar. Thans wordt een analyse gemaakt van de werkelijk benodigde capaciteit. In afwachting van de uitkomsten hiervan wordt de extra formatie in 2022 verlengd met één jaar. De lasten hiervan worden ten laste van de bedrijfsmiddelenreserves gebracht zodat geen beroep gedaan wordt op de algemene middelen.

#### *Wet op digitale toegankelijkheid*

De wet op digitale toegankelijkheid vraagt ons om onze digitale informatie en diensten even bruikbaar te



maken voor mensen met een functiebeperking als voor mensen zonder functiebeperking. Om te starten met een eerste fase van het toegankelijk maken van websites. Om de gemeente Ede in de basis digitaal toegankelijk te maken stellen we voor structureel € 40.000 beschikbaar te maken voor de beheerfase van het project. De € 220.000 incidentele projectkosten worden gedekt door een onttrekking aan de bedrijfsreserves.

#### *Bedrijfscontinuïteit*

We stellen voor om middelen beschikbaar te stellen voor het verder professionaliseren van de bedrijfscontinuïteit. We brengen kwetsbaarheden terug en nemen maatregelen om risico's te beperken. De incidentele investeringen worden gedekt door een onttrekking aan de bedrijfsreserves. De inzet van een coördinator bedrijfscontinuïteit wordt gedekt uit bestaande bedrijfsvoeringsbudgetten. We stellen voor de aanvullend benodigde € 288.000 beschikbaar te stellen ten behoeve van bedrijfscontinuïteit.

#### *Audiovisuele middelen raadsalen*

Om de raadsbijeenkomsten audiovisueel goed en stabiel te kunnen laten plaatsvinden is het nodig om deze middelen te vervangen. Vervanging betekent in dit geval ook modernisering van av-middelen. Om dit op het niveau te brengen stellen wij voor om structureel € 40.000 beschikbaar te stellen om de kapitaallasten van deze moderniseringsslag te kunnen dekken.

#### *Archief*

Om de achterstanden in het archief weg te werken en een extra slag te kunnen maken op digitalisering van dossiers stellen wij incidenteel extra middelen beschikbaar deze kosten worden gedekt door onttrekkingen aan de bedrijfsreserves.

## Wat gaat het kosten?

Omschrijving	bedragen x € 1.000				
	2021	2022	2023	2024	2025
<i>Een goede basis voor onze inwoners:</i>					
Evenementencoördinator	-	65 N	65 N	65 N	65 N
<i>Basis op orde:</i>					
Bestuurswisseling - College/Raad	-	110 N	-	-	-
Budget gemeenteraad	-	20 N	20 N	20 N	20 N
Accountantskosten	-	35 N	35 N	35 N	35 N
Kindercollege	-	15 N	15 N	15 N	15 N
Personele inzet KCC	332 N	-	-	-	-
Personele inzet KCC - dekking bedrijfsvoeringsreserves	332 V	-	-	-	-
Wet op digitale toegankelijkheid	220 N	40 N	40 N	40 N	40 N
Wet op digitale toegankelijkheid - dekking bedrv. reserves	220 V	-	-	-	-
Bedrijfscontinuïteit	352 N	555 N	350 N	350 N	350 N
Bedrijfscontinuïteit - dekking bedrv. reserves	352 V	441 V	62 V	62 V	62 V
Audio-visuele middelen raadsalen	-	40 N	40 N	40 N	40 N
Achterstanden archief	-	166 N	166 N	166 N	-
Achterstanden archief - dekking bedrv. reserves	-	166 V	166 V	166 V	-
Archivering sociaal domein	108 N	108 N	-	-	-
Archivering sociaal domein - dekking bedrv. reserves	108 V	108 V	-	-	-
<b>Totaal</b>	-	<b>439 N</b>	<b>503 N</b>	<b>503 N</b>	<b>503 N</b>

## 6. Financiën

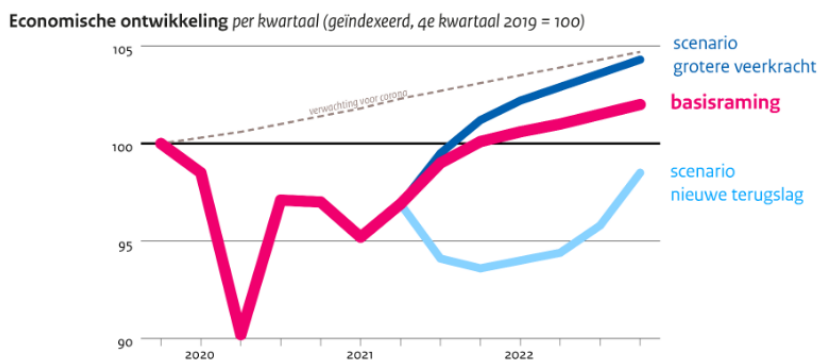
### 6.1 Financiële beschouwing

#### Inleiding

Deze perspectiefnota is de laatste van het huidige college. Afhankelijk van de snelheid van het proces van collegevorming brengt een nieuw college volgend jaar de meerjarenbeleidsvisie uit. Maakt dit de Perspectiefnota 2022-2025 bijzonder? Nee, gezien de continuïteit van beleid doen zich normaal gesproken geen trendbreuken voor. Langs een drietal lijnen verkennen we onze financiële positie: Centraal Planbureau, het Rijk en Ede. Een verkenning die gezien de (corona)omstandigheden net iets anders is dan anders. Het is niet alleen de 'terugval' op vele terreinen die een rol speelt, maar ook de mate en snelheid van herstel. In hoofdstuk 3 heeft u al het nodige kunnen lezen over de Edese Herstelagenda.

#### Centraal Planbureau

Het Centraal Planbureau (CPB) werkt met scenario's die onder invloed van de omstandigheden een meer dan gemiddelde beperkte houdbaarheid hebben.



In algemene zin is de vraag: treedt volledig herstel op of wordt voor langere tijd teruggevallen naar een aanzienlijk lager niveau van economische groei, werkgelegenheid, koopkracht e.d.

De te verwachten niveaus zijn medebepalend voor het door het nieuwe kabinet te voeren begrotingsbeleid.

Het CPB heeft samen met het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) en het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) aan de kabinetsinformatuur de volgende aandachtspunten meegegeven:

- Vanuit het perspectief van de kwaliteit van de leefomgeving vraagt de voortgang van het klimaatbeleid, de aanpak van de stikstofcrisis en de bestrijding van het woningtekort het meest dringend aandacht. Alle drie de vraagstukken zijn voorwaardelijk voor toekomstbestendig herstel. Het PBL heeft in dat verband een aantal concrete suggesties gedaan: investeren in een verduurzaming van de infrastructuur, in gebiedsspecifieke stikstof- en natuurmaatregelen en in publieke voorzieningen voor een volgende duurzame fase van verstedelijking.
- De keuzes op het gebied van budgettair, fiscaal en economisch beleid moeten worden gewogen vanuit het perspectief van brede welvaart, adviseert CPB. Daarbij is het advies om de begroting niet structureel extra te belasten, met het oog op de onzekerheid over de langetermijngevolgen van de coronacrisis en om te voorkomen dat de lasten worden verschoven naar toekomstige generaties. Voor de korte termijn is het belangrijk dat het huidige steunbeleid zo snel mogelijk plaatsmaakt voor herstelbeleid, waaronder gerichte kwijtschelding van schulden van levensvatbare bedrijven.
- Voor sociaal herstelbeleid is het noodzakelijk verbinding te maken met de grote opgaven die er al lagen in de samenleving. Het SCP noemt de kwaliteit van onderwijs, zoals het terugdringen van kansenongelijkheid en investeren van personeel; de toegankelijkheid en beschikbaarheid van zorg in het sociaal domein; en,

kansen voor kwetsbare groepen op de arbeidsmarkt en de kwaliteit van werk. Daarbij is een realistisch beeld nodig over wat burgers kunnen en willen doen in hun dagelijks leven. Dat draagt bij aan sociale cohesie en vertrouwen.

#### *Het Rijk*

In nog geen jaar tijd zijn alle optimistische economische en budgettaire vooruitzichten volledig omgeslagen. Vanuit 'kiezen in overvloed' is de situatie drastisch veranderd naar 'keuzes maken in tijden van onzekerheid en budgettaire krapte'. Het begrotingsbeleid van een volgend kabinet zal binnen een economische en maatschappelijke context hier rekening mee moeten houden.

Naar verwachting zal het Rijk op de korte termijn haar crisisbeleid voortzetten, waarbij ondersteuning wordt gegeven aan onder meer de economie. Op het moment dat sprake is van een voorzichtig herstel kan deze ondersteuning worden afgebouwd. In eerste instantie betekent dit, dat zolang er sprake is van laagconjunctuur weinig tot geen bezuinigingen of lastenverzwaringen worden doorgevoerd om bijvoorbeeld het EMU-saldo te verbeteren en de staatsschuld af te bouwen.

Tegelijkertijd zal het Rijk niet op haar handen gaan zitten. Deze crisis heeft ook inzicht gegeven in de (beperkte) schokbestendigheid van bedrijven en burgers. Het is goed denkbaar dat juist hierdoor meer visie en draagvlak aanwezig is om belangrijke structuurversterkende hervormingen door te voeren. Gericht op het wegnemen van economische kwetsbaarheden en vergroting van de schokbestendigheid. Enigszins vergelijkbaar met onze eigen discussie over 'wendbaarheid en weerbaarheid'.

Wat kan dit betekenen voor de financiële verhouding (algemene uitkering) tussen Rijk en gemeenten?

Voor gemeenten staat veel op het spel, waarvan de bestuurlijke onrust van de afgelopen periode over de verslechterende financiële positie van gemeenten een signaal is geweest. Tegelijkertijd zien we dat het huidige kabinet de verantwoordelijkheid om te komen tot nieuwe afspraken bij het volgende kabinet neerlegt.

Onderwerpen waarover moet worden overlegd en 'overeenstemming' moet worden bereikt zijn:

- compensatie van de tekorten jeugdzorg;
- achterwege laten/schrappen van niet taakgebonden kortingen, zoals opschalingskorting;
- instapniveau accres 2022 na de freeze van 2020 en 2021;
- effecten herijking gemeentefonds;
- consequenties van terugdringen staatsschuld na corona gerelateerde groei.

#### *Ede*

Net als bij het Rijk is het nog te vroeg om de coronaschade op te nemen. In hoeverre is sprake van structurele schade voor burgers, bedrijfsleven, verenigingen en instellingen? Wat zijn de gevolgen voor binnenstad en dorpen?

Dankzij de opbrengsten precario en een groeiend accres is deze bestuursperiode ongeveer € 30 miljoen uitgetrokken voor nieuw beleid en knelpunten. Hiertegenover staat een bedrag van € 13 miljoen aan ombuigingen. Ook in de laatste programmabegroting zijn nog nieuwe dingen in gang gezet.

Tegelijkertijd is het meerjarenbeeld fragiel: incidentele ruimte en structurele krapte.

De perspectiefnota is het moment om aan te geven op basis van welke prioriteiten de gemeente straks de begroting wil inrichten. Onze gemeente groeit en wie zien de opgaven waar we voor staan urgenter en complexer worden. We anticiperen hierop en zijn ambitieus in wat we nastreven: we zetten stappen in de grote opgaven voor de toekomst en zorgen ervoor dat inwoners nu en straks prettig kunnen wonen en leven in Ede. Ondanks de moeilijke structurele financiële vooruitzichten neemt Ede zijn verantwoordelijkheid om samen met Rijk en provincie aan de slag te gaan met de hierboven genoemde opgaven, waarbij we kunnen beschikken over de reserve Cofinanciering Edese opgaven. Het is van belang om koers te houden en op stoom te blijven.

Financieel achten we dit verantwoord door enigszins vooruit te lopen op de besluitvorming van het kabinet over een aantal grote dossiers, waarvan in geval van Jeugdzorg in de uitspraak van arbitragecommissie al richting is gegeven.

## Ede in financieel meerjarenperspectief

Als vertrekpunt voor het meerjarenperspectief geldt de vastgestelde Programmabegroting 2021-2024.

bedragen x € 1.000					
Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025
Vertrekpunt: Saldo Programmabegroting 2021-2024	555 V	450 V	2.194 N	2.032 N	2.032 N
<b>Start perspectiefnota</b>	<b>555 V</b>	<b>450 V</b>	<b>2.194 N</b>	<b>2.032 N</b>	<b>2.032 N</b>

Zoals in de inleiding al is aangegeven blijven we investeren in Ede. Aan de hand van het bestuursakkoord en de Mid Term Review zetten we in op een drietal categorieën:

- Een goede basis voor onze inwoners ('Prettig wonen en leven in Ede nu en in de toekomst')
- Het realiseren van ambities ('Stappen zetten in de grote opgaven voor de toekomst')
- Basis op orde intern (herstelacties die zorgen voor een gezonde organisatie en 'Een financieel duurzaam perspectief')

In hoofdstuk 5 treft u hiervan de voorstellen aan. Per saldo resulteert dit in gemiddeld zo'n € 3 miljoen aan intensiveringen.

bedragen x € 1.000					
Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025
Een goede basis voor onze inwoners	383 N	1.787 N	1.602 N	1.627 N	1.842 N
Het realiseren van ambities	1.734 N	1.475 N	1.118 N	343 N	314 N
Basis op orde intern	94 N	877 N	564 N	594 N	594 N
<b>Totaal aan voorstellen</b>	<b>2.211 N</b>	<b>4.139 N</b>	<b>3.284 N</b>	<b>2.564 N</b>	<b>2.750 N</b>

Naast deze mutaties is de bekostiging van de jeugdzorg een bijzonder aandachtspunt. In de programmabegroting hebben we (deels) de tekorten in de jeugdzorg al zichtbaar gemaakt. Omdat het Rijk niet de door gemeenten gewenste duidelijkheid over de omvang van het macrobudget heeft gegeven, heeft de VNG arbitrage aangevraagd. Een arbitragecommissie heeft dit onderzoek verricht naar het structurele karakter van de middelen Jeugd en de daarbij benodigde omvang. In afwachting van de uitkomsten heeft het Rijk in maart 2021 een extra bijdrage van € 4 miljoen voor de jeugdzorg in 2021 verstrekt. In de Actualisatie (hoofdstuk 7) wordt dit bedrag aangewend voor temporiseringsnadelen en voor extra crisiscapaciteit. Eind mei heeft deze commissie haar (overigens niet bindende, maar zwaarwegende) advies gepresenteerd. Hierin wordt een tekort van € 1,9 miljard gepresenteerd. Het Rijk heeft als reactie hierop over 2022 een extra bedrag van € 1,3 miljard toegezegd. Dit betekent voor Ede € 9 miljoen. Naast extra geld worden ook (inhoudelijke) maatregelen voorgesteld om het jeugdstelsel (financieel) houdbaar te krijgen. Hiervoor moeten gemeenten en Rijk samen een ontwikkelagenda opstellen. Voor de jaren 2023 en volgend gaan wij er van uit dat de tekorten worden gecompenseerd, al hebben we dit nog niet vertaald in bovengenoemde cijfers.

Resumerend leiden de verschillende mutaties tot het volgende meerjarenbeeld.

bedragen x € 1.000					
Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025
<b>Vertrekpunt voor perspectiefnota</b>	555 V	450 V	2.194 N	2.032 N	2.032 N
Knelpunten en ambities (hoofdstuk 5)	2.211 N	4.139 N	3.284 N	2.564 N	2.750 N
Algemene uitkering (hoofdstuk 6.2)	5.900 V	9.200 V	800 N	500 N	2.800 N
Actualisatie (hoofdstuk 7)	891 N	3.077 N	1.688 V	82 N	240 N
<b>Saldo Perspectiefnota 2022-2025</b>	<b>3.353 V</b>	<b>2.434 V</b>	<b>4.590 N</b>	<b>5.178 N</b>	<b>7.822 N</b>
<b>Subtotaal mutaties</b>	<b>2.798 V</b>	<b>1.984 V</b>	<b>2.396 N</b>	<b>3.146 N</b>	<b>5.790 N</b>

Vanwege de huidige context is het meerjarenperspectief nu negatief, maar we verwachten dat dit de komende periode ten positieve verandert als gevolg van keuzes van een nieuw kabinet. Onzeker is nog hoe en in welke mate een nieuw kabinet invulling gaat geven aan ambities. In de loop van de tijd komt meer duidelijkheid en daarmee ook een beter inzicht in (zo nodig) passende bijsturingsmaatregelen.

Het huidige beeld vertaalt zich als volgt in de algemene reserve.

bedragen x € 1.000					
Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025
Stand 1 januari	19.837	30.786	33.502	29.197	24.301
Resultaatbestemming jaar t-1	6.618	0	0	0	0
Stand 1 januari (na resultaatbestemming)	<b>26.455</b>	<b>30.786</b>	<b>33.502</b>	<b>29.197</b>	<b>24.301</b>
Doorwerking besluitvorming oude jaren tot en met 2020	5.289	1.482	-842	-3.115	0
Doorwerking Programmabegroting 2021-2024	-3.756	-750	-1.067	1.365	0
Nwe jaarschijf Perspectiefnota 2022-2025 (beginsaldo ≠ 0)	0	0	0	0	-2.032
<b>Doorwerking Perspectiefnota 2022-2025</b>	<b>2.798</b>	<b>1.984</b>	<b>-2.396</b>	<b>-3.146</b>	<b>-5.790</b>
<b>Stand per 31 december voor resultaatbestemming</b>	<b>30.786</b>	<b>33.502</b>	<b>29.197</b>	<b>24.301</b>	<b>16.479</b>

De omvang van de algemene reserve is, zeker in de eerste jaren, hoger dan gebruikelijk. Wij vinden dit verantwoord gezien de in meerdere opzichten onzekere tijd. De maatschappelijke en economische gevolgen van corona zijn beperkt te overzien. Daarnaast vraagt de groei van Ede en de ambities, waaronder de ambities grondbeleid (Kernhem-Noord), aandacht en inzet van middelen. Vanuit de kabinetsformatie wordt ook nog geen duidelijkheid geboden. Totdat een nieuw kabinet is gevormd, blijft voor gemeenten onzeker hoe de financiële uitkeringen vanuit het Rijk zich gaan ontwikkelen. Dit geldt deels voor de middelen voor jeugd (sociaal domein), maar ook voor andere grote opgaven zoals de versnelling van de woningbouw, de energie- en landbouwtransitie en natuurversterking. Het wordt steeds duidelijker dat extra geld nodig is om verdere stappen te kunnen maken.

## Financiële positie

Drie begrippen staan centraal in de (beknopte) beschrijving van de financiële positie: structureel begrotingsevenwicht, weerbaarheid en wendbaarheid.

In het bepalen van structureel begrotingsevenwicht wordt gekeken naar 2022 (eerste jaarschijf) dan wel 2025 (laatste jaarschijf). Dankzij de extra middelen jeugd is 2022 sluitend, een situatie die we naar verwachting ook voor de andere jaren gaan realiseren. Het kenschetst de (financiële) situatie waarin de meeste gemeenten op dit moment verkeren. De uitdagingen die op tal van terreinen zich voordoen, het zorgdragen voor de bestaande voorzieningen en de noodzaak van een voldoende financiering vanuit het Rijk voor de taken die zijn overgedragen.

De weerbaarheid roept voor dit meerjarenperspectief ook geen vragen op, aangezien de weerstandsratio in 2025 1,4 bedraagt. In de tijd gezien loopt deze terug, doordat de extra middelen jeugd na 2022 nog niet verwerkt zijn.

Voor wat betreft de wendbaarheid is dit echter een ander verhaal. Hoewel we in Ede al vroegtijdig hebben ingezet op de transformatie in het sociaal domein, zien we binnen het totaal van de begroting dat de afgelopen jaren wel degelijk keuzes noodzakelijk zijn geweest. Wellicht minder drastisch en minder zichtbaar in vergelijking met andere gemeenten, maar we zien het wel degelijk knellen. Aan de ene kant zien we dat wanneer de noodzaak zich voordoet tot bezuinigingen, dit vrijwel meteen raakt aan het voorzieningenniveau. Van het spreekwoordelijke vet op de botten is geen sprake meer. Aan de andere kant zien we ons gesteld voor opgaven waarvoor de bestaande middelen tekortschieten. Opgaven die binnen afzienbare tijd op ons afkomen. Voorbeelden hiervan zijn de vervangingsopgave in de openbare ruimte, de schaa sprong van Ede, de uitdagingen op het gebied van onder meer sociale cohesie, wonen, duurzaamheid en onderwijshuisvesting. Richting de volgende collegeperiode zal ook meer duidelijkheid moeten ontstaan over zowel de financiële beheersbaarheid van onze begroting als de reikwijdte van de financiële rekstok.

## 6.2 Algemene uitkering

### Inleiding

In besprekingen over perspectiefnota en programmabegroting wordt de ontwikkeling van de algemene uitkering met meer dan gemiddelde aandacht gevolgd. In relatie tot het onze verhouding met het Rijk spelen een aantal omvangrijke dossiers die maken dat we nu de nodige slagen om de arm moeten houden.

- De financiële positie van gemeenten is zeker de laatste jaren vrij dramatisch verslechterd. Stelselmatig zijn deze signalen door het Rijk genegeerd dan wel vooruitgeschoven.
- De arbitragecommissie Jeugd heeft een uitspraak gedaan over het benodigde structurele budget jeugd. Het Rijk stelt voor 2022 € 1,3 miljard extra beschikbaar ter compensatie. Voor Ede betreft dit een bedrag van € 9 miljoen. De structurele invulling van de uitspraak arbitragecommissie wordt overgelaten aan het nieuw te vormen kabinet. Het Rijk is daarbij nog in gesprek met de VNG en de provinciale toezichthouders over de wijze waarop in het reguliere begrotingsproces rekening mag worden gehouden met de nog toe te kennen extra middelen jeugdzorg.
- De wijze van verdelen over de gemeenten van de middelen gemeentefonds verandert ('herijking', waarbij de omvang van de middelen gelijk blijft). Dit leidt tot forse herverdeeffecten en daarmee tot grote onrust. Op dit moment worden de modellen door de betrokken onderzoeksbureaus nogmaals bestudeerd en vermoedelijk aangepast. Uitkomsten worden binnenkort verwacht. Besluitvorming over de invoering, voorzien per 2023, is aan het nieuwe kabinet.
- De trap-op-trap-af systematiek van Rijk naar gemeenten is als gevolg van de coronacrisis voor de jaren 2020 en 2021 buiten werking gesteld. Bij de herstart zal een nieuw instapniveau moeten worden bepaald. Hierover zijn nog geen afspraken gemaakt en dit wordt zo goed als zeker overgelaten aan het nieuwe kabinet.
- De aanpak van de coronacrisis heeft geleid tot een fors opgelopen staatsschuld. Op enig moment moet dit weer worden afgebouwd. Dit betekent druk op de rijksuitgaven (hetzij een daling, hetzij lagere groei), wat zich weer vertaalt via trap-op-trap-af richting het gemeentefonds.

#### Algemene uitkering

bedragen x € 1.000

Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025
Accres	2.000 V	1.000 V	500 V	500 V	3.820 V
Opschalingskorting					820 N
Reservering loon-, prijs- en volumeontwikkeling	100 N	800 N	1.300 N	1.000 N	5.800 N
Jeugdzorg 2021 en 2022	4.000 V	9.000 V			
<i>Taakmutaties decembercirculaire:</i>					
Re-integratie dienstverlening bijstandsgerechtigden	427 V				

Schuldenbeleid en bijzondere bijstand	240 V				
Crisisdienstverlening - arbeidsmarktregio	890 V				
Cultuurmiddelen	813 V				
Extra kosten Tweede Kamerverkiezingen Covid-19	147 V				
Reserveren corona	2.517 N				
Brede aanpak dak- en thuisloosheid	3.532 V				
Reserveren taakmutatie	3.532 N				
Reserveren corona					
<i>Maartbrief 2021:</i>					
Perspectief jeugd en jongeren 2020	121 V				
Perspectief jeugd en jongeren 2021	113 V				
Jongerenwerk	80 V				
Mentale ondersteuning jeugd	68 V				
Activiteiten en ontmoetingen	47 V				
Bijzondere bijstand (TONK)	376 V				
Afvalverwerking	181 V				
Bestrijden eenzaamheid ouderen	228 V				
Extra begeleiding kwetsbare groepen	227 V				
Mutatie voorschoolse voorziening peuters	34 V				
Reserveren corona	1.475 N				
<i>Taakmutaties meicirculaire:</i>					
Jeugd - Voogdij - compensatieregeling en verrekening	43 V	52 N	52 N	52 N	52 N
Reserveren taakmutatie	43 N	52 V	52 V	52 V	52 V
Rijksvaccinatieprogramma	34 V	29 V	29 V	29 V	29 V
Reserveren taakmutatie	34 N	29 N	29 N	29 N	29 N
Jeugdgezondheidszorg - prenataal huisbezoek		29 V	29 V	29 V	29 V
Reserveren taakmutatie		29 N	29 N	29 N	29 N
Handhaving energielabel C - kantoren	11 V	11 V	11 V	11 V	11 V
Reserveren taakmutatie	11 N	11 N	11 N	11 N	11 N
Wet Open Overheid		200 V	223 V	229 V	253 V
Reserveren taakmutatie		200 N	223 N	229 N	253 N
Versterking gemeentelijke anti-discriminatievoorziening	47 V	46 V	45 V	44 V	43 V
Reserveren taakmutatie	47 N	46 N	45 N	44 N	43 N
Bommenregeling	1.947 V				
Reserveren taakmutatie	1.947 N				
Beschermd wonen	364 V	649 V	788 V	799 V	799 V
Reserveren taakmutatie	364 N	649 N	788 N	799 N	799 N
Vrouwenopvang	177 V	33 V	33 V	33 V	33 V
Reserveren taakmutatie	177 N	33 N	33 N	33 N	33 N
Maatschappelijke opvang	53 V	1.144 V	1.144 V	1.144 V	1.144 V
Reserveren taakmutatie	53 N	1.144 N	1.144 N	1.144 N	1.144 N
Inburgering	8 N	72 V	39 V	24 V	9 V
Reserveren taakmutatie	8 V	72 N	39 N	24 N	9 N
Voogdij	169 V	4.298 N	4.298 N	4.298 N	4.298 N
Reserveren taakmutatie	169 N	4.298 V	4.298 V	4.298 V	4.298 V
Heroriëntatie zelfstandigen	47 V				
Reserveren corona	47 N				
Jeugd aan zet	10 V				
Reserveren corona	10 N				
LHBTI-emancipatiebeleid	20 V	20 V			
Reserveren taakmutatie	20 N	20 N			
Participatie	172 V	167 V	162 V	145 V	194 V
Reserveren taakmutatie	172 N	167 N	162 N	145 N	194 N
<b>Totaal</b>	<b>5.900 V</b>	<b>9.200 V</b>	<b>800 N</b>	<b>500 N</b>	<b>2.800 N</b>

In dit hoofdstuk worden de effecten van de decembercirculaire 2020, de maartbrief 2021 en de meicirculaire 2021 toegelicht.

#### *Accres*

Gezien de ontwikkeling van de rijksuitgaven gaan we ‘trap-a’ met de uitkering en valt de uitkomst van de circulaire tegen.

#### *Opschalingskorting*

Het vorige kabinet stuurde aan op de vorming van grotere gemeenten (‘bestuurlijke visie Plasterk’). Verondersteld werd dat dit in 2025 te bereiken eindperspectief zou leiden tot besparingen in de vorm van schaalvoordelen, vereenvoudiging regelgeving, minder dubbeling in taken etc. Deze voordelen zijn in de vorm van een korting op het gemeentefonds verwerkt. In 2025 leidt dit voor Ede tot een uiteindelijke korting van ruim € 5 miljoen. Hoewel het kabinet het idee van schaalvergroting van gemeenten richting 100.000 inwoners heeft laten varen, is de korting gehandhaafd. In het kader van de financiële problematiek van gemeenten wordt al vele jaren gepoogd deze korting ongedaan te maken.

#### *Accres - indexering*

In bovengenoemde ontwikkeling van het accres wordt rekening gehouden met de toekomstige loon- en prijsontwikkeling en met de groei in de onderliggende maatstaven van het gemeentefonds. Conform de gebruikelijke systematiek wordt dit gereserveerd.

#### *Jeugdzorg*

Het kabinet heeft voor het jaar 2021, naast de eerder verstrekte € 300 miljoen, nog eens € 613 miljoen beschikbaar gesteld voor de acute financiële problematiek in de jeugdzorg. Hiervan is in deze circulaire voor Ede € 3 miljoen verwerkt. Over het resterende bedrag van € 1 miljoen vindt nog uitwerking plaats, deels wordt dit door het Rijk pas in de septembercirculaire verwerkt. Daarnaast is voor het jaar 2022 in bestuurlijk overleg overeenstemming bereikt over een extra bijdrage van € 9 miljoen. Wij vinden het realistisch om met beide bedragen rekening te houden.

De structurele invulling van de uitspraak arbitragecommissie wordt overgelaten aan het nieuw te vormen kabinet. Het Rijk is daarbij nog in gesprek met de VNG en de provinciale toezichthouders over de wijze waarop in het reguliere begrotingsproces rekening mag worden gehouden met de nog toe te kennen extra middelen jeugdzorg. Eén van de onderwerpen die daarbij een rol speelt zijn de door te voeren maatregelen om de kosten jeugdzorg te beperken. Het gaat hierbij zowel om de financiële vertaling in de bijdrage Rijk als de gevolgen voor onze lasten. Voor wat betreft de maatregelen moet nog onderzocht worden of sprake is van overlap met ons huidige maatregelenpakket sociaal domein.

#### *Re-integratie dienstverlening bijstandsgerechtigden*

Als onderdeel van het steun- en herstellepakket stelt het kabinet extra middelen beschikbaar voor de re-integratie van bijstandsgerechtigden. Dit betreft zowel het op peil houden als het zo nodig intensiveren van de dienstverlening.

#### *Schuldenbeleid en bijzondere bijstand*

Gelet op de voorziene toename van de armoede- en schuldenproblematiek als gevolg van corona zijn extra middelen beschikbaar gesteld voor zowel schuldenbeleid als de bijzondere bijstand.

#### *Crisisdienstverlening arbeidsmarktregio*

Als gemeente ontvangen we middelen uit het steun- en herstellepakket ter ondersteuning van de economie. Het betreft aanvullende middelen om werkloosheid te bestrijden.



### *Cultuurmiddelen*

Als onderdeel van het steunpakket voor de culturele en creatieve sector ontvangen we middelen ter ondersteuning van de lokale culturele infrastructuur.

### *Extra kosten Tweede Kamerverkiezingen*

In aanvulling op de eerdere bijdrage ontvangen wij extra middelen voor de organisatie van de Tweede Kamerverkiezingen.

### *Brede aanpak dak- en thuisloosheid*

Het kabinet wil dak- en thuisloosheid zoveel mogelijk voorkomen en ervoor wil zorgen dat niemand op straat hoeft te slapen. Voor deze aanpak van dak- en thuisloosheid ontvangen wij een financiële impuls.

### *Perspectief jeugd en jongeren*

Voor jongeren is het essentieel om elkaar fysiek te kunnen ontmoeten. Met een Jeugdpakket van € 58,5 miljoen wil het kabinet een impuls aan gemeenten geven om samen met jongeren, lokale organisaties en evenementensector volledig coronaproof kleinschalige activiteiten te programmeren op het gebied van cultuur, sport en andere zinvolle vrijetijdsbesteding. Gemeenten ontvangen extra middelen t.b.v. de inzet van jongerenwerkers in achterstandswijken.

### *Jongerenwerk*

Om jongeren uit bepaalde risicogroepen te benaderen en te bereiken ontvangen wij middelen om de huidige extra inzet van jongerenwerk uit het Jeugdpakket voort te kunnen zetten tot eind 2021. Het kinder- en jongerenwerk speelt ook een signalerende rol op het gebied van psychische problemen of huiselijk geweld.

### *Mentale ondersteuning jeugd*

Jongeren hebben behoefte aan laagdrempelige ondersteuning voor mentaal welzijn. Als onderdeel van het aanvullend steunpakket sociaal en mentaal welzijn en leefstijl van 12 februari 2021 zet het kabinet daarom met gemeenten in op het organiseren van activiteiten om mentale weerbaarheid van jongeren te versterken, door bijvoorbeeld: geven van trainingen, zoals weerbaarheidstrainingen, inzet op extra coaching van jongeren, inrichten van meer inloophuizen waar jonge ervaringsdeskundigen andere jongeren hulp bieden voor mentale ondersteuning, inrichten van buddyprojecten waarbij jongeren gekoppeld worden aan een leeftijdsgenoot voor mentale steun.

### *Activiteiten en ontmoetingen*

Naast voorgaande activiteiten wil het kabinet samen met gemeenten inzetten op het organiseren van activiteiten om mentale weerbaarheid van jongeren te versterken, door inzet op meer mogelijkheden tot ontmoeting in (tijdelijk onbenutte) ruimten zoals bibliotheken, buurthuizen, wijkcentra, sporthallen en evenementenhallen beter en veilig te benutten voor sociale en ondersteuningsactiviteiten.

### *Bijzondere bijstand (TONK)*

Voor de uitvoering van de Tijdelijke Ondersteuning voor Noodzakelijke Kosten (TONK) ontvangen we middelen. De TONK is bedoeld voor huishoudens die door de huidige omstandigheden te maken hebben met een onvoorzienbare en onvermijdelijke terugval in hun inkomen, en die daardoor noodzakelijke kosten niet meer kunnen voldoen en waarvoor andere regelingen niet of onvoldoende soelaas bieden. Dat geldt bijvoorbeeld voor werknemers die hun baan verliezen en geen recht (meer) hebben op een uitkering, of voor zelfstandigen die vanwege de coronamaatregelen hun opdrachten zien verdwijnen maar geen aanspraak op de Tozo kunnen maken. Maar ook burgers die al in 2020 ingestroomd zijn in een uitkering (WW, Bijstand of Tozo) vanwege de coronacrisis, maar waarvoor de hoogte van de uitkering onvoldoende is om de vaste lasten te betalen, komen in aanmerking voor de TONK.

### *Afvalverwerking*

Door de coronacrisis hebben gemeenten zowel extra kosten gemaakt als inkomsten gemist met betrekking tot afvalinzameling. Met name het restafval is, door onder andere het thuiswerken, in hoeveelheid gegroeid. Veel gemeenten hebben contracten gesloten met een variabele prijs voor de verwerking hiervan. Deze prijs is door de brede toestroom, gestegen. Tegelijkertijd ontvangen de gemeenten voor andere afvalstromen een vergoeding. Maar omdat deze stromen zijn toegenomen, is de vergoeding hiervoor gedaald. We ontvangen hiervoor over 2020 extra middelen.

### *Bestrijden eenzaamheid ouderen*

Eenzaamheid is door corona toegenomen. Op lokaal niveau zetten gemeenten met lokale partners al in op het bestrijden van eenzaamheid. Maar nog niet iedereen wordt persoonlijk bereikt. Het kabinet stelt middelen ter beschikking zodat – via gemeenten en lokale partners – kan worden ingezet op onder meer de volgende acties: extra contact met ouderen, extra helpende handen, inzet op verbinding tussen mensen en extra inzet op zingeving.

### *Extra begeleiding kwetsbare groepen*

De coronacrisis maakt dat de levens van iedereen met begeleiding er heel anders uitziet: dagbesteding gaat soms niet door (horeca is bijvoorbeeld gesloten), er komen minder mensen langs, niet iedereen begrijpt de maatregelen even goed. Ook is er meer begeleiding en ondersteuning nodig voor mensen met andere beperkingen. Bijvoorbeeld kwetsbare mensen met een medische aandoening die zeer bang zijn besmet te raken gezien de risico's dat deze besmetting fataal kan zijn of zeer ernstige consequenties kan hebben. Wij ontvangen extra middelen om waar nodig deze extra ondersteuning te kunnen bieden.

### *Voorschoolse voorziening peuters*

Gemeenten ontvangen van het Rijk middelen om een bepaalde groep ouders die kosten heeft gemaakt voor kinderopvang tijdens de sluiting van de opvang van 16 december tot 8 februari te vergoeden. Het betreft ouders die in deze periode een eigen bijdrage hebben betaald voor de gemeentelijke regelingen rondom kinderopvang (Sociaal medische indicatie, Voorschoolse Educatie en het peuteraanbod). Voor de periode van 16 december tot 8 februari wordt de decentralisatie-uitkering Voorschoolse voorziening peuters in verband hiermee met € 5,1 miljoen opgehoogd. Met deze ophoging kunnen gemeenten de eigen bijdrage van de ouders die gebruik maken van de gemeentelijke regelingen vergoeden voor de tweede periode van sluiting.

### *Jeugd - verrekening Voogdij*

De middelen voor voogdij zijn aangepast. Evenals in voorgaande jaren vindt hiervan verrekening plaats met het jeugdbudget, een nadeel van € 52.000. In 2021 is sprake van een incidentele terugbetaling.

### *Rijksvaccinatieprogramma*

Met ingang van 1 januari 2021 is de uitvoering van de vaccinatie tegen meningokokken overgedragen aan de gemeenten. Wij ontvangen hiervoor structureel € 29.000. Daarnaast ontvangen wij incidenteel € 5.000 voor het inbouwen van de toestemmingsverklaring in de registratie van het rijksvaccinatieprogramma.

### *Jeugdgezondheidszorg - prenataal huisbezoek*

Vanaf 2022 ontvangen wij € 29.000 voor de uitvoering van het wetsvoorstel 'Prenataal huisbezoek door de jeugdgezondheidszorg'. Beoogd wordt door het bieden van tijdige hulp en ondersteuning tijdens de zwangerschap, om een gezonde ontwikkeling van het ongeboren kind en het ontstaan van gezondheids- en ontwikkelingsrisico's voor het kind te beperken. Met dit wetsvoorstel krijgen gemeenten de taak een prenataal huisbezoek aan te bieden aan zwangere vrouwen en/of hun gezinnen in een kwetsbare situatie.

### *Handhaving energielabel C - kantoren*

In het Bouwbesluit is vastgelegd dat per 1 januari 2023 een kantoor energielabel C of beter moet hebben om nog als kantoor gebruikt te mogen worden. De gemeente is het bevoegde gezag en handhaaft de wetgeving. In de periode tot en met 2025 ontvangen wij hiervoor jaarlijks € 11.000.

### *Wet Open Overheid*

Op 26 januari 2021 heeft de Tweede Kamer de (Wijzigingswet) Wet open overheid (Woo) aangenomen. Het betreft een initiatiefwet uit de Tweede Kamer die beoogt de gehele overheid transparanter en toegankelijker te maken. Met dit wetsvoorstel geven de initiatiefnemers zowel de actieve als de passieve openbaarmaking van overheidsinformatie een nieuwe basis, verankeren zij het recht op toegang tot informatie wettelijk en beogen zij de informatievoorziening en informatiehuishouding van het Rijk en decentrale overheden te verbeteren. De Eerste Kamer dient nog een besluit te nemen over de Woo. Bij instemming van de Eerste Kamer zal de wet een halfjaar later in werking treden. Dit zal waarschijnlijk in het eerste kwartaal van 2022 zijn. De huidige Wet openbaarheid van bestuur (Wob) wordt ingetrokken bij de inwerkingtreding van de Woo. Vooruitlopend op de besluitvorming in de Eerste Kamer heeft het kabinet bij de kabinetsreactie op het rapport 'Ongekend onrecht' van de Parlementaire ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag (POK) financiële middelen vrijgemaakt. Met de beschikbaarstelling van deze financiële middelen ondersteunt het Rijk gemeenten bij de implementatie en uitvoering van de Woo.

De financiële middelen bestaan uit zowel incidentele als structurele middelen. De incidentele middelen (voor de periode 2022 tot en met 2026 € 108.000 per jaar) zijn bestemd voor het verbeteren van systemen, het opleiden van medewerkers en het aanpassen van processen en de organisatie. De structurele middelen (oplopend naar € 183.000 vanaf 2026) zijn bedoeld voor de actieve openbaarmaking van de informatiecategorieën zoals genoemd in de Woo, het aanwijzen van een contactfunctionaris en het beheer en onderhoud van systemen.

### *Versterking gemeentelijke anti-discriminatievoorziening*

Discriminatie is een diepgeworteld en structureel probleem van de samenleving. Voor de aanpak van discriminatie, waaronder de versterking van de antidiscriminatievoorzieningen (ADV), ontvangen wij ingaande 2021 een structureel bedrag van € 47.000.

### *Bommenregeling*

De kosten voor opsporing en opruiming van explosieven (2de wereldoorlog) worden voor 68% vergoed. In 2021 ontvangen wij een bijdrage van € 1.946.000.

### *Beschermd wonen*

Het centrumgemeentelijke budget Beschermd wonen is verhoogd voor de loon- en prijsontwikkeling 2021 en de volumeontwikkeling 2022.

### *Vrouwenopvang*

De kosten van allerlei soorten van geweld nemen toe. Hiervoor wordt een structureel bedrag van € 33.000 toegevoegd aan de centrumgemeentelijke middelen voor vrouwenopvang. In 2021 ontvangen wij extra middelen, onder meer door een verrekening over 2020.

### *Maatschappelijke opvang*

Gemeenten zien als gevolg van de coronacrisis een toename in het aantal dakloze mensen. Er wordt € 58.000 toegevoegd aan de decentralisatie-uitkering Maatschappelijke opvang met het doel deze mensen zo snel mogelijk van een woonplek (met begeleiding te voorzien).

Ingaande 2022 gaan wij op het gebied van maatschappelijke opvang werkzaamheden verrichten voor de gemeente Veenendaal. De centrumgemeentelijke middelen (en kosten) nemen hierdoor fors toe.

### *Inburgering*

De inwerkingtreding van de nieuwe inburgeringswet is met een half jaar uitgesteld naar 1 januari 2022. Dit leidt tot een geringe bijstelling van het budget 2021. Voor de extra kosten die voortvloeien uit deze nieuwe wet ontvangen wij tot en met 2026 een aflopend bedrag.

### *Maatschappelijke begeleiding*

Voor de maatschappelijke begeleiding van inburgeringsplichtige asielmigranten en hun gezinsleden ontvangen wij in 2021 een bedrag van € 130.000.

### *Voogdij*

Met de invoering per 1 januari 2022 van het nieuwe woonplaatsbeginsel komen de kosten van uit andere gemeente afkomstige kinderen niet langer voor rekening van Ede. De 'oude' vergoeding wordt hierdoor met € 4,3 miljoen afgebouwd. In dit bedrag is rekening gehouden met de ontvangen loon- en prijsontwikkeling 2021.

### *Heroriëntatie zelfstandigen*

Bij de aankondiging van het tweede steun- en herstelpakket Corona heeft het Rijk aangegeven dat gemeenten vanaf 1 januari 2021 ondersteuning bieden aan zelfstandig ondernemers die zich willen heroriënteren. Dit kan grotendeels vanuit de extra impulsen en extra budgetten voor crisisdienstverlening worden betaald. Voor aanvullend maatwerk voor zelfstandig ondernemers ontvangen wij een incidenteel bedrag van € 47.000.

### *Jeugd aan zet*

Ter ondersteuning van jongere in coronatijd ontvangen wij een incidenteel bedrag van € 10.000.

### *LHBTI-emancipatiebeleid*

Onze gemeente is sinds kort een zogenoemde Regenboogstad. Ter bevordering van onder meer veiligheid en weerbaarheid van personen met een LHBTI achtergrond ontvangen wij gedurende twee jaar € 20.000.

### *Participatie*

Het budget Participatie is, naast een actualisatie van aantallen, verhoogd voor de loon- en prijsontwikkeling 2021.

## **6.3 Reserves**

### *Reserve eigen risico WGA en ZW*

Per 1 januari 2020, conform besluit op 10 september 2019 door College B en W, is de gemeente Ede Eigen Risico Drager (ERD) voor Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsongeschikten oftewel WGA. De verwachting is dat we als gevolg van betere sturing op de in- en uitstroom ook goedkoper zijn dan de jaarlijkse premie die we doorgaans moesten betalen.

Voorheen kwamen medewerkers die twee jaar of langer ziek zijn onder voorwaarden in aanmerking voor een WGA-uitkering van het UWV. Nu we ERD zijn geworden moeten we zelf zorgdragen voor deze uitkeringen. In 2020 en 2021 vinden er geen uitkeringen plaats in verband met de eerste termijn van 104 weken van arbeidsongeschiktheid. De eerste uitkering kan volgen met ingang van 1 januari 2022.

Wij stellen u voor de bestemmingsreserve Eigen risico WGA en ZW in te stellen conform de toelichting in bijlage 2B en het resultaat WGA en ZW voor resultaatbestemming af te wikkelen via deze reserve.

### *Reserve Cofinanciering Edese opgaven*

Bij de Programmabegroting 2021-2024 heeft u de bestemmingsreserve Cofinanciering Edese opgaven ingesteld. De toelichting op deze reserve zou op een later moment aan u worden voorgelegd. Wij stellen u voor de toelichting van de bestemmingsreserve Cofinanciering Edese opgaven vast te stellen conform bijlage 2C.

## 6.4 Formatie

Ede maakt een schaa sprong. Onze gemeente groeit, staat voor flinke opgaven, heeft ambities, geeft invulling aan de regionale centrumrol en profileert zich op landelijk niveau. Deze schaa sprong, die zich op meerdere speelvelden voordoet, vraagt een verdere ontwikkeling van onze organisatie. Zowel wat betreft organisatie inrichting als capaciteit. Ten aanzien van het eerste is het programma Ede in Beweging ingezet waarmee we de organisatie verder ontwikkelen op onder andere rol neming, kwaliteit en opgavegericht werken. Maar er is ook een capaciteitsvraagstuk. We merken dat de huidige bezetting van de organisatie op onderdelen ontoereikend is om invulling te geven aan hetgeen we als gemeente te doen hebben en de intensievere rol neming (meer proces- en netwerkgericht) die daarbij hoort.

In de periode 2017-2021 is onze organisatie met ongeveer 75 fte gegroeid van 785 fte naar 861 fte. Tegen deze achtergrond lijkt het wellicht vreemd dat er op dit moment krapte wordt ervaren. De bezetting van de organisatie is immers flink toegenomen. Deze groei van de formatie zit hem echter voor het overgrote deel (64 fte) in taken die eerst elders in opdracht van de gemeente werden uitgevoerd (bijvoorbeeld via een subsidierelatie) en nu naar de gemeente zijn toegekomen. Het betreft met name onderdelen die samenhangen met het sociaal domein zoals de Sociaal Teams en het Toegangsteam Jeugd, de Maatjes van het Sociaal Werkbedrijf en het Knooppunt Jeugd. Doordat deze formatie-uitbreidingen volledig gelijk opgingen met het overkomen van werk, hebben ze niet geleid tot extra inzetbaarheid.

Voor nu kiezen we nu voor kortetermijnoplossingen ten aanzien van onze capaciteit: dekking binnen de begroting en externe financiering met behulp van de reserve cofinanciering voor met name de woningbouwopgave en de energietransitie en enkele (gezien het vraagstuk beperkte) claims in de perspectiefnota. Ook binnen het sociaal domein is voor een incidentele oplossing gekozen. Als het gaat om de overhead worden de op dit moment benodigde uitbreidingen via de daarvoor bedoelde Trap op, Trap af systematiek opgevangen.

Voor de langere termijn willen we een zorgvuldige, organisatie brede inventarisatie doen van wat een passende bezetting is voor onze organisatie. Om dit objectief in kaart te brengen, zetten we de komende maanden een opdracht uit voor een benchmark ten aanzien van de formatie. Keuzes ten aanzien van formatie voor de langere termijn kunnen mede op basis hiervan aan een volgend bestuur worden voorgelegd.

## 7. Actualisatie

bedragen x € 1.000

Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025
Erfgoed	136 N				
Tijdelijke huisvesting ENKA	100 N				
Tijdelijke huisvesting Calvijnschool	100 N				
Transformatieopgave	1.200 N	1.800 N			
Crisiscapaciteit sociaal domein	500 N	500 N			
Temporiserend decentralisatie Beschermd Wonen	800 N	850 N	1.650 V		
Nieuwe jaarschijf: Verkeerskrediet 2024					17 N
Nieuwe jaarschijf: Vervanging verkeersregelinstallaties					12 N
Nieuwe jaarschijf: Fietsplan 2024					9 N
Storting BTW vanuit Grondbedrijf					
ODDV jaarrekeningresultaat 2020	287 V				
Energiecluster A30	100 N				
Nieuwe jaarschijf: VGGM					15 N
Nieuwe jaarschijf: bomenbeleidsplan kapitaallasten					26 N
Nieuwe jaarschijf: bomenbeleidsplan onderhoud					32 V
Nieuwe jaarschijf: areaal					95 N
Nieuwe jaarschijf: vervanging openbare ruimte					128 N
Vervanging hekwerk bos	100 N				
Onderuitputting bestrijding Japanse duizendknoop	125 V				
OZB - areaaluitbreiding	495 V	495 V	495 V	495 V	495 V
OZB - korting gemeentefonds	365 N	365 N	365 N	365 N	365 N
Precariobelasting	300 V				
Huur zwembad de Peppel	249 N	249 N	249 N	249 N	249 N
Vrijval kapitaallasten	1.417 V	192 V	157 V	37 V	149 V
Vrijval reserve overlopende verplichtingen	135 V				
<b>Totaal</b>	<b>891 N</b>	<b>3.077N</b>	<b>1.688 V</b>	<b>82 N</b>	<b>240 N</b>

### 7.1 Programma 1

#### *Erfgoed*

€ 136.000 N

In de Financiële Barometer 2020 is vanuit Erfgoed aangegeven dat het budget van 2020 (€186.000), vanwege een wijziging in prioritering en uitstel van de Omgevingswet doorgeschoven moet worden naar 2021 en 2022. Het betreft de inzet op drie projecten met wettelijke grondslag, namelijk het actualiseren van de Cultuurhistorische Waardenkaart, Molenbiotopen en Ede op de kaart. Dit is vanwege de focus in de Financiële Barometer op alleen de jaarschijf 2020, administratief niet juist verwerkt. Gevolg is dat de budgetten voor 2021 en 2022 niet zijn bijgesteld. Dit leidt tot een eenmalige noodzakelijke bijstelling van de begroting in 2021 van € 136.000. De activiteiten voor 2022 kunnen binnen de bestaande begroting en capaciteit worden opgepakt.

#### *Tijdelijke huisvesting ENKA*

€ 100.000 N

Tijdelijke huisvesting voor de ENKA is in 2019 toegezegd aan de school. Dit is (ten onrechte) op het investeringskrediet ENKA geboekt en dit zal gecorrigeerd moeten worden naar de exploitatie waardoor nu in 2021 een nadeel ontstaat van € 100.000.

#### *Tijdelijke huisvesting Calvijnschool*

€ 100.000 N

In 2018 is een bestuurlijke toezegging (schriftelijk) gedaan voor het vergoeden van de kosten voor tijdelijke huisvesting voor de Calvijnschool. Insteek was destijds om de kosten op te vangen binnen het bouwbudget. Dat is niet het geval, waardoor er nu een nadeel ontstaat van € 100.000.

## 7.2 Programma 3

### *Transformatieopgave*

€ 1.200.000 N

Alle ombuigingen in het sociale domein zijn gerelateerd aan de inhoudelijke transformatieopgave en zijn allemaal kritisch doorgelopen. De (financiële) effecten van ombuiging zijn geactualiseerd en geclassificeerd als: gerealiseerd, niet meer te realiseren, gelijk gebleven of getemporiseerd. Getemporiseerd betekent hier te realiseren, maar met een vertraging. De ombuiging versterken regie is afgelopen jaar deels incidenteel ingevuld, waarbij regie op zichzelf ook onderdeel was van vele andere ombuigingen. Met de extra geraamde inzet van personeel voor het versterken van de regiefunctie zijn we terughoudend geweest, waardoor een deel van het budget kan worden aangewend om de financiële taakstelling van de ombuiging te verkleinen. Binnen het SD verbinden we ons aan het geheel van de financiële taakstelling. We lossen de nog steeds forse taakstelling op (regisseren) met het uitvoeringsplan transformatie in de hand. Incidenteel ontstaat er echter door een faseringsnadeel door temporisering van enkele ombuigingen in 2021 en 2022 van respectievelijk € 1,2 en € 1,8 miljoen, welke we niet op korte termijn kunnen oplossen. De komende jaren wordt het financieel effect van de lopende ombuigingen gerealiseerd via maatregelen die onderdeel zijn van de lijnen van de inhoudelijke transformatieopgave. De beweging naar de voorkant -meer sociale basis, minder maatwerk- is onderdeel van alle maatregelen.

### *Crisiscapaciteit sociaal domein*

€ 500.000 N

Het Rijk heeft voor 2021 landelijk € 613 miljoen extra geld beschikbaar gesteld voor jeugd. Voor Ede is dit omgerekend € 4 miljoen. Het doel van dit bedrag is tweeledig:

- a. Gemeentes worden geacht om het bedrag aan te wenden om de druk op de jeugdmiddelen te verminderen.
- b. Inzet voor acute problematiek zoals crisiscapaciteit, wachttijden, jeugdbeschermingsketen, consultatiefunctie etc.

Wij hebben gekeken naar acute problematiek en welke oplossingen passend zijn. We schatten in dat in 2021 en 2022 voor beide jaren € 500.000 extra middelen nodig zijn.

### *Temporisering decentralisatie Beschermd Wonen*

divers

Het landelijk uitstel van invoeringsdatum decentralisatie BW-budgetten (van 2021 naar 2023) geeft temporiseringsnadelen bij de ingeboekte ombuigingen. Dit landelijke besluit heeft een tijdelijk negatief effect op de begroting van Ede.

Op het moment dat de decentralisatie gestart wordt gaan we de opgebouwde reservemiddelen t/m 2022 van Beschermd wonen verdelen over alle regiogemeenten. De nadelen in 2021, 2022 en deels 2023 zijn dan in het financiële perspectief 2023 te verrekenen met de Edese middelen in de reserve BW.

## 7.3 Programma 4

### *Verkeerskrediet 2024*

€ 17.000 N

De afgelopen jaren heeft u jaarlijks € 0,4 miljoen beschikbaar gesteld ten behoeve van mobiliteitsprojecten voor verschillende modaliteiten. Deze projecten zijn van belang voor een goede bereikbaarheid en dragen bij aan een verhoging van de verkeersveiligheid en een verbetering van de leefbaarheid. Voorgesteld wordt om voor het jaar 2024 eveneens een krediet van € 0,4 miljoen beschikbaar te stellen. De kapitaallasten hiervan bedragen vanaf 2025 € 17.000.

### *Vervanging verkeersregelinstallaties (vri's)*

€ 12.000 N

Om de vervanging van vri's binnen de gemeente te borgen is bij de Perspectiefnota 2018-2021 besloten jaarlijks een krediet beschikbaar te stellen (€ 145.000 jaarlijks, met de eerste drie jaar een verhoging om achterstand in te halen). Voorgesteld wordt om ook voor het jaar 2024 een krediet van € 145.000 beschikbaar te stellen. De kapitaallasten hiervan bedragen vanaf 2025 € 12.000.

Bij de Programmabegroting 2019-2022 heeft u middelen beschikbaar gesteld voor de uitvoering van de 2<sup>e</sup> tranche van het fietsplan. Voor de jaarschijf 2025 worden nu de kapitaallasten opgenomen.

## 7.4 Programma 5

### *Storting BTW vanuit Grondbedrijf*

-

Sinds de oprichting van het BTW-compensatiefonds stort het grondbedrijf een bedrag van € 250.000 in de reserve BTW-compensatiefonds. Deze bijdrage was gestoeld op het idee dat het grondbedrijf voordeel had aan de nieuwe wijze van BTW-verrekening. In de huidige plannen is dat effect niet meer aanwezig. De vigerende BTW-positie is in de plannen verwerkt.

Het budget voor de storting werd tot nu toe gedekt door een onttrekking aan de reserve Grondbedrijf. Het recentelijk intrekken van die reserve gaf aanleiding om de systematiek te herzien. Het intrekken van de reserve leidt er toe dat structureel uit de algemene reserve wordt onttrokken om daarmee structureel een andere reserve te voeden. Voorliggend voorstel schrapt dit. Het effect op de exploitatie is nihil. Het saldo van de algemene reserve verbetert omdat niet langer € 250.000 wordt onttrokken. Het saldo van de reserve BTW-compensatiefonds verslechtert omdat niet langer structureel € 250.000 wordt gestort. Analyse van de reserve BTW-compensatiefonds heeft uitgewezen dat dit effect op te vangen is binnen de reserve.

### *OddV*

€ 287.000 V

Uit de jaarstukken van de OddV blijkt dat sprake is van een positief jaarrekeningresultaat over 2020. Dat resulteert voor Ede in een teruggave van € 286.907 in 2021.

### *Energiecluster A30*

€ 100.000 N

In het bestuursakkoord staat het doel om in deze periode twee windmolens te realiseren en twee windmolens voor te bereiden in het kader van de energietransitie. Een eerder initiatief voor een windmolen bij het Plantion gaat niet door in verband met een strijdige vergunningaanvraag. Wegens gebrek aan beweging in de markt is in 2020 is een nieuwe locatiestudie gedaan voor windprojecten door een extern bureau; Actieplan Windenergie. Daar is een prioritering in gebieden voor het aanjagen van windprojecten uit voortgekomen. Prioriteit nummer 1 is een energiecluster langs de A30 (een ja, mits zone).

Daarom is gestart met de planvorming en verkenning in het veld om dat energiecluster te realiseren in samenwerking met andere partijen. Om hier tempo te maken trekt de gemeente, op verzoek van de raad, de regie in het realiseren van energiedoelen naar zich toe. Om dat te kunnen doen is het nodig dat de gemeente de benodigde onderzoeken (voor)financiert om de planologische procedures te kunnen starten. De kosten van een plan-mer bedragen € 100.000. Indien op alle posities windmolens kunnen worden ontwikkeld, worden de kosten van deze plan-mer volledig verhaald op de ontwikkelaars (25% per windmolen).

### *Krediet wandelnetwerk*

Vanuit de Visie Recreatie & Toerisme, is één van de speerpunten te zorgen voor een goede basisstructuur aan recreatieve routes. Het mtb-netwerk en ruiternetwerk zijn inmiddels gereed. Komende tijd wordt gewerkt aan het wandelnetwerk. Hiervoor is in het uitvoeringsprogramma Recreatie & Toerisme al budget gereserveerd. De totale uitgaven worden geraamd op € 200.000. Voor de aanlegkosten van dit netwerk is cofinanciering beschikbaar vanuit de Provincie Gelderland, via het Routebureau Veluwe voor 50% van de te maken kosten. Dekking van de kapitaallasten van de overige € 100.000, ter hoogte van circa € 11.000 is voorzien binnen de budgetten van recreatie en toerisme. Wij stellen u voor een krediet van € 200.000 beschikbaar te stellen voor deze aanleg.

### *Parklaan*

In maart 2020 heeft uw college besloten om het theehuis Hoekelum te verwerven, verplaatsen, renoveren en te verkopen. Het negatieve verschil tussen kosten en opbrengsten komt ten laste van het Parklaan krediet. De



nog gereserveerde kapitaallasten voor de Parklaan in het kader van het handboek KennisAs worden omgezet in een krediet ter hoogte van €335.000 t.b.v. de Parklaan. Wij stellen u voor dit krediet beschikbaar te stellen.

## 7.5 Programma 6

*VGGM - bijstelling groei aantal inwoners*

€ 15.000 N

De inwonersbijdrage van de VGGM is voor de nieuwe jaarschijf aangepast op de groei van het aantal inwoners.

## 7.6 Programma 7

*Bomenbeleidsplan*

€ 6.000 V

Bij de Perspectiefnota 2016-2019 heeft u de middelen beschikbaar gesteld voor de uitvoering van het Bomenbeleidsplan. Hierbij is gekozen voor het scenario met het accent op structuren. De benodigde omvormingskosten bedragen € 6 miljoen, wat uiteindelijk tot een structurele besparing van ruim € 300.000 moet leiden. Deze omvorming wordt gerealiseerd in een periode van 10 jaar. Voorgesteld wordt om ook voor het jaar 2024 een krediet van € 600.000 beschikbaar te stellen. De kapitaallasten hiervan bedragen vanaf 2025 € 26.000. De jaarlijks berekende besparing op het onderhoud bedraagt € 32.000.

*Areaal (nieuwe jaarschijf)*

€ 95.000 N

De jaarlijkse groei van de gemeente Ede leidt op een aantal beleidsterreinen tot autonome lastenstijgingen. Op basis van eerdere besluitvorming wordt hiermee ook voor 2025 voor beheer openbare ruimte rekening gehouden.

*Vervanging openbare ruimte (10 jaar)*

€ 128.000 N

Bij de Perspectiefnota 2016-2019 heeft u ingaande 2016 voor een periode van 10 jaar een jaarlijks krediet van € 3 miljoen beschikbaar gesteld voor de toename van investeringen in de vervanging openbare ruimte. Voorgesteld wordt om ook voor het jaar 2024 een krediet van € 3 miljoen beschikbaar te stellen. De kapitaallasten hiervan bedragen vanaf 2025 € 128.000.

*Vervanging hekwerk bos*

€ 100.000 N

Gemeente Ede heeft in 2010 een contractuele begrazingsovereenkomst afgesloten met Natuurmonumenten. Deze is inmiddels afgelopen en met Natuurmonumenten is de afspraak gemaakt dat de runderbegrazing alleen nog gaat plaatsvinden op terrein van Natuurmonumenten. Om dit geëffectueerd te krijgen dient wel een hekwerk rondom de gebieden van Natuurmonumenten geplaatst te worden, zodat de runderen ook in het gebied blijven. Gemeente Ede heeft in de begrazingsovereenkomst afgesproken dat zij, op haar kosten, zou zorgdragen dat dit hekwerk geplaatst zou worden. Dit hekwerk wordt na aanleg om niet overgedragen aan de stichting Natuurmonumenten.

*Onderuitputting bestrijding Japanse duizendknoop*

€ 125.000 V

De bestrijding van de Japanse duizendknoop (JDK) wordt uitgevoerd volgens het Plan van Aanpak JDK. De bestrijding in 2019 en 2020 was effectief waardoor in 2021 minder areaal JDK bestreden hoeft te worden. Hierdoor vallen de bestrijdingskosten in 2021 € 125.000 lager uit dan begroot. Op dit moment is het nog onzeker of door een wijziging in de wetgeving het bestrijdingsmiddel glyfosaat in 2022 toegepast mag worden en wat voor consequenties dat heeft voor het benodigd budget in 2022.

## 7.7 Programma 8

*OZB - areaaluitbreiding*

€ 130.000 V

Door areaaluitbreiding stijgt de opbrengst van de onroerendezaakbelasting met € 495.000. De toegenomen waarde vertaalt zich in een verevening van de algemene uitkering. Dit zorgt voor een nadelig effect van € 365.000 in de algemene uitkering. Het netto-effect van de areaaluitbreiding wordt hierdoor € 130.000.

*Precariobelasting- areaaluitbreiding*

€ 300.000 V

Het aantal kabels en leidingen in de grond is toegenomen. Hierdoor is er sprake van areaaluitbreiding van de precariobelasting. Dit leidt tot een incidentele hogere opbrengst van € 304.000. Er is geen sprake van structureel hogere opbrengsten doordat er vanaf 2022 geen precariobelasting meer wordt geheven.

*Huur zwembad de Peppel*

€ 249.000 N

De in 2016 gepresenteerde zwembadvisie met betrekking tot het zwembad de Peppel vindt in dit jaar zijn (financiële) afronding. Onderdeel van de zwembadvisie is dat het zwembad de Peppel overgaat op kostprijsdekkende huur, overeenkomstig de vastgestelde methodiek van het Vastgoedbeleid. Hierdoor neemt het resultaat binnen het product vastgoed structureel met € 249.000 af. Aan de subsidiekant heeft dit al geleid tot een lagere subsidietoekenning en het hiermee gepaarde voordeel is reeds vrijgevallen. In de toekomstige jaren worden eventuele voor- en nadelen op de huurexploitatie verrekend met de reserve exploitatie vastgoed.

*Vrijval kapitaallasten*

divers

Afsluiting en fasering van investeringen leidt tot vrijval en/of verschuiving van kapitaallasten. Uitstel leidt met name in de eerste jaren tot een forse vrijval. Het betreft onder meer onderwijshuisvesting, Veluwse Poort, Parklaan en diverse verkeersprojecten.

*Vrijval reserve Overlopende verplichtingen*

€ 135.000 V

Via deze reserve worden resultaatbestemmingsvoorstellen afgewikkeld. In de loop van de tijd kan een verschil optreden tussen datgene wat gereserveerd is en wat daadwerkelijk nodig. Per saldo kan een bedrag van € 135.000 vrijvallen.

## 8. Bijlagen

## Bijlage 1A - Overzicht mutaties

### Knelpunten en beleidsambities

#### Programma 1 - Maatschappelijke voorzieningen

	bedragen x € 1.000				
Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025
<i>Een goede basis voor onze inwoners:</i>					
OWH 1e inrichting Lettertuint	-	-	-	-	-
OWH Klimaatinstallatie Collage Bennekom	-	-	-	-	-
OWH Aanbesteding Ruitenbeek	-	-	-	-	-
OWH Voorbereiding Het Streek	-	-	-	-	-
Renovatie onderlaag en top laag kunstgrasvelden	-	-	-	-	136 N
Toplaag kunstgrasvelden	-	-	77 N	80 N	80 N
Renovaties binnensport	-	-	-	-	80 N
Toiletten Molens	-	-	-	-	-
<i>Het realiseren van ambities:</i>					
Friso Expo	-	250 N	250 N	250 N	250 N
<b>Totaal</b>	-	<b>250 N</b>	<b>327 N</b>	<b>330 N</b>	<b>546 N</b>

#### Programma 2 - Preventieve ondersteuning

	bedragen x € 1.000				
Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025
<i>Een goede basis voor onze inwoners:</i>					
BWD-huizen de Kolk + Commanderie	-	100 N	-	-	-
Integrale aanpak kwetsbare wijken	-	pm	pm	pm	pm
<i>Basis op orde:</i>					
Speeltuinen	-	15 N	15 N	15 N	15 N
<b>Totaal</b>	-	<b>115 N</b>	<b>15 N</b>	<b>15 N</b>	<b>15 N</b>

#### Programma 3 - Individuele ondersteuning

	bedragen x € 1.000				
Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025
<i>Een goede basis voor onze inwoners:</i>					
Prijs- en volumecompensatie sociaal domein	-	900 N	900 N	900 N	900 N
<i>Basis op orde:</i>					
Inbedding transformatie	-	265 N	-	-	-
<b>Totaal</b>	-	<b>1.165 N</b>	<b>900 N</b>	<b>900 N</b>	<b>900 N</b>

## Programma 4 - Economie, Arbeidsmarkt en Mobiliteit

bedragen x € 1.000

Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025
<i>Een goede basis voor onze inwoners:</i>					
Herinrichting Brouwerstraat	-	4 N	4 N	4 N	4 N
Herinrichting Brouwerstraat (dekking binnen progr. 4)	-	4 V	4 V	4 V	4 V
Inrichting Parkweg/Spindop	3 N	13 N	22 N	22 N	22 N
Herinrichting Telefoonweg	-	30 N	30 N	30 N	30 N
<i>Het realiseren van ambities:</i>					
Overbrugging Levendig centrum	-	290 N	-	-	-
Doorfietsroute Ede Wageningen - tekort € 5,4 miljoen	-	-	33 N	48 N	19 N
Bennekom-Oost - € 172.000	-	-	7 N	7 N	7 N
Achterstraat-Commandeursweg - € 647.000	-	-	28 N	28 N	28 N
<b>Totaal</b>	<b>3 N</b>	<b>333 N</b>	<b>120 N</b>	<b>135 N</b>	<b>106 N</b>

## Programma 5 - Ruimtelijke ontwikkeling

bedragen x € 1.000

Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025
<i>Een goede basis voor onze inwoners:</i>					
Spoorzone Ede	-	-	145 N	145 N	145 N
Afronding sportpark Otterlo	-	11 N	11 N	11 N	11 N
Implementatie Omgevingswet	380 N	500 N	-	-	-
<i>Het realiseren van ambities:</i>					
Versnelling woningbouw	-	360 N	360 N	pm	pm
Energietransitie	-	310 N	310 N	pm	pm
Aanpak permanente bewoning	-	250 N	-	-	-
Woningbouw Otterlo	1.714 N	-	120 N	-	-
<b>Totaal</b>	<b>2.094 N</b>	<b>1.431 N</b>	<b>946 N</b>	<b>156 N</b>	<b>156 N</b>

## Programma 6 - Veiligheid

bedragen x € 1.000

Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025
<i>Een goede basis voor onze inwoners:</i>					
Vorbereidingskrediet Brandweerkazerne	-	14 N	47 N	47 N	47 N
Verdeelsleutels VGGM	-	154 N	301 N	301 N	301 N
<i>Het realiseren van ambities:</i>					
Kwaliteitskeurmerk Veilig uitgaan	20 N	15 N	10 N	10 N	10 N
<b>Totaal</b>	<b>20 N</b>	<b>183 N</b>	<b>358 N</b>	<b>358 N</b>	<b>358 N</b>

## Programma 7 - Kwaliteit leefomgeving

bedragen x € 1.000

Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025
<i>Een goede basis voor onze inwoners:</i>					
Openbare Ruimte Kolkakkerbuurt	-	-	4 N	26 N	25 N
<i>Basis op orde:</i>					
Formatie Groene BOA	-	73 N	73 N	103 N	103 N
Coördinatie kabels en leidingen	56 N	112 N	pm	pm	pm
Coördinatie kabels en leidingen - verhogen tarieven	-	-	pm	pm	pm
Kosten doelgroepen samenwerkbedrijf	38 N	38 N	38 N	38 N	38 N
<b>Totaal</b>	<b>94 N</b>	<b>223 N</b>	<b>115 N</b>	<b>167 N</b>	<b>166 N</b>

## Programma 8 - Bestuur en Organisatie

bedragen x € 1.000

Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025
<i>Een goede basis voor onze inwoners:</i>					
Evenementencoördinator	-	65 N	65 N	65 N	65 N
<i>Basis op orde:</i>					
Bestuurswisseling - College/Raad	-	110 N	-	-	-
Budget gemeenteraad	-	20 N	20 N	20 N	20 N
Accountantskosten	-	35 N	35 N	35 N	35 N
Kindercollege	-	15 N	15 N	15 N	15 N
Personele inzet KCC	332 N	-	-	-	-
Personele inzet KCC - dekking bedrijfsvoeringsreserves	332 V	-	-	-	-
Wet op digitale toegankelijkheid	220 N	40 N	40 N	40 N	40 N
Wet op digitale toegankelijkheid - dekking bedrv.reserves	220 V	-	-	-	-
Bedrijfscontinuïteit	352 N	555 N	350 N	350 N	350 N
Bedrijfscontinuïteit - dekking bedrv. reserves	352 V	441 V	62 V	62 V	62 V
Audio-visuele middelen raadzalen	-	40 N	40 N	40 N	40 N
Achterstanden archief	-	166 N	166 N	166 N	-
Achterstanden archief - dekking bedrv. reserves	-	166 V	166 V	166 V	-
Archivering sociaal domein	108 N	108 N	-	-	-
Archivering sociaal domein - dekking bedrv. reserves	108 V	108 V	-	-	-
<b>Totaal</b>	<b>-</b>	<b>439 N</b>	<b>503 N</b>	<b>503 N</b>	<b>503 N</b>

## Algemene uitkering

bedragen x € 1.000

Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025
Accres	2.000 V	1.000 V	500 V	500 V	3.820 V
Opschalingskorting					820 N
Reservering loon-, prijs- en volumeontwikkeling	100 N	800 N	1.300 N	1.000 N	5.800 N
Jeugdzorg	4.000 V	9.000 V			
<i>Taakmutaties decembercirculaire:</i>					
Re-integratie dienstverlening bijstandsgerechtigden	427 V				
Schuldenbeleid en bijzondere bijstand	240 V				
Crisisdienstverlening - arbeidsmarktregio	890 V				
Cultuurmiddelen	813 V				
Extra kosten Tweede Kamerverkiezingen Covid-19	147 V				
Reserveren corona	2.517 N				

Brede aanpak dak- en thuisloosheid	3.532 V				
Reserveren taakmutatie	3.532 N				
Reserveren corona					
<i>Maartbrief 2021:</i>					
Perspectief jeugd en jongeren 2020	121 V				
Perspectief jeugd en jongeren 2021	113 V				
Jongerenwerk	80 V				
Mentale ondersteuning jeugd	68 V				
Activiteiten en ontmoetingen	47 V				
Bijzondere bijstand (TONK)	376 V				
Afvalverwerking	181 V				
Bestrijden eenzaamheid ouderen	228 V				
Extra begeleiding kwetsbare groepen	227 V				
Mutatie voorschoolse voorziening peuters	34 V				
Reserveren corona	1.475 N				
<i>Taakmutaties meicirculaire:</i>					
Jeugd - Voogdij - compensatieregeling en verrekening	43 V	52 N	52 N	52 N	52 N
Reserveren taakmutatie	43 N	52 V	52 V	52 V	52 V
Rijksvaccinatieprogramma	34 V	29 V	29 V	29 V	29 V
Reserveren taakmutatie	34 N	29 N	29 N	29 N	29 N
Jeugdgezondheidszorg - prenataal huisbezoek		29 V	29 V	29 V	29 V
Reserveren taakmutatie		29 N	29 N	29 N	29 N
Handhaving energielabel C - kantoren	11 V	11 V	11 V	11 V	11 V
Reserveren taakmutatie	11 N	11 N	11 N	11 N	11 N
Wet Open Overheid		200 V	223 V	229 V	253 V
Reserveren taakmutatie		200 N	223 N	229 N	253 N
Versterking gemeentelijke anti-discriminatievoorziening	47 V	46 V	45 V	44 V	43 V
Reserveren taakmutatie	47 N	46 N	45 N	44 N	43 N
Bommenregeling	1.947 V				
Reserveren taakmutatie	1.947 N				
Beschermd wonen	364 V	649 V	788 V	799 V	799 V
Reserveren taakmutatie	364 N	649 N	788 N	799 N	799 N
Vrouwenopvang	177 V	33 V	33 V	33 V	33 V
Reserveren taakmutatie	177 N	33 N	33 N	33 N	33 N
Maatschappelijke opvang	53 V	1.144 V	1.144 V	1.144 V	1.144 V
Reserveren taakmutatie	53 N	1.144 N	1.144 N	1.144 N	1.144 N
Inburgering	8 N	72 V	39 V	24 V	9 V
Reserveren taakmutatie	8 V	72 N	39 N	24 N	9 N
Voogdij	169 V	4.298 N	4.298 N	4.298 N	4.298 N
Reserveren taakmutatie	169 N	4.298 V	4.298 V	4.298 V	4.298 V
Heroriëntatie zelfstandigen	47 V				
Reserveren corona	47 N				
Jeugd aan zet	10 V				
Reserveren corona	10 N				
LHBTI-emancipatiebeleid	20 V	20 V			
Reserveren taakmutatie	20 N	20 N			
Participatie	172 V	167 V	162 V	145 V	194 V
Reserveren taakmutatie	172 N	167 N	162 N	145 N	194 N
<b>Totaal</b>	<b>5.900 V</b>	<b>9.200 V</b>	<b>800 N</b>	<b>500 N</b>	<b>2.800 N</b>

## Actualisatie

bedragen x € 1.000

Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025
Erfgoed	136 N				
Tijdelijke huisvesting ENKA	100 N				
Tijdelijke huisvesting Calvijnschool	100 N				
Transformatieopgave	1.200 N	1.800 N			
Crisiscapaciteit sociaal domein	500 N	500 N			
Temporisering decentralisatie Beschermd Wonen	800 N	850 N	1.650 V		
Nieuwe jaarschijf: Verkeerskrediet 2024					17 N
Nieuwe jaarschijf: Vervanging verkeersregelinstallaties					12 N
Nieuwe jaarschijf: Fietsplan 2024					9 N
Storting BTW vanuit Grondbedrijf					
ODDV jaarrekeningresultaat 2020	287 V				
Energiecluster A30	100 N				
Nieuwe jaarschijf: VGGM					15 N
Nieuwe jaarschijf: bomenbeleidsplan kapitaallasten					26 N
Nieuwe jaarschijf: bomenbeleidsplan onderhoud					32 V
Nieuwe jaarschijf: areaal					95 N
Nieuwe jaarschijf: vervanging openbare ruimte					128 N
Vervanging hekwerk bos	100 N				
Onderuitputting bestrijding Japanse duizendknoop	125 V				
OZB - areaaluitbreiding	495 V	495 V	495 V	495 V	495 V
OZB - korting gemeentefonds	365 N	365 N	365 N	365 N	365 N
Precariobelasting	300 V				
Huur zwembad de Peppel	249 N	249 N	249 N	249 N	249 N
Vrijval kapitaallasten	1.417 V	192 V	157 V	37 V	149 V
Vrijval reserve overlopende verplichtingen	135 V				
<b>Totaal</b>	<b>891 N</b>	<b>3.077 N</b>	<b>1.688 V</b>	<b>82 N</b>	<b>240 N</b>



## Bijlage 1B - Overzicht programmaplannen

bedragen x € 1.000

Programma	Begroting 2022	Prognose 2023	Prognose 2024	Prognose 2025
<b>01 Maatschappelijke voorzieningen</b>				
Lasten	22.560 N	22.583 N	23.416 N	23.351 N
Baten	187 V	187 V	187 V	187 V
<b>Saldo</b>	<b>22.374 N</b>	<b>22.396 N</b>	<b>23.229 N</b>	<b>23.165 N</b>
Storting reserves	247 N	247 N	246 N	246 N
Onttrekking reserves	609 V	438 V	293 V	235 V
<b>Saldo resultaat</b>	<b>22.013 N</b>	<b>22.206 N</b>	<b>23.183 N</b>	<b>23.176 N</b>
<b>02 Preventieve ondersteuning</b>				
Lasten	28.168 N	28.102 N	28.202 N	28.202 N
Baten	4.116 V	4.116 V	4.116 V	4.116 V
<b>Saldo</b>	<b>24.052 N</b>	<b>23.986 N</b>	<b>24.086 N</b>	<b>24.086 N</b>
Storting reserves	49 N	49 N	49 N	49 N
Onttrekking reserves	69 V	2 N	2 N	2 N
<b>Saldo resultaat</b>	<b>24.032 N</b>	<b>24.037 N</b>	<b>24.137 N</b>	<b>24.137 N</b>
<b>03 Individuele ondersteuning</b>				
Lasten	127.998 N	127.714 N	127.242 N	127.239 N
Baten	28.423 V	28.343 V	28.344 V	28.340 V
<b>Saldo</b>	<b>99.575 N</b>	<b>99.370 N</b>	<b>98.899 N</b>	<b>98.899 N</b>
Storting reserves	908 N	909 N	909 N	909 N
Onttrekking reserves	658 N	568 N	568 N	568 N
<b>Saldo resultaat</b>	<b>101.141 N</b>	<b>100.848 N</b>	<b>100.376 N</b>	<b>100.376 N</b>
<b>04 Economie en Mobiliteit</b>				
Lasten	25.143 N	20.903 N	18.858 N	15.736 N
Baten	21.374 V	16.979 V	14.686 V	12.785 V
<b>Saldo</b>	<b>3.769 N</b>	<b>3.924 N</b>	<b>4.171 N</b>	<b>2.950 N</b>
Storting reserves	5 N	5 N	5 N	1.103 N
Onttrekking reserves	418 V	342 V	286 V	163 V
<b>Saldo resultaat</b>	<b>3.357 N</b>	<b>3.587 N</b>	<b>3.890 N</b>	<b>3.890 N</b>
<b>05 Ruimtelijke ontwikkeling</b>				
Lasten	79.665 N	54.139 N	39.082 N	37.244 N
Baten	67.501 V	37.555 V	30.354 V	28.416 V
<b>Saldo</b>	<b>12.164 N</b>	<b>16.584 N</b>	<b>8.728 N</b>	<b>8.827 N</b>
Storting reserves	39.498 N	12.293 N	4.773 N	4.197 N
Onttrekking reserves	41.391 V	18.942 V	5.173 V	5.183 V
<b>Saldo resultaat</b>	<b>10.272 N</b>	<b>9.935 N</b>	<b>8.328 N</b>	<b>7.841 N</b>
<b>06 Veiligheid</b>				
Lasten	12.065 N	11.945 N	11.958 N	11.958 N
Baten	389 V	389 V	389 V	389 V

<b>Saldo</b>	<b>11.676 N</b>	<b>11.556 N</b>	<b>11.569 N</b>	<b>11.569 N</b>
Storting reserves	0 N	0 N	0 N	0 N
Onttrekking reserves	135 V	0 N	0 N	0 N
<b>Saldo resultaat</b>	<b>11.541 N</b>	<b>11.556 N</b>	<b>11.569 N</b>	<b>11.569 N</b>
<b>07 Kwaliteit leefomgeving</b>				
Lasten	34.017 N	32.806 N	33.031 N	33.002 N
Baten	14.866 V	14.856 V	15.099 V	15.099 V
<b>Saldo</b>	<b>19.151 N</b>	<b>17.950 N</b>	<b>17.931 N</b>	<b>17.902 N</b>
Storting reserves	2.154 N	2.025 N	2.050 N	2.045 N
Onttrekking reserves	1.510 V	522 V	488 V	482 V
<b>Saldo resultaat</b>	<b>19.795 N</b>	<b>19.453 N</b>	<b>19.494 N</b>	<b>19.466 N</b>
<b>08 Bestuur en Organisatie</b>				
Lasten	61.701 N	65.575 N	70.272 N	70.517 N
Baten	251.173 V	252.487 V	256.114 V	255.834 V
<b>Saldo</b>	<b>189.473 V</b>	<b>186.912 V</b>	<b>185.842 V</b>	<b>185.317 V</b>
Storting reserves	10.426 N	7.852 N	5.572 N	5.570 N
Onttrekking reserves	13.102 V	12.561 V	10.707 V	10.708 V
<b>Saldo resultaat</b>	<b>192.148 V</b>	<b>191.621 V</b>	<b>190.977 V</b>	<b>190.455 V</b>
<b>Totaal</b>				
<b>Lasten</b>	<b>391.318 N</b>	<b>363.766 N</b>	<b>352.060 N</b>	<b>347.249 N</b>
<b>Baten</b>	<b>388.029 V</b>	<b>354.912 V</b>	<b>349.288 V</b>	<b>345.167 V</b>
<b>Saldo</b>	<b>3.288 N</b>	<b>8.854 N</b>	<b>2.772 N</b>	<b>2.082 N</b>
<b>Storting reserves</b>	<b>53.288 N</b>	<b>23.381 N</b>	<b>13.605 N</b>	<b>14.118 N</b>
<b>Onttrekking reserves</b>	<b>V</b>	<b>V</b>	<b>V</b>	<b>V</b>
<b>Saldo resultaat</b>	<b>0V</b>	<b>0V</b>	<b>0V</b>	<b>0V</b>

## Bijlage 1C - Overzicht actuele begroting 2021

bedragen x € 1.000

Programma	Begroting 2021	Actuele begroting 2021
01 Maatschappelijke voorzieningen		
Lasten	23.634 V	V
Baten	187 V	187 V
<b>Saldo</b>	<b>23.447 V</b>	<b>V</b>
Storting reserves	248 N	412 N
Onttrekking reserves	569 V	662 V
<b>Saldo resultaat</b>	<b>23.126 N</b>	<b>22.149 N</b>
02 Preventieve ondersteuning		
Lasten	28.473 N	29.829 N
Baten	4.372 V	4.066 V
<b>Saldo</b>	<b>24.101 N</b>	<b>25.763 N</b>
Storting reserves	720 N	49 N
Onttrekking reserves	685 V	1.104 V
<b>Saldo resultaat</b>	<b>24.136 N</b>	<b>24.708 N</b>
03 Individuele ondersteuning		
Lasten	129.285 N	132.300 N
Baten	27.449 V	29.186 V
<b>Saldo</b>	<b>101.836 N</b>	<b>103.114 N</b>
Storting reserves	184 N	1.793 N
Onttrekking reserves	2.068 V	2.588 V
<b>Saldo resultaat</b>	<b>99.952 N</b>	<b>102.319 N</b>
04 Economie en Mobiliteit		
Lasten	13.909 N	20.179 N
Baten	9.443 V	15.674 V
<b>Saldo</b>	<b>4.466 N</b>	<b>4.505 N</b>
Storting reserves	5 N	35 N
Onttrekking reserves	1.760 V	1.840 V
<b>Saldo resultaat</b>	<b>2.711 N</b>	<b>2.700 N</b>
05 Ruimtelijke ontwikkeling		
Lasten	72.891 N	66.227 N
Baten	63.332 V	55.163 V
<b>Saldo</b>	<b>9.559 N</b>	<b>11.064 N</b>
Storting reserves	10.373 N	11.304 N
Onttrekking reserves	10.718 V	12.054 V
<b>Saldo resultaat</b>	<b>9.213 N</b>	<b>10.314 N</b>
06 Veiligheid		
Lasten	12.525 N	12.957 N
Baten	949 V	1.029 V

<b>Saldo</b>	<b>11.576 N</b>	<b>11.928 N</b>
Storting reserves	0 N	0 N
Onttrekking reserves	241 V	276 V
<b>Saldo resultaat</b>	<b>11.335 N</b>	<b>11.652 N</b>
07 Kwaliteit leefomgeving		
Lasten	31.883 N	34.478 N
Baten	14.375 V	14.817 V
<b>Saldo</b>	<b>17.509 N</b>	<b>19.660 N</b>
Storting reserves	2.113 N	2.113 N
Onttrekking reserves	1.150 V	2.388 V
<b>Saldo resultaat</b>	<b>18.471 N</b>	<b>19.385 N</b>
08 Bestuur en Organisatie		
Lasten	65.729 N	57.736 N
Baten	260.639 V	260.898 V
<b>Saldo</b>	<b>194.910 V</b>	<b>203.162 V</b>
Storting reserves	18.485 N	27.256 N
Onttrekking reserves	12.522 V	17.321 V
<b>Saldo resultaat</b>	<b>188.946 V</b>	<b>193.227 V</b>
<b>Totaal</b>		
<b>Lasten</b>	<b>378.331 N</b>	<b>376.291 N</b>
<b>Baten</b>	<b>380.746 V</b>	<b>381.020 V</b>
<b>Saldo</b>	<b>2.415 V</b>	<b>4.729 V</b>
<b>Storting reserves</b>	<b>32.128 N</b>	<b>42.961 N</b>
<b>Onttrekking reserves</b>	<b>29.713 V</b>	<b>38.232 V</b>
<b>Saldo resultaat</b>	<b>0 N</b>	<b>0 N</b>

De mutaties tussen stand (Primitieve) Begroting 2021 en Actuele begroting 2021 betreft in de eerste plaats de verwerking van de besluitvorming Programmabegroting 2021-2024. Daarnaast wordt de actualisatie van de stortingen en onttrekkingen reserves verwerkt. Verschuivingen over de programma's zijn eveneens verwerkt.

## Bijlage 2A - Overzicht reserves

Progr.	Cat.	I/S	Nr.	Omschrijving	Boekwaarde 01-01-2021	Resultaat- bestemming vorig jaar	Boekwaarde 01-01 na resultaat- bestemming	Rente	Bij	Af	Afschrij- vings- bijdrage	Boekwaarde 31-12-2021	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2024	Boekwaarde 31-12-2025
1	OBR	I	R430	Onderwijs - Huisvesting	1.644.003	0	1.644.003	0	164.000	0	0	1.808.003	1.808.003	1.808.003	1.808.003	1.808.003
1	OBR	I	R440	Cultuur	376.605	0	376.605	0	56.887	-173.000	0	260.492	229.379	168.266	137.153	164.040
1	OBR	I	R441	Kunst en Cultuur - Ontwikkelfonds	145.836	0	145.836	2.552	3.205	-10.000	0	141.593	137.276	132.883	128.413	123.865
1	OBR	I	R442	Kunstaankopen	446.368	0	446.368	0	50.000	-213.620	0	282.748	115.248	37.748	75.248	112.748
1	OBR	I	R443	Monumenten	137.523	0	137.523	0	120.000	-115.000	0	142.523	97.523	98.623	99.723	100.823
1	ERK	S	R647	Sporthal Ut Sporthuus	826.991	0	826.991	14.472	0	0	-41.017	800.446	773.435	745.953	717.989	689.536
1	ERK	S	R660	Museum Oud Lunteren	32.578	0	32.578	570	0	0	-1.370	31.778	30.964	30.135	29.292	28.435
1	ERK	S	R661	Kijk- en Luistermuseum	20.032	0	20.032	351	0	0	-1.866	18.517	16.976	15.408	13.811	12.186
2	OBR	I	R433	Onderwijs - Achterstandsbeleid	1.862.819	0	1.862.819	0	0	0	0	1.862.819	1.862.819	1.862.819	1.862.819	1.862.819
3	OBR	S	R439	Legaat van Lagen	405.892	0	405.892	7.103	0	-7.103	0	405.892	405.892	405.892	405.892	405.892
3	OBR	I	R453	Inburgering	0	349.000	349.000	0	0	-349.000	0	0	0	0	0	0
3	OBR	I	R456	Arbeidsmarkt Regio Foodvalley	1.043.444	393.000	1.436.444	0	1.000.000	0	0	2.436.444	2.436.444	2.436.444	2.436.444	2.436.444
3	OBR	I	R460	Maatschappelijke opvang	2.638.703	0	2.638.703	0	112.000	-134.000	0	2.616.703	2.594.703	2.483.166	2.371.629	2.260.092
3	OBR	I	R461	Vrouwenopvang/aanpak ouderen mishandeling	623.400	0	623.400	0	24.700	7.000	0	655.100	686.800	718.500	750.200	781.900
3	OBR	I	R462	Beschermd Wonen	3.037.526	0	3.037.526	0	698.000	-996.271	0	2.739.255	4.343.984	5.949.713	7.555.442	9.161.171
3	OBR	I	R463	Fonds impuls Sociaal Domein	965.898	0	965.898	0	0	-894.648	0	71.250	0	0	0	0
4	OBR	S	R411	Parkeren	204.603	0	204.603	0	0	0	0	204.603	204.603	204.603	204.603	204.603
4	ERK	S	R681	Kapitaallasten Verkeer	224.030	0	224.030	3.921	0	0	-10.077	217.874	211.718	205.562	199.406	193.250
4	ERK	S	R682	Kapitaallasten Parkeren	141.599	0	141.599	2.478	30.000	0	-8.565	165.512	159.914	153.521	147.091	140.622
5	BR	S	R300	Afval	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	OBR	I	R470	Veluwe Poort - Spoorzone Ede*	9.485.119	0	9.485.119	165.990	4.601.482	-4.326.482	0	9.926.109	10.374.816	2.623.972	1	-2.623.970
5	OBR	I	R471	Veluwe Poort - Parklaan	0	0	0	0	2.671.951	-1.820.936	0	851.015	14.893	15.141	213.223	411.305
5	OBR	I	R475	Landschapsfonds	63.228	0	63.228	0	80.000	-50.000	0	93.228	158.228	223.228	288.228	353.228
5	OBR	I	R477	Starters- en doorstromers	2.208.733	0	2.208.733	38.653	120.000	-1.110.000	0	1.257.386	1.284.390	1.306.867	1.324.737	1.337.920
5	OBR	I	R479	Fonds Koopgarant Gemeente Ede	0	0	0	0	1.000.000	-20.000	0	980.000	972.150	959.163	940.948	917.415
5	OBR	I	R480	Bodemsanering	300.058	0	300.058	0	26.000	-5.000	0	321.058	342.058	363.058	389.058	415.058

5	ERK	S	R680	Structuurvisie Buitengebied	340.572	0	340.572	5.878	0	0	-26.481	319.969	299.351	278.717	257.957	221.608
5	ERK	S	R683	R&T route structuren	217.291	0	217.291	3.167	0	-20.008	0	200.450	179.342	163.647	147.931	131.619
5	BRG	I	R700	Grondbedrijf	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	OBR	I	R400	Overgangsrecht FLO	1.182.385	0	1.182.385	0	0	-240.868	0	941.517	806.452	806.452	806.452	806.452
7	OBR	S	R416	Begraven	715.748	0	715.748	0	0	-109.011	0	606.737	489.025	358.835	258.091	158.719
7	OBR	I	R417	Groot onderhoud openbare ruimte	3.056.486	0	3.056.486	0	0	-947.885	0	2.108.601	1.328.592	1.328.592	1.328.592	1.328.592
7	OBR	I	R418	Bomenfonds	6.000	0	6.000	0	0	0	0	6.000	6.000	6.000	6.000	6.000
7	ERK	S	R605	Riolering buitengebied	6.279.943	0	6.279.943	109.899	0	0	-603.827	5.786.015	5.292.088	5.009.844	4.727.600	4.445.356
8	AR	I	R100	Algemene reserve	19.837.064	6.618.000	26.455.064	0	10.405.517	-7.963.275	0	28.897.306	30.199.112	29.049.987	28.032.361	27.553.485
8	OAR	S	R200	Algemene reserve - Begroting	6.620.841	0	6.620.841	115.865	0	-198.625	0	6.538.081	6.453.872	6.368.215	6.281.110	6.192.557
8	OAR	S	R201	Algemene reserve - Rente begroting	9.656.273	0	9.656.273	168.985	0	-289.689	0	9.535.569	9.412.752	9.287.823	9.160.782	9.031.628
8	OBR	I	R491	Lokale arbeidsvoorwaarden	56.705	0	56.705	0	102.000	-102.000	0	56.705	56.705	56.705	56.705	56.705
8	OBR	I	R492	BTW - Compensatiefonds	1.520.564	0	1.520.564	0	3.128.615	-2.367.241	0	2.281.938	3.093.312	3.784.686	4.506.060	5.227.434
8	OBR	I	R493	Cofinanciering Edese Opgaven	7.500.000	0	7.500.000	0	1.000.000	0	0	8.500.000	9.500.000	10.500.000	10.500.000	10.500.000
8	OBR	I	R495	Overlopende verplichtingen	2.314.327	366.000	2.680.327	0	7.000.000	-2.053.001	0	7.627.326	7.627.326	7.627.326	7.627.326	7.627.326
8	OBR	I	R498	Reserve steun en herstel Corona	857.864	754.000	1.611.864	0	0	-243.995	0	1.367.869	1.367.869	1.367.869	1.367.869	1.367.869
8	OBR	I	R499	Investeringsfonds Impuls Ede	5.840.836	0	5.840.836	0	4.650.000	-5.520.690	0	4.970.146	1.298.873	141.830	19.124	19.124
8	PBR	S	R500	Bedrijfsmiddelen - Personeel	3.034.982	0	3.034.982	0	0	-1.027.646	0	2.007.336	1.546.336	1.189.336	1.189.336	1.189.336
8	PBR	S	R501	Bedrijfsmiddelen - Kapitaallasten	123.597	0	123.597	0	4.095.866	0	0	4.219.463	4.272.774	4.272.774	4.272.774	4.272.774
8	PBR	S	R502	Bedrijfsmiddelen - Algemeen	4.530.218	0	4.530.218	9.279	7.216	-4.000.000	0	546.713	463.510	379.600	294.568	208.048
8	PBR	S	R503	Bedrijfsmiddelen - Huisvesting	3.171.411	0	3.171.411	55.500	613.448	-174.004	-641.895	3.024.460	2.857.983	2.868.300	2.886.218	2.918.150
8	PBR	S	R504	Bedrijfsmiddelen - Automatisering	2.645.445	0	2.645.445	46.295	8.925	-315.970	0	2.384.695	1.805.448	1.558.901	1.308.272	1.053.257
8	ERK	S	R621	Egalisatiereserve Kapitaallasten gemeentelijk vastgoed	13.189.317	0	13.189.317	230.814	0	0	-763.575	12.656.556	12.128.330	11.619.543	11.126.839	10.625.512
8	ERK	S	R622	Egalisatiereserve Kapitaallasten OHW	1.165.001	0	1.165.001	20.388	0	-20.388	0	1.165.001	1.100.001	1.100.001	1.100.001	1.100.001
8	OBR	S	R623	Reserve exploitatie vastgoed	444.541	0	444.541	0	188.928	-44.504	-276.253	312.712	216.094	135.922	76.483	17.045
				<b>Totaal</b>	<b>121.142.399</b>	<b>8.480.000</b>	<b>129.622.399</b>	<b>1.002.160</b>	<b>41.958.740</b>	<b>-35.856.860</b>	<b>-2.374.926</b>	<b>134.351.513</b>	<b>131.063.363</b>	<b>122.209.573</b>	<b>119.437.804</b>	<b>117.355.982</b>

AR Algemene reserve  
BR Bestemmingsreserve  
BRG Bestemmingsreserve grondbedrijf  
ERK Egalisatiereserve kapitaallasten  
OAR Overige algemene reserve

OBR Overige bestemmingsreserve  
PBR Personeels- en bedrijfsreserve

\* Reserve Veluwe Poort - Spoorzone Ede (R470) is niet bijgewerkt, waardoor 2025 negatief lijkt te zijn. Bij de programmabegroting wordt de reserve geactualiseerd en zal deze weer positief zijn.

## Bijlage 2B - Toelichting op in te stellen bestemmingsreserve WGA en ZW

Het instellen en opheffen van een reserve is de bevoegdheid van de raad. Conform de Nota Reserves en Voorzieningen Gemeente Ede 2016 volgt onderstaand een toelichting op de in te stellen reserve.

- Soort reserve: het betreft een bestemmingsreserve.
- Doel reserve: Het doel van de reserve is middelen te reserveren voor toekomstige uitkeringen voor Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsongeschikten (WGA en ziektewet (ZW)).
- Motief reserve: Sinds 1 januari 2020 is gemeente Ede Eigen Risico Drager (ERD) voor WGA. Dat houdt in dat de gemeente Ede de toekomstige WGA-uitkeringen (maximaal 10 jaar) zelf moet financieren. Om het risico af te dekken is het nodig de besparingen tussen de premie UWV, welke voorheen werd afgedragen, en de werkelijke WGA-lasten in reserve te storten. De eerste jaren zijn financieel het meest gunstig omdat het aantal uitkeringen laag zullen zijn. Naarmate de tijd verstrekt zal logischerwijs het aantal per jaar toenemen en ontstaat er een cumulatief effect op de uitkeringen. Gedurende de eerste jaren zal er een buffer opgebouwd moeten om het risico van de latere jaren te compenseren.
- Omvang van de reserve: de reserve kent bij aanvang nog geen maximale omvang. Er is geen sprake van historische data met betrekking tot de in- en uitstroom. Na 5 jaar, op basis van de dan reeds beschikbare gegevens, opnieuw bekijken of er een plafond benodigd is en zo ja, de hoogte ervan te bepalen.
- Omvang en wijze van stortingen: de reserve wordt gevuld met financiële middelen welke voortkomen uit de besparing van het niet betalen van de premie WGA (inclusief ook de besparing 2020 en eerste 5 maanden 2021). De jaarlijkse besparing wordt als budget in de begroting geraamd en jaarlijks vindt er een resultaatontwikkeling plaats. Deze resultaatontwikkeling zal het beschikbare budget minus de uitkeringen en uitvoeringskosten zijn. De besparing zal een structurele dekking zijn uit de looncompensatie ad € 454.000. Dit bedrag is gebaseerd op de laatst betaalde premie in 2019. Dit bedrag wordt, conform salarissen, geïndexeerd aan de hand van de loonindexatie. Daarnaast is sprake van een incidentele storting als gevolg van een gedeeltelijke inhouding op het salaris van werknemers gedurende de premiebetaling tot en met 2019.  
Omvang en wijze van onttrekkingen: De onttrekkingen zijn de werkelijke WGA-lasten. Op dit moment zijn er geen historische (uitkerings)gegevens beschikbaar over de in- en uitstroom van de WGA en kan de omvang nog niet worden bepaald.
- Noodzakelijke rentetoevoeging: er wordt geen rente toegevoegd aan de reserve.
- De reserve wordt afgewikkeld voor resultaatbestemming-waarvan verantwoording plaatsvindt in de programmarekening.
- Start- en einddatum: de reserve wordt ingesteld per 1 juni 2021. De reserve kent geen einddatum.
- Budgethouder: Afdelingsmanager P&O.



## Bijlage 2C - Toelichting op ingestelde bestemmingsreserve Cofinanciering Edese opgaven

Het instellen en opheffen van een reserve is de bevoegdheid van de raad. Conform de Nota Reserves en Voorzieningen Gemeente Ede 2016 volgt onderstaand een toelichting op de in te stellen reserve.

- Soort reserve: het betreft een overige bestemmingsreserve (OBR)
- Doel reserve: de reserve cofinanciering is bedoeld om extra middelen te genereren voor het realiseren van grote Edese opgaven. Het vertrekpunt vormt het bestuursakkoord en de verdere invulling van de Mid Term Review.
- Motief reserve: onze gemeente staat voor grote en urgente opgaven. Dit zijn vaak ook provinciale en landelijke opgaven. Onze agenda's vallen gedeeltelijk samen met die van Rijk en provincie. Deze 'reserve cofinanciering' is bedoeld om relevante investeringen met een onrendabele top tóch van de grond te krijgen of om in te zetten als cofinanciering van projecten, impulsen en investeringen van andere overheden.
- Omvang van de reserve: € 10,5 miljoen
- Omvang en wijze van stortingen: de reserve kende bij aanvang een omvang van € 7,5 miljoen (Programmabegroting 2021-2024). Verder wordt t/m 2023 jaarlijks € 1 miljoen aan de reserve toegevoegd. Dit gebeurt voor zover het resultaat van de programmarekening in dat betreffende jaar dit toelaat (Perspectiefnota 2022-2025).  
Het beschikbaar budget binnen de reserve is kaderstellend voor de onttrekkingen.
- Noodzakelijke rentetoevoeging: er wordt geen rente toegevoegd aan de reserve.
- De reserve wordt vóór resultaatbestemming afgewikkeld.
- Start- en einddatum: de reserve is ingesteld per 12 november 2020. De reserve kent geen einddatum.
- Budgethouder: Hoofd Strategie en Regie.

### Investeringskader en -agenda

Door middel van het richtinggevende investeringskader heeft de gemeenteraad voorwaarden gesteld voor het toekennen van middelen uit de reserve; zowel inhoudelijk (waarvoor is de reserve bedoeld) als financieel (kwantitatieve kaders).

In de investeringsagenda beschrijft het college opgaven, ambities en voorgenomen (te verkennen) activiteiten. Deze heeft de gemeenteraad ter informatie ontvangen. Voor toekenningen uit de reserve is een collegebesluit nodig.

## Bijlage 2D - Overzicht voorzieningen

bedragen x € 1.000

Nr.	Omschrijving	Cat.	Progr.	1-1-2021			Vrijval	31-12-2021			31-12-2022			31-12-2023			31-12-2024			31-12-2025			
				Boekwaarde	Rente	Realisatie		Boekwaarde	Bij	Af	Boekwaarde	Bij	Af	Boekwaarde	Bij	Af	Boekwaarde	Bij	Af	Boekwaarde	Bij	Af	Boekwaarde
V101	Wethouderspens. en uitkeringen	01	8	6.449.795	0	0	0	6.449.795	0	0	6.449.795	0	0	6.449.795	0	0	6.449.795	0	0	6.449.795	0	0	6.449.795
V105	Wachtgeldverplichtingen	01	8	319.000	0	0	0	319.000	0	0	319.000	0	0	319.000	0	0	319.000	0	0	319.000	0	0	319.000
V147	Onderhoud Gem.vastgoedportefeuille	02	8	4.441.685	0	2.342.425	5.650.780	0	1.133.330	1.456.167	1.054.571	1.534.926	1.456.167	1.400.002	1.591.091	1.456.167	801.743	2.245.515	1.456.167	1.231.896	2.469.786		
V162	Rioolaanleg en -beheer	04	7	34.462.913	603.101	5.000.000	8.291.980	0	31.774.034	5.556.046	8.119.180	29.210.900	5.511.191	7.128.181	27.593.910	5.623.713	7.166.000	26.051.623	5.596.723	8.392.000	23.256.347		
V166	Voorziening liquidatie Permar	01	3	129.369	0	0	52.262	0	77.107	0	20.187	56.920	0	20.187	36.733	0	10.497	26.236	0	7.182	19.054		
V167	Voorziening Afval	04	5	2.486.560	0	0	311.453	0	2.175.107	0	504.457	1.670.650	0	432.460	1.238.190	0	525.464	712.726	0	525.464	187.262		
	<b>Totaal</b>			<b>48.289.323</b>	<b>603.101</b>	<b>7.342.425</b>	<b>14.306.475</b>	<b>0</b>	<b>41.928.374</b>	<b>7.012.213</b>	<b>9.698.395</b>	<b>39.242.192</b>	<b>6.967.358</b>	<b>8.980.830</b>	<b>37.228.720</b>	<b>7.079.880</b>	<b>8.503.704</b>	<b>35.804.896</b>	<b>7.052.890</b>	<b>10.156.542</b>	<b>32.701.244</b>		

Categorie 1 - Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's

Categorie 2 - Voorzieningen ter egalisering van kosten

Categorie 3 - Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is.

Categorie 4 - Voorzieningen voor bijdragen aan vervangingsinvesteringen waarvoor een heffing wordt geheven

Categorie 5 - Correctie op de balanspost debiteuren

Categorie 6 - Correctie op de balanspost voorraden

## Bijlage 3 - Maatregelenpakket Sociaal domein

### Inleiding

Het sociaal domein kent een stevige opgave. Sinds 2015 is er sprake van een stijging van het aantal inwoners dat gebruik maakt van maatwerkvoorzieningen (Jeugd en Wmo). Naast de reguliere groei wordt dit veroorzaakt door het langer zelfstandig wonen en de stijging van de levensverwachting. Het rijksbudget voor die gedecentraliseerde opgave is niet toereikend en inspanningen zijn dan ook onder andere gericht op verkrijging van extra middelen. In de Programmabegroting 2019-2022, de Perspectiefnota 2020-2023 en de Programmabegroting 2021-2024 zijn maatregelen afgesproken om te komen tot een duurzaam financieel perspectief. Deze ombuigingen lopen op tot € 14,6 miljoen in 2024.

Hieronder volgt een weergave van de ombuigingen, de voortgang en een inschatting van de financiële transformatieopgave die nog resteert. De komende jaren wordt het financieel effect van de lopende ombuigingen gerealiseerd via maatregelen die onderdeel zijn van de lijnen van de inhoudelijke transformatieopgave gebaseerd op de leidende principes. De beweging naar de voorkant - adequate passende ondersteuning, meer in samenwerking met de sociale basis en daardoor minder geïndiceerde zorg is onderdeel van alle maatregelen.

Een indeling naar fase, status, opgaveteam en het globale financieel effect ziet er als volgt uit:

	bedragen x € 1.000					
Omschrijving	2020	2021	2022	2023	2024	Status
<i>Indeling naar fase:</i>						
Taakstellingen 1.0	4.500 V	6.500 V	6.600 V	6.600 V	6.600 V	
Taakstellingen 2.0	557 V	2.572 V	4.392 V	4.392 V	4.392 V	
Taakstellingen Programmabegroting 2021-2024	N	1.185 V	2.230 V	2.930 V	3.630 V	
<b>Totaal taakstellingen Sociaal Domein</b>	<b>5.057 V</b>	<b>10.257 V</b>	<b>13.222 V</b>	<b>13.922 V</b>	<b>14.622 V</b>	
<i>Indeling naar status:</i>						
Gerealiseerd	3.425 V	4.840 V	5.670 V	6.370 V	7.070 V	√
Niet gerealiseerd	332 V	682 V	932 V	932 V	932 V	×
Getemporeerd	900 V	2.725 V	3.015 V	3.015 V	3.015 V	«
Op schema	400 V	2.010 V	3.605 V	3.605 V	3.605 V	=
<b>Totaal taakstellingen Sociaal Domein</b>	<b>5.057 V</b>	<b>10.257 V</b>	<b>13.222 V</b>	<b>13.922 V</b>	<b>14.622 V</b>	
<i>Indeling naar opgaveteam:</i>						
Sociaal domein - breed	1.275 V	3.500 V	5.150 V	5.850 V	6.550 V	
Jeugdhulp en Onderwijs	2.375 V	4.525 V	5.025 V	5.025 V	5.025 V	
Participatie en Inkomen	50 V	136 V	151 V	151 V	151 V	
Sociale basis	294 V	244 V	469 V	469 V	469 V	
Zorg	1.063 V	1.852 V	2.427 V	2.427 V	2.427 V	
<b>Totaal taakstellingen Sociaal Domein</b>	<b>5.057 V</b>	<b>10.257 V</b>	<b>13.222 V</b>	<b>13.922 V</b>	<b>14.622 V</b>	
<i>Indeling naar financieel effect:</i>						
Verwachte financiële realisatie (inschatting)		9.300 V	12.200 V	11.900 V	12.600 V	
Nog (alternatief) in te vullen - met uitvoeringsplan transformatie SD		1.000 V	1.000 V	2.000 V	2.000 V	
<b>Totaal taakstellingen Sociaal Domein</b>		<b>10.300 V</b>	<b>13.200 V</b>	<b>13.900 V</b>	<b>14.600 V</b>	

### Algemeen

Alle ombuigingen in het sociaal domein zijn rond het samenstellen van de jaarrekening 2021 kritisch doorlopen. Veel effecten van ombuigingen of ontwikkelingen in producten zijn niet “met een schaarstje te knippen”; Het op de euro nauwkeurig berekenen van financiële effecten is niet altijd mogelijk, maar een goede inschatting van het financiële ombuigingseffect vaak wel. Deze zijn zo goed als mogelijk geactualiseerd en geclassificeerd als:

gerealiseerd, niet meer te realiseren, gelijk gebleven of getemporeerd. De laatste betekent hier “te realiseren, maar met een vertraging”.

We liggen op schema om de ombuigingen al dan niet vertraagd te realiseren en alternatieven te vinden voor niet te realiseren taakstellingen. Binnen het sociaal domein verbinden we ons aan het geheel van de financiële ombuigingsaankomst. Incidenteel ontstaan er nadelen vanwege temporeering van ombuigingen. Deze nadelen kunnen we grotendeels oplossen door de verkregen extra middelen jeugd, bedoeld om de druk op de jeugdmiddelen te verminderen. In de actualisatieparagraaf van deze Perspectiefnota zijn deze financiële effecten meegenomen. Van de te verwachten incidentele bate van € 4 miljoen, wordt € 3 miljoen voorgesteld ter financiering van de nadelen van temporeering en € 1 miljoen voor noodzakelijke activiteiten. De regie is gepakt en het uitvoeringsplan transformatie sociaal domein helpt bij het verder invullen van de inhoudelijke opgave en realisatie van de nog openstaande financiële opgave.

Een groot deel van de maatregelen gericht op samenwerking, sturing en bekostiging is gericht op efficiency in bedrijfsvoering en contractmanagement. Deze maatregelen zijn grotendeels en structureel gerealiseerd. We zien dat de effecten van maatregelen die betrekking hebben op toegang, routing en regie veelal positiever zijn dan begroot. We zetten dit positieve effect in om het nadelige financiële effect van niet te realiseren en vertraagde maatregelen te dempen. Aandachtspunt hierbij is voldoende formatie om wachttijden beperkt te houden. Daar waar wachttijden oplopen is snelheid nodig. Passend indiceren kan dan lastig zijn. Het afschalen van voorzieningen, het samenwerken met het eigen netwerk van inwoners en doorverwijzen naar de sociale basis kost meer tijd dan simpelweg de gevraagde zorg toekennen.

#### *Planning en control*

Het College rapporteert via de planning en control cyclus over de voortgang om de ombuigingsmaatregelen aan de Raad. In deze bijlage bij de perspectiefnota rapporteren we of maatregelen zijn gerealiseerd (✓), maatregelen niet te realiseren zijn (✗), maatregelen op schema lopen, maar nog niet zijn afgerond (=) of maatregelen zijn vertraagd (⏪). De maatregelen die zijn gerealiseerd, maken inmiddels onderdeel uit van het financiële perspectief van de gemeente. Hierop hoeft dus niet meer teruggekomen te worden. Dit geldt ook voor de maatregelen die niet te realiseren zijn. Zij zijn of worden met argumenten afgevoerd, maar het ombuigingsbedrag behalen blijft wel doelstelling in ons sociaal domein. Over maatregelen die nog niet zijn afgerond wordt tot de afronding gerapporteerd aan de raad. Dit geldt ook voor maatregelen die zijn getemporeerd. De ombuigingsopgave die resteert voor 2022 e.v. relateren we aan de inhoudelijke doelstelling van de transformatie sociaal domein.

## Gerealiseerde maatregelen (v)

bedragen x € 1.000

Nr.	Omschrijving	2020	2021	2022	2023	2024	Status	Fin. Effect
1.1	Actieve dossieropbouw t.b.v. doorstroming Wlz	300 V	300 V	300 V	300 V	300 V	✓	+ / +
1.2	Specialistische naar reguliere begeleiding/dagbesteding	300 V	300 V	300 V	300 V	300 V	✓	- / -
1.6	Van exclusieve opvang naar toegankelijke en gastvrije alg. voorz.	250 V	250 V	250 V	250 V	250 V	✓	+ / +
1.7	Van jeugdwet naar Wlz	100 V	100 V	100 V	100 V	100 V	✓	+ / +
1.8	Reële kostprijs Wmo	500 V	500 V	500 V	500 V	500 V	✓	- / -
1.10	Niet indexering subsidies	125 V	125 V	125 V	125 V	125 V	✓	neutraal
1.11	Tarieven inzet Sociaal Teams lager	350 V	350 V	350 V	350 V	350 V	✓	neutraal
1.12	Kritischer toets subsidie aanvraag en maatschappelijke effect	250 V	250 V	250 V	250 V	250 V	✓	neutraal
1.14	Stelpost huiskamers	50 V	50 V	50 V	50 V	50 V	✓	neutraal
1.19	Terugdringen aantal fte's Sociaal Teams	250 V	250 V	250 V	250 V	250 V	✓	neutraal
1.20	Niet verlengen tijdelijke formatie	725 V	1.200 V	1.200 V	1.200	1.200	✓	neutraal
2.7	Minder jeugdhulp via Huisarts door inzet SOH-er en samenwerking onderwijs	N	40 V	70 V	70 V	70 V	✓	- / -
2.11	Terugbrengen overhead Werkkracht	100 V	100 V	100 V	100 V	100 V	✓	neutraal
2.13	Meer aandacht voor betaald werk en participatie bij ondersteuning	50 V	175 V	275 V	275 V	275 V	✓	neutraal
2.15	Cliëntondersteuning gedeeltelijk informeel	75 V	150 V	150 V	150 V	150 V	✓	neutraal
W0X	Stelpost sociaal domein prijs en volume		700 V	1.400 V	2.100	2.800	✓	- / -
	<b>Totaal gerealiseerde taakstellingen</b>	<b>3.425 V</b>	<b>4.840 V</b>	<b>5.670 V</b>	<b>6.370</b>	<b>7.070</b>		

### Algemeen

Dit blok van gerealiseerde ombuigingen betreft circa 50% van de totale ombuiging. Met name de verschuiving van cliënten naar de Wlz heeft zowel bij Wmo als bij Jeugd financiële voordelen gegenereerd. In totaal lijken de gerealiseerde ombuigingen een voordeel circa € 1,2 miljoen op te leveren. Dit voordeel is betrokken bij nadelen in de overige blokken/groepen.

#### 1.2 Specialistische naar reguliere begeleiding/dagbesteding

Deze ombuiging is zoveel mogelijk doorgevoerd en gerealiseerd, maar heeft financieel minder opgeleverd dan oorspronkelijk bedacht. De toets op de juiste begeleiding in de Wmo is blijvend punt van aandacht.

#### 1.1 en 1.7 Doorstroming naar Wlz

Op deze maatregelen is fors meer omgebogen dan oorspronkelijk ingeschat. De doorstroming van cliënten is versneld en de ontwikkelde werkwijzen zijn geïmplementeerd. Inwoners ontvangen de ondersteuning die ze nodig hebben en kosten komen als gevolg terecht bij de financier waar de ondersteuning onder valt.

#### 1.6 Opvang naar toegankelijke voorzieningen

Ook hier zijn goede en forse financiële resultaten bereikt. Grotendeels door het omkatten van BSO+ naar reguliere BSO. Kinderen met beperking binnen reguliere BSO opvangen is lastig en blijft punt van aandacht.

#### 1.18 Reële kostprijs Wmo en de ingezette stelpost prijs en volume

Deze ombuigingen zijn gerealiseerd. De ombuiging van aanpassing kostprijzen Wmo kent een zeer klein financieel nadeel.

De in de begroting resterende ruimte voor volumestijging, op basis van groei aantal inwoners, moet naar huidige verwachting naar boven worden bijgesteld. Voorstellen om de prijs- en volumecompensatie 2022 bij te stellen zijn in deze Perspectiefnota opgenomen.

#### 2.7 Minder jeugdhulp door inzet SOH

Deze maatregel leidt niet automatisch tot daling van kosten maar is, net als het Toegangsteam Jeugd en de Sociaal Teams, een wezenlijk en noodzakelijk onderdeel van de sociale infrastructuur. Dit wordt ook bevestigd

in het recent verschenen AEF Rapport 'Stelsel in groei, een onderzoek naar financiële tekorten in de jeugdzorg'. De inzet van een SOH leidt tot een kwalitatief betere toegang tot de GGZ. Niet noodzakelijke hulp wordt daarmee voorkomen. Het niet inzetten van een SOH zal veel hogere GGZ kosten tot gevolg hebben.

### 2.15 Onafhankelijke inwonersondersteuning (voorheen cliëntondersteuning)

De ondersteuning is belegd bij een nieuwe aanbieder per 1 januari 2020. Daarbij wordt door de nieuwe aanbieder een aanzienlijk deel van de ondersteuning georganiseerd door en in samenwerking met informele partners en vrijwilligers. De ombuiging is financieel behaald.

## Niet te realiseren maatregelen (x)

							bedragen x € 1.000	
Nr.	Omschrijving	2020	2021	2022	2023	2024	Status	Fin. Effect
2.6	Terugbrengen thuisondersteuning	200 V	400 V	550 V	550 V	550 V	×	- / -
2.14	Hervormen waardering en ondersteuning mantelzorgers	132 V	132 V	132 V	132 V	132 V	×	- / -
W071	Tarief PGB van 90% naar 80% - Jeugd		100 V	100 V	100 V	100 V	×	- / -
W071	Tarief PGB van 90% naar 80% - Wmo		50 V	100 V	100 V	100 V	×	- / -
W095	Poppodium			50 V	50 V	50 V	×	- / -
	<b>Totaal niet-gerealiseerde taakstellingen</b>	<b>332 V</b>	<b>682 V</b>	<b>932 V</b>	<b>932 V</b>	<b>932 V</b>		

### Algemeen

Alle niet te realiseren ombuigingen vangen we financieel op in de producten of betrekken we bij de nog te behalen taakstelling van het sociaal domein. Een en ander conform het uitgangspunt dat binnen het sociaal domein plussen en minnen van ombuigingen met elkaar worden verrekend en de resterende taakstelling binnen het sociaal domein wordt behaald.

### 2.6 + 2.14 Invoeren van een schoonmaaktarief thuisondersteuning

Ombuigingen 2.6 en 2.14 zijn gebaseerd op de ambitie om de thuisondersteuning (regulier en voor mantelzorgers) uit te voeren onder de CAO schoonmaak en daarmee minder kosten te maken. Juridisch is dit onhaalbaar gebleken voor de reguliere thuisondersteuning als gevolg van toezeggingen vanuit het ministerie over de te hanteren CAO. Daarnaast is gebleken dat er in de markt geen interesse is om deze dienst voor mantelzorgers onder de CAO schoonmaak uit te voeren. Dat betekent dat deze mogelijkheid voor ombuiging geschrapt wordt. Binnen het actieprogramma Versterken Sociale Basis optimaliseren we overigens wel de wijze van waardering en ondersteuning van mantelzorgers, maar gezien de -verwachte - autonome groei van het aantal mantelzorgers zien we daar geen directe ombuigingsmogelijkheden.

### W071 Bijstellen PGB- tarieven

De beoogde financiële voordelen zijn gerealiseerd door actieve regievoering op aanvragen voor een PGB. De extra maatregel van het verlagen van het tarief is daarmee niet meer noodzakelijk. Bovendien wegen de uitvoeringskosten van deze maatregel en de impact daarvan niet op tegen de extra financiële voordelen die daarmee behaald worden. Het risico bestaat dat het verlagen van het PGB tarief zal leiden tot omzettingen van PGB zorg naar zorg in natura. Het financiële effect daarvan zou een stijging van kosten zijn.

### W095 Poppodium

Door de corona crisis is Astant niet in staat geweest het beoogde programma te draaien en dus ook niet om extra middelen te werven. Daarnaast is gebleken dat een verdere korting van de subsidie voor Astant niet haalbaar is. De huidige subsidie wordt nu voornamelijk besteed aan vaste lasten (huisvesting) en personeel.

## Maatregelen op schema, maar nog niet afgerond (=)

bedragen x € 1.000

Nr.	Omschrijving	2020	2021	2022	2023	2024	Status	Fin. Effect
1.16	Zorg met verblijf jongeren 18+ naar Wmo: Jeugdhulp	1.250	2.050 V	2.050 V	2.050 V	2.050	=	- / -
1.16	Zorg met verblijf jongeren 18+ naar Wmo:	100 N	150 N	150 N	150 N	150 N	=	- / -
1.16	Zorg met verblijf jongeren 18+ naar Wmo: Wmo-maatwerk	650 N	1.100 N	1.100 N	1.100 N	1.100	=	+ / +
1.18	Domein overstijgend werken (Wmo-Zvw-Wlz)		pm	pm	pm	pm	=	+ / +
2.1	Versterken toegang en (proces)regie	1.550	2.600 V	3.600 V	3.600 V	3.600	=	- / -
2.1	Versterken toegang en (proces)regie - personeel	1.000 N	1.000 N	1.000 N	1.000 N	1.000	=	+ / +
2.2	Versterken sociale basis	330 N	500 N	500 N	500 N	500 N	=	neutraal
2.2	Reservering onvoorzien sociale basis	345 N	500 N	500 N	500 N	500 N	=	neutraal
2.4	Versnelling ambulantisering / Housing First					N	=	neutraal
2.9	Ambulante begeleiding als voorziening i.p.v. maatwerk		200 V	400 V	400 V	400 V	=	neutraal
2.10	Terugdringen oneigenlijk gebruik	50 V	50 V	50 V	50 V	50 V	=	- / -
2.16	Efficiënter regelen van vervoer			100 V	100 V	100 V	=	neutraal
2.17	Leerlingenvervoer herzien	25 N	25 V	75 V	75 V	75 V	=	neutraal
W097	Verlagen subsidie onderwijsondersteuning		125 V	125 V	125 V	125 V	=	neutraal
W059	Verlagen gemeentelijke bijdrage bovenop rijksuitkering		30 V	150 V	150 V	150 V	=	neutraal
W089	Onderwijs reserve - structurele storting ongedaan maken		180 V	180 V	180 V	180 V	=	neutraal
W068	Inloop Ggz pro-persona - nieuwe voortzetting			75 V	75 V	75 V	=	neutraal
W067	Ondersteuningsarrangement ketenzorg dementie - Zvw			50 V	50 V	50 V	=	neutraal
	<b>Totaal taakstellingen - op schema</b>	<b>400 V</b>	<b>2.010 V</b>	<b>3.605 V</b>	<b>3.605 V</b>	<b>3.605</b>		

### Algemeen

Financieel zit in dit blok het meeste risico. Dit komt niet alleen door de forse taakstelling op 18+, maar ook door de algemene taakstelling “versterken toegang en regie”. De omvang hiervan was een sluitpost van de ombuigingen 2.0. Regiemaatregelen kennen hun financiële effect in alle ombuigingen. Ook besparingen via het uitvoeringsplan transformatie sociaal domein zullen regiemaatregelen bevatten.

#### 1.16 Jongeren van 18 -/- naar 18+

De omzetting van jeugdigen (18+) met verblijf naar de Wmo kan bij jeugd niet helemaal (financieel) worden gerealiseerd, maar daar tegenover zien we wel voordelen bij de (lokale) Wmo, omdat jeugdigen veelal ook terecht komen in en bij (regionale) beschermd wonen. Per saldo wordt echter wel een nadeel ingeschat.

#### 2.1 Versterken toegang en (proces)regie

De ombuiging versterken regie is afgelopen jaar deels incidenteel ingevuld, waarbij regie op zichzelf ook onderdeel is van vele andere ombuigingen. Met de extra geraamde inzet van personeel voor het versterken van de regiefunctie zijn we terughoudend geweest, waardoor een deel van dit budget kan worden aangewend om de financiële taakstelling van de ombuiging te verkleinen.

De noemer versterken regie laten we niet los, maar de focus van de financiële opgave koppelen we steviger aan het uitvoeringsplan transformatie.

#### 2.2 Versterken sociale basis

Met het actieprogramma versterken sociale basis is ingezet op het ontdekken en ontwikkelen van nieuw aanbod en op het versterken van bestaande instrumenten en voorzieningen. Door meer samenhang en afstemming onderling en door een betere samenwerking met professionals kan de sociale basis van nog grotere betekenis zijn. Het is de verwachting dat met het programma de structurele gewenste ombuiging gerealiseerd wordt, maar de termijn waarop de (financiële) vruchten geplukt kunnen worden van dit programma is lang. De eerste tussenresultaten van het actieprogramma laten duidelijk zien dat de sociale basis in beweging is en dat men in gezamenlijkheid werkt aan betere ondersteuning en activering van inwoners en hun netwerk.

## 2.9 Inkoopstrategie jeugd

In jeugdhulpregio FoodValley is in 2020 een nieuwe inkoopstrategie voor specialistische jeugdhulp vastgesteld. De verschillende vormen van jeugdhulp zijn specifiek ingedeeld in segmenten waardoor de sturing per segment ook beter mogelijk is. Door de betere sturing kunnen beoogde veranderingen en besparingen beter gerealiseerd worden.

## 2.10 Terugdringen oneigenlijk gebruik

Bestrijden oneigenlijk gebruik van voorzieningen is de verantwoordelijkheid voor alle onderdelen binnen het sociaal domein. Een eerste verkenning is uitgevoerd en krijgt in alle opgaveteams nog verdere aandacht. Binnen Participatie betreft dit handhaven op oneigenlijk gebruik door inwoners. Daar slagen we goed in. De opbrengsten zijn hoger dan de kosten. Bij thuisondersteuning gaan we aan de slag met de rechtmatigheid via een quickscan op de aanbieders. Het is lastig om te kwantificeren, maar de verwachting bestaat dat dit lagere lasten tot gevolg heeft. We gaan onderzoek doen naar oneigenlijk gebruik door organisaties. Hierdoor verwachten we meer mogelijkheden voor besparingen in beeld te krijgen.

## Getemporeerde maatregelen («)

							bedragen x € 1.000	
Nr.	Omschrijving	2020	2021	2022	2023	2024	Status	Fin. Effect
1.3	Minder jeugdigen in residentiële jeugdhulp	525 V	750 V	750 V	750 V	750 V	«	- / -
1.4	Passende (GGZ) hulp op school	175 V	175 V	175 V	175 V	175 V	«	- / -
1.5	Minder uithuisplaatsingen na een crisis	100 V	100 V	100 V	100 V	100 V	«	- / -
1.9	Reële kostprijs Wmo-BW		225 V	150 V	150 V	150 V	«	- / -
2.12	Hervormen regelingen inkomensondersteunende maatregelen	100 V	200 V	200 V	200 V	200 V	«	- / -
1.13	Vrij maken centrumgemeentelijke middelen beschermd wonen		1.700 V			N	«	- / -
1.15/2.5	Extramuralisering Beschermd Wonen		300 V	700 V	700 V	700 V	«	- / -
1.17	Verschuiving formele wmo naar informele zorg		200 V	300 V	300 V	300 V	«	- / -
buffer	Overschot 1.0 (gerelateerd aan 1.13)		1.425 N	50 N	50 N	50 N	«	+ / +
2.3	Laagdrempelige ontmoeting i.p.v. dagbesteding		100 V	190 V	190 V	190 V	«	- / -
2.8	Regie op verwijzingen door medisch specialisten (na de verwijzing)		400 V	500 V	500 V	500 V	«	- / -
	<b>Totaal getemporeerde taakstellingen</b>	<b>900 V</b>	<b>2.725 V</b>	<b>3.015 V</b>	<b>3.015 V</b>	<b>3.015 V</b>		

### Algemeen

Getemporeerd betekent hier “te realiseren, maar met een vertraging”. Vooral in de jaren 2021 en 2022 ontstaan financiële nadelen die we kunnen oplossen vanuit reserve Beschermd Wonen en de in mei bekendgemaakte incidentele extra middelen voor jeugd. Het doel van de jeugdmiddelen is tweeledig:

- Gemeentes worden geacht om het bedrag aan te wenden om de druk op de jeugdmiddelen te verminderen.
- Inzet voor acute problematiek zoals crisiscapaciteit, wachttijden, jeugdbeschermingsketen, consultatiefunctie etc.

De extra incidentele middelen jeugd ad € 4 miljoen zijn in deze perspectiefnota in het financiële perspectief verwerkt ter financiering van de temporiseringsnadelen sociaal domein en ten behoeve van crisiscapaciteit sociaal domein.

### 1.3 Minder jeugdigen in residentiële jeugdhulp

De voortgang op passende voorzieningen voor jeugd is vertraagd. Actieve regie op zware casuïstiek (waaronder residentieel) heeft wel geleid tot positieve resultaten. Het aantal jeugdigen met zware casuïstiek is gedaald als gevolg van het vinden van een passend alternatief en door forse inzet op het voorkomen van residentiële plaatsing is een daling ingezet. Maatregelen gaan dus tot het gewenste resultaat leiden, maar de complexiteit maakt echter dat de besparingen zijn vertraagd.



### 1.9 / 1.13/ 1.15 / 2.5 / buffer - Decentralisatie beschermd wonen

Door landelijke besluitvorming is de decentralisatie Beschermd Wonen van centrumgemeente naar de regiogemeenten uitgesteld naar 2023. Dat betekent dat het financiële effect van Edese ombuigingsmaatregelen die hieraan zijn gerelateerd zijn is vertraagd. Bij deze Perspectiefnota gaan we deze financiële effecten verschuiven en verrekenen met de reserve beschermd wonen. Door de extramuralisering en de uitname van de cliënten Wlz wordt het financiële voordeel van de aan te scherpen kostprijs wel lager. Het uitgangspunt dat ambulante begeleiding goedkoper is dan het intramurale beschermd wonen blijft overeind. Doordat de wachtlijst voor Beschermd Wonen nog niet is weggewerkt, is de totale intramurale capaciteit nog niet verminderd. Zorgpunt bij de ambulantisering en afschaling is de krapte op de woningmarkt. Doorstroming wordt belemmerd vanwege tekort aan beschikbare woningen.

### 1.17 Verschuiving formele wmo naar informele zorg

We werken op veel verschillende manieren aan een verschuiving van de Wmo naar informele zorg. Dit is bij uitstek een ombuiging die niet met een schaarstje te knippen is. Immers, deze verschuiving is een kern van de transformatie. Wanneer we sneller signaleren én lichte/informele ondersteuning goed toegankelijk organiseren, is een deel van de Wmo-indicaties te voorkomen, uit te stellen of af te schalen. Op een wijze die niet alleen financieel, maar juist inhoudelijk, gunstig is: inwoners vinden hulp en ondersteuning dichtbij huis, samen met en door hun eigen netwerk, met behoud van eigen waarde en kracht. Aandachtspunt daarbij is de tijd die Wmo-consulenten hebben voor een gedegen vraagverheldering. Een gedegen vraagverheldering betekent een dialoog met inwoners en hun netwerk waarin gezocht wordt naar de best passende ondersteuning of zorg. Dat vraagt vertrouwen: vertrouwen in een overheid die biedt wat nodig is en een netwerk dat biedt wat kan.

### 2.3 Laagdrempelige ontmoeting in plaats van dagbesteding

Mede als gevolg van de corona maatregelen hebben de LDO-pilots in de Lunteren en Ede -Zuid de nodige vertraging opgelopen. De beide BWD-huizen waren lange tijd gesloten. Sinds voorjaar 2021 is het mogelijk om weer inwoners te ontvangen en zijn de pilots, in samenwerking met de Wmo-consulenten en Malkander van start gegaan.

### 2.8 Regie op verwijzingen door medisch specialisten

Deze maatregel wordt opnieuw vormgegeven. We verwachten het eerste financiële resultaat in 2022.

### 2.12 Hervormen regelingen inkomensondersteunende maatregelen

Realisatie van de ombuiging op bewindvoering is in 2021 niet mogelijk. We onderzoeken nu de mogelijkheden die in de loop van 2021 duidelijk worden.

## Transformatietaakstelling

Omschrijving	bedragen x € 1.000			
	2021	2022	2023	2024
<i>Indeling naar financieel effect:</i>				
Verwachte financiële realisatie (inschatting)	9.300 V	12.200 V	11.900 V	12.600 V
Nog (alternatief) in te vullen - met uitvoeringsplan transformatie SD	1.000 V	1.000 V	2.000 V	2.000 V
<b>Totaal taakstellingen Sociaal Domein</b>	<b>10.300 V</b>	<b>13.200 V</b>	<b>13.900 V</b>	<b>14.600 V</b>

### Algemeen

Als we alle ingeschatte financiële plussen en minnen bij elkaar optellen, bestaat er nog een financiële opgave sociaal domein van € 1 miljoen, oplopend naar € 2 miljoen. Dit betreft voor sommige onderdelen een globale benadering en andere kunnen we wat meer duiden.

Op basis van de leidende principes van de transformatie is het totale maatregelenpakket gericht op een duurzaam financieel perspectief. Sommige maatregelen leveren minder op dan verwacht, andere meer. Elke afzonderlijke maatregel is van belang, maar uiteindelijk gaat het om de beweging waarbinnen we kwalitatief goede ondersteuning blijven bieden aan wie dat nodig heeft. Veel gerealiseerde maatregelen zijn het gevolg van meer en stevigere regievoering. Versterken van regie maakt onderdeel uit van onze inhoudelijke transformatieopgave.

Cruciaal hierbij is voldoende personeel. Oplopende wachttijden maken het ingewikkeld tijdig af te schalen en de adequaat goedkoopste voorzieningen in te zetten. Het overall beeld is dat de transformatiebeweging op gang is gekomen en effecten, ook financieel, steeds duidelijker worden.

We hebben te maken met niet te realiseren maatregelen en vertraging van maatregelen. We geven uitvoering aan de transformatie en dus ook aan de financiële opgave die we daaraan koppelen. Het lange termijn perspectief van het ombuigingspakket en bedrag blijft in stand. We vullen de resterende transformatieopgave op hoofdlijnen in door:

- Met een sterke sociale basis te zorgen voor een verschuiving van formele naar informele zorg;
- Informele zorg wordt nog nadrukkelijker onderdeel te maken van de in te zetten interventies;
- Integraal samenwerken en afstemmen van interventies zorgen voor lagere kosten (met aandacht voor de maatschappelijke kosten en baten op langere termijn);
- Passend indiceren en samenwerken met aanbieders die onze visie onderschrijven maken eerdere afschaling mogelijk;
- Streven naar zo actief mogelijke participatie in de samenleving en waar dat kan, door middel van werk;
- Vanuit de nieuwe inkoopstrategie te verkennen wat de mogelijkheden zijn om winstmarges bij aanbieders terug te laten vloeien naar zorg en ondersteuning;
- Vanuit de nieuwe inkoopstrategie te verkennen wat de mogelijkheden zijn voor gedifferentieerde tarieven voor aanbieders;
- De maatschappelijke en (landelijke en lokale) politieke discussie over de reikwijdte van de jeugdwet te vertalen naar verordeningen en beleidsregels.